

Sydvästra Finlands miljöprogram 2007 - 2012

**För genomförande av miljöstrategin i Satakunta och
Egentliga Finland**

**SYDVÄSTRA FINLANDS MILJÖCENTRALS
RAPPORTER 2SV | 2007**

Sydvästra Finlands miljöprogram 2007 - 2012

För genomförande av miljöstrategin i Satakunta och Egentliga Finland

**LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS**
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

SYDVÄSTRA FINLANDS MILJÖCENTRALS
RAPPORTER 2SV | 2007
Sydvästra Finlands miljöcentral

Layout: Päivi Niemelä
Pärbild: Stora bild: Helena Tuomaala/Kuvaliiteri,
småa bilder: Helena Tuomaala/Kuvaliiteri, Pentti Alaja/Kuvaliiteri,
Tapio Saario/Sydvästra Finlands miljöcentral

Publikationen kan också fås i tryckt form:
www.ymparisto.fi/publikationer

Karhukopio Oy, Åbo 2007

ISBN 978-952-11-2610-9 (hft.)
ISBN 978-952-11-2611-6 (PDF)
ISSN 1796-1750 (print)
ISSN 1796-1769 (online)

FÖRORD

Detta miljöprogram för Sydvästra Finland är avsett för alla intressenter och personer som är verksamma inom Satakunta och Egentliga Finland.

Miljöprogrammet utgör en fortsättning på det föregående programmet, som gjordes upp för åren 1999-2005. Denna gång är det dock utarbetat på ett helt annat sätt. Nu föregicks miljöprogrammet av en uppgjord miljöstrategi, och i miljöprogrammet har en större konkretism än tidigare eftersträvats. Även processen vid utarbetandet var annorlunda denna gång: en stor del av områdets aktörer deltog i arbetet. Resultaten av arbetet, Sydvästra Finlands miljöstrategi och miljöprogram, är gemensamma för alla. Det gemensamma beskrivs, förutom av den stora skaran av dem som utarbetade programmet, av att arbetet finansierades av Satakuntaförbundet, Egentliga Finlands förbund, Björneborgs stad, Åbo stad, Sydvästra Finlands miljöcentral och miljöministeriet.

Avsikten med att gemensamt göra upp programmet har varit att få så många som möjligt att uppleva frågan som sin egen och att på så sätt få de olika intressenterna att utfästa sig till ansvar och medverka till att åtgärderna i miljöprogrammet blir genomförda. Innehållet i miljöstrategin och miljöprogrammet har godkänts av en styrgrupp, som tillsatts för projektet, där förutom finansiärerna, områdets centrala aktörer varit representerade.

Målet för miljöstrategin är att bevara en sund, trygg och trivsamt livsmiljö och trygga den särpräglade kulturmiljön och naturen. Åtgärderna i miljöprogrammet har direkt härletts ur strategins mål. Då miljömålen ställts och de nödvändiga åtgärderna har identifierats, har man strävat efter att beakta näringslivets, samhällenas och medborgarnas behov. Utgångspunkten har varit en ekoeffektiv verksamhet med människornas gemensamma ansvar för miljön samt att identifiera och hantera miljökonsekvenserna och -riskerna.

Miljöprogrammet är utmanande, men ändå genomförbart. Programmet har oundvikligen blivit ganska omfattande, eftersom avsikten har varit att så många parter som möjligt, inklusive de enskilda medborgarna, där skall finna sina egna möjligheter att göra miljöansvariga val och främja miljöfrågorna. Miljöprogrammet utgör ett stöd, då olika aktörer i sina egna planer och program behandlar frågor med inverkan på miljön. Som exempel på sådana må här nämnas kommunernas verksamhet, till vilka de i miljöprogrammet behandlade frågorna hänför sig på många sätt, samt EU:s strukturfondsfrågor och gemenskapsinitiativen (interreg-programmen).

Man följer regelbundet med hur miljöprogrammet genomförs, och genomförandet främjas på många sätt. Avsikten är att efter denna programperiod göra upp nya miljöprogram för fyraårsperioder, och även målen i miljöstrategin revideras allt efter behov.

I arbetet och seminarierna för de arbetsgrupper som beredde Sydvästra Finlands miljöstrategi och miljöprogram deltog sammanlagt hundratals personer. Därtill inkom under remissbehandlingarna liksom via internetsidorna och per e-post värdefull, konstruktiv respons, som bidrog till att föra arbetet vidare. Redan utifrån detta är det klart att det har lönat sig att utföra det gemensamma strategi- och programarbetet. Ett tack till Er alla hundratals personer och intressenter som var med i det.

Direktör Risto Timonen
Sydvästra Finlands miljöcentral
Ordförande för styrgruppen

Styrgruppen:

- Direktör Risto Timonen, (ordf.) Sydvästra Finlands miljöcentral
- Planerare Nina Myllykoski/Juulia Tuominen, (sekr.) Sydvästra Finlands miljöcentral
- Miljöansvariga Eeva-Liisa Arén/Niina Jääskeläinen, Vägförvaltningen
- Överinspektör Mirja Auranen, Satakunta TE-central
- Byråchef Jorma Hanhiala, Finlands Näringsliv EK, Åbo
- Skogsvårdschef Hannu Heikkilä, Sydvästra Finlands skogscentral
- Miljöplanerare Timo Juvonen, Egentliga Finlands förbund
- Miljöchef Tiina Katila, Egentliga Finlands TE-central
- Distriktschef Hannu Klemola, Sydvästra Finlands naturskyddsdistrikt rf
- Distriktssekreterare Maija Lammi/Terhi Rajala, Satakunta naturskyddsdistrikt rf
- Miljödirektör Matti Lankiniemi, Björneborgs stad
- Organisationsagronom Elina Liinaharja, MTK-Satakunta
- Verksamhetsledare Paavo Myllymäki, MTK-Egentliga Finland
- Byggnadsforskare Liisa Nummelin, Satakunnan Museo
- Biträdande direktör Osmo Purhonen, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Miljöplanerare Anne Savola, Satakuntaförbundet
- Intendent Maarit Talamo-Kemiläinen, Åbo landskapsmuseum
- Direktören för planläggningsväsendet Markku Toivonen, Åbo stad

INNEHÅLL

Förord	3
Sammandrag	7
Förklaringar av förkortningarna	13
1 Inledning	14
2 Miljöstrategin 2020 som utgångspunkt för miljöprogrammet	18
3 Miljöprogram 2007 - 2012	22
3.1 Samhällen: Vattendragen och vattentjänsterna	22
3.2 Samhällen: Livsmiljön	32
3.3 Näringsverksamhet: Industri, service och trafik	43
3.4 Näringsverksamheten: Primärproduktionen	55
3.5 Naturen	68
3.6 Miljöfostran och -medvetenheten	76
3.7 Miljöforskningen och -uppföljningen	82
4 Bedömningen av betydande konsekvenser	93
5 Genomförande av programmet	94
6 Användningen av miljöprogrammet	96
7 Riskanalys	97
8 Uppföljning	98
Bilaga 1. Medlemmarna i arbetsgrupperna	100
Representationsblad	103

Sammandrag

Sydvästra Finlands miljöprogram innehåller de omedelbara åtgärder som anses vara nödvändiga för att uppnå målen i Sydvästra Finlands miljöstrategi åren 2007-2012. Miljöprogrammet har beretts genom ett omfattande samarbete, i vilket över ett hundra personer från över 50 organisationer har deltagit. Även den stora allmänheten har haft möjlighet att påverka strategi- och programarbetet i dess olika skeden. Programarbetet har finansierats av miljöministeriet, Sydvästra Finlands miljöcentral, Satakuntaförbundet och Egentliga Finlands förbund samt Åbo och Björneborgs städer.

Sydvästra Finlands miljö

Nuläget för miljön i Sydvästra Finland är jämförelsevis bra. Området erbjuder en sund och trivsam livs- och verksamhetsmiljö med en rik, särpräglad kulturmiljö och natur. Miljön och naturen är dock utsatta för tryck som har försämrat eller hotar att försämra deras tillstånd, värde och hållbarhet i framtiden.

Trots ansträngningarna har förbättringen i insjöarnas tillstånd stannat upp och försämringen av kustvattnen fortgår. Den splittrade samhällsstrukturen orsakar ökad trafik och försvårar ordnandet av vattentjänsterna och avfallshanteringen. Naturens mångfald har minskat till följd av byggnationen, den ökade användningen av naturtillgångarna och av att de traditionella näringarna fått vika undan. En ny hotfaktor utgörs av klimatförändringen och även om det är osäkert hur snabbt den framskrider, kommer den att medföra omfattande miljökonsekvenser på alla delområden.

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

Sydvästra Finlands miljöprogram innehåller ett stort antal mål och nödvändiga åtgärder för att målen i miljöstrategin skall uppnås. I detta sammandrag har de viktigaste av dem sammanställts. Programmet är till sin uppbyggnad uppdelat enligt olika slag av verksamheter som hänför sig till miljön. Delområdena är vattendragen och vattentjänsterna (samhällena), livsmiljön (samhällenas övriga verksamheter), industrin, servicen och trafiken, primärproduktionen, naturen, miljöfostran och -medvetenhet samt miljöforskning och -uppföljning.

Samhällena: Vattendragen och vattentjänsterna

- Samhällenas rening av avfallsvattnen görs effektivare genom att övergå till större enheter, genom att utvidga verksamhetsområdena för avloppsnäten samt genom att satsa på avlägsnande av kväve i avloppsvattnen.
- Behandlingen av glesbebyggelsens avloppsvatten bringas till den nivå som för utsätts av förordningen genom att utöka rådgivning och handledning, genom att förbättra förutsättningarna för ett centraliserat avlopp, genom att utveckla systemen för behandlingen av avloppsvatten och lösningar som producerar litet av loppsvatten samt genom att främja lösningar för en samfällad behandling av avloppsvattnen.

- Skyddet av grundvattnen förbättras och de risker som hotar grundvattenområdena identifieras och åtgärder vidtas för att eliminera dem genom att utarbeta skyddsplaner för grundvattenområdena och inleda ett genomförande av dem, genom att göra upp en prioriteringslista över objekt som kräver saneringsåtgärder på grundvattenområdena samt genom att sanera riskobjekt på gamla grustäktsområden.
- Vattendragens tillstånd förbättras genom att utföra planering av vattenvården för de enskilda vattendragsområdena med beaktande av intressegruppernas behov och uppfattningar, genom att genomföra iståndsättanden av vattendrag utifrån de lokala och regionala behoven, genom att ge akt på effekterna av att vattendragen iståndsätts och genom att uppmuntra till vattenvård på egen hand.
- Hanteringen av översvämningssriskerna utvecklas genom att öka medvetenheten om översvämningssriskerna, genom att styra markanvändningen och placeringen av verksamheter, genom att göra upp planer för översvämningsskydd och beredskap samt genom att förvissa sig om konditionen hos de redan befintliga konstruktionerna för översvämningsskydd.
- Praxis för reglering av vattendragen utvecklas och funktionssäkerheten hos konstruktionerna i vattendrag förbättras med hjälp av utvecklingsplaner för regleringen och hydrologiska vattendragsmodeller samt genom att reparera och avlägsna konstruktioner i dåligt skick i vattendragen, vilka medför onödiga risker.

Samhällena: Livsmiljön

- En sund, trygg och trivsam miljö främjas genom hållbart byggande och underhåll, genom att öka samhällsgemenskapen för invånarna och de övriga aktörerna, genom att trygga rent dricksvattnen och ren luft, genom att minska buller, föroreningar och avfall samt genom att förbättra metoderna för att delta i utvecklandet av livsmiljön.
- Klimatförändringen görs långsammare genom att minska energiförbrukningen inom den offentliga sektorn, i företag, hushåll och byggande samt genom att minska behovet av privatbilism och öka möjligheterna att utnyttja järnvägstrafik i lokaltrafiken.
- Beredskap inför klimatförändringen upprättas inom planeringen av markanvändningen och byggandet samt genom att göra upp regionala anpassningsstrategier.
- Landskapets och kulturlandskapets särdrag tryggas genom att genomföra kulturmiljöprogram som utarbetats utifrån inventeringar och genom att utöka medvetenheten om landskapets och kulturmiljöns betydelse.
- Konsolideringen av samhällstrukturen stöds genom att genomföra ett kompletterande byggande av hög kvalitet, genom att styra lokaliseringen av service samt genom att gynna kollektivtrafik och den lätta trafiken.

- Hanteringen av icke-förnybara naturtillgångar främjas genom att ge anvisningar för användningen av marksubstanser genom planläggning och generalplanering.
- Möjligheterna att använda naturen för rekreation tryggas genom att utveckla ett positivt förhållande till miljön hos medborgarna och genom att på så sätt utöka en ansvarsfull användning av naturen för rekreation samt genom att genom planläggning säkra grönområden och ekologiska korridorer.
- Ett hållbart boende samt förutsättningarna för näringarna och turismen på kustområdena tryggas genom att göra upp planer för användning och vård.
- Grunderna för att utveckla ett ekologiskt hållbart boende på landsbygden utgörs av landskapet, naturen, samfundet, näringarna och produktionsbetingelserna.

Näringsverksamheten: Industrin, servicen och trafiken

- De skadliga utsläppen minimeras genom att använda bästa tillgängliga teknik och genom att satsa på produktionsformer med litet utsläpp.
- Riskkartläggningar görs upp för alla verksamheter som medför risk för en förorening. För riskhanteringen görs upp ett verktyg, med vilket det är lätt att bedöma de risker för miljön och utsläpp som medförs av anläggningens verksamheter.
- Klimatförändringen görs långsammare genom att göra upp en energiplan för Sydvästra Finlands område, genom att uppmuntra och styra till en minskad energiförbrukning, genom att gynna inhemska och lokala förnybara energikällor, genom att främja ibruktagandet av mindre belastande bränslen och förbränningstekniker samt genom att kartlägga utsläppen av drivhusgaser och följa med hur de utvecklas för att inrikta åtgärderna.
- Användningen av industrins biprodukter ökas och användningen av naturtillgångarna som ersätts av dem minskas genom att kartlägga möjligheterna att utnyttja biprodukterna och genom att stödja ett mångsidigare och effektivare utnyttjande av dem samt genom att skapa en biproduktbörns för att koordinera marknaden för biprodukter.
- Genomförandet av miljöhanteringssystem och företagens egna miljöprogram utökas.
- Växelverkan och samarbetet i miljöfrågor utvecklas och ett öppnare informationsutbyte ökas. Till människor som bor i närheten av industrianläggningar delas ut information om verksamhetens miljökonsekvenser, vad som har gjorts för att minska dem samt om de framtida planerna.
- Miljöolägenheterna av muddringar minskas genom att främja återanvändningen av förorenade muddringssediment samt genom att för muddringsmassorna anvisa deponeringsställen på pråmförbindelseavstånd, där massan kan användas för markbyggande.

Näringsverksamheten: Primärproduktionen

- Näringsbelastningen från lantbruket, torvproduktionen och skogshushållningen minskas på ett övergripande sätt genom gemensamma hydrologiska planer.
- Den näringsbelastning som härrör från lantbruket minskas (fosforbelastningen med 15 % och kvävebelastningen med 20 % från den genomsnittliga nivån åren 2001 - 2005) genom att inleda planeringen av mångfunktionella våtmarker.
- Verkningarna av fiskodlingens näringsbelastning minskas i synnerhet inom Skärgårdshavets område genom styrning av fiskodlingens placering och tekniska förbättringar för fiskarnas utfodring.
- Belastningen som härrör av torvproduktionen minskas i synnerhet inom Satakunta-området genom att göra vattenskydds- och produktionstekniken effektivare.
- Verkningarna av klimatförändringen på primärproduktionen identifieras och beredskap för dem upprättas genom att utnyttja tillgänglig kunskap.
- Landsbygdens livskraft tryggas genom att utveckla boende-, kultur- och servicemiljön.
- Naturens mångfald inom områdena med primärproduktion främjas genom att välja tyngdpunktsområdena för åtgärderna samt genom att prioritera vårdbehoven och göra upp vårdplaner.

Naturen

- Naturens mångfald tryggas genom att genomföra skyddet av de områden som ingår i nätverket Natura och de riksomfattande skyddsprogrammen före utgången av år 2009 och genom att göra värden av skyddsområdena effektivare.
- Havs- och skärgårdsnaturens värden tryggas genom att genomföra det riksomfattande VELMU-programmet (programmet för inventeringen av den marina undervattensmiljön) i Skärgårdshavet och Bottenhavet och genom att främja ett förverkligande av Bottenhavets nationalpark.
- De utrotningshotade traditionella landskapen bevaras genom att genomföra vårdprogram för de enskilda landskapen och genom att främja samarbetet mellan markägare, lantbruksföretagare och myndigheter.
- Den gynnsamma skyddsnivån av utrotningshotade arter och naturtyper tryggas genom att göra upp vårdplaner och genomföra dem.
- Man satsar på skyddet av Södra Finlands skogar genom att genomföra Metsoprogrammet.

Miljöfostran och -medvetenhet

- Miljöansvariga val och handlingssätt främjas i arbetsgemenskaperna och organisationerna genom att tillhandahålla utbildning och rådgivning.
- Kunskap och material som stöder miljöfostran samlas till ett gemensamt forum.
- Den regionala täckningen för miljöfostran för barn, ungdomar och vuxna förbättras.
- Samarbete utförs, resurserna förenas och utvecklingsprojekt genomförs.
- Verksamhetskulturen och attityderna påverkas genom att utöka kontakt, utbildning och rådgivning.
- En förutseende bedömning av miljökonsekvenserna tas som en naturlig del av planering och beslutsfattande genom att utöka beslutsfattarnas, myndigheternas och andra aktörers miljömedvetenhet, så att man kan ta miljökonsekvenserna i betraktande inom all verksamhet.

Miljöforskning och -uppföljning

- Tekniker som begränsar miljöbelastningen utvecklas genom att intensifiera samarbetet mellan näringslivet, primärproduktionen, miljömyndigheterna och forskarna.
- Det internationella samarbetet mellan forskare och myndigheter utökas i synnerhet i havs- och skärgårdsfrågor.
- Miljöforsknings- och utvecklingsfrågorna beaktas bättre i EU-programmen samt deltagandet i EU:s 7:e ramprogram för forskning.
- Metoderna för miljöuppföljningen utvecklas.
- Gemensamma system för lagring, behandling och distribution av miljöinformation utvecklas.
- Insamlingen av frivillig miljökunskap främjas.

Genomförandet och användningen av miljöprogrammet

Miljöprogrammet genomförs genom de olika parternas försorg, i enlighet med verksamhetssätten för var och en. Åtgärderna genomförs av kommunerna och andra organisationer inom den offentliga förvaltningen, verksamhetsutövarna, intresse- och medborgarorganisationerna samt de enskilda medborgarna. Samarbetet är ytterst viktigt då programmet genomförs. Miljöprogrammet innehåller även dem som genomför de enskilda åtgärderna, tidtabellen och i mån av möjlighet en uppskattning av kostnaderna.

Miljöstrategin och -programmet lämpar sig som verktyg och stöd då regionens aktörer utarbetar sina egna strategier, program och utvecklingsplaner. Programmet

fungerar också som en fast grund, då finansiering söks för projekten och verksamheterna från olika finansieringskällor. Programmet är rätt utmanande. Det kan anses för t.o.m. alltför optimistiskt med hänsyn till de disponibla resurserna. Det är dock en användbar listning av de nödvändiga åtgärderna, bland vilka varje aktör inom ramen för sina egna resurser kan välja de åtgärder som denne önskar satsa på.

Alla strategi- och programarbetets publikationer finns på internetsidorna www.miljo.fi/los > Sydvästra Finlands miljöstrategi och -program.

Kostnader och finansiering

Totalkostnaderna för att genomföra miljöprogrammet är grovt uppskattade 1 - 2 mrd €. Av detta utgör andelen för investeringar cirka 70 % och värdet av de olika aktörernas egen arbetsinsats 30 %. Kostnaden är synnerligen stor, men den avviker inte till storleksklassen från den nuvarande nivån. Det extravärde som programmet medför finns i att åtgärderna sätts in på rätt sätt och därigenom i en bättre verkningsseffekt.

Finansieringen för investeringarna kommer från den offentliga sektorn, företagen och verksamhetsutövarna samt från enskilda medborgare. Finansieringskällorna är även regionutvecklingsprogrammen med EU-stöd, samarbetsprogrammen för Östersjöområdet samt EU:s program för utveckling av landsbygden.

Programmets miljökonsekvenser

I arbetet på miljöstrategin och -programmet har lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (SMB) frivilligt tillämpats. På det sätt som förutsätts av lagen och statsrådets förordning, som kompletterar den, har i programarbetet miljöprogrammets ekologiska, sociala, kulturella och ekonomiska verkningar bedömts. Bedömningen av konsekvenserna har utgjort en del av programarbetsprocessen och har sålunda påverkat programmets slutliga innehåll. I olika skeden har öppet informerats om hur programarbetet framskrider och därtill har den stora allmänheten haft möjlighet att delta i och påverka programmets beredning och innehåll.

Uppföljning

Man kommer intensivt att följa med hur miljöprogrammet genomförs. På så sätt förvissas man sig om att de åtgärder och projekt som antecknats i programmet blir verkställda. Vid uppföljningen fästs därtill, förutom på hur åtgärderna vidtas, uppmärksamhet på om programmet beaktats på avsett sätt i de olika aktörernas egna planer, program, budgeter och annan verksamhet. Dessutom följer man med hur målen för miljöstrategin uppnås med indikatorer som beskriver miljöns tillstånd och utsläppen.

Uppföljningen sammanställs årligen till en rapport. Vidare skall i slutet av år 2009 göras upp en mellanrapport, utifrån vilken behovet av att revidera programmet och eventuellt även miljöstrategin bedöms. Uppföljningen grundar sig med hänsyn till programmets åtgärder på aktörernas rapportering och i fråga om miljöstrategins mål på uppföljningsindikatorerna.

Förklaringar av förkortningarna

GTK	=	Geologiska forskningscentralen
HAM	=	Tavastlands miljöcentral
Hertta-tietojärjestelmä	=	
ICZM	=	Integrated Coastal Zone Management, Strategin för en integrerad kustzonsförvaltning
KAS	=	Sydöstra Finlands miljöcentral
KEMERA	=	Stöd för finansiering av hållbart skogsbruk
LCA	=	Livscykelvärdering (life cycle assessment), helhetsbetonad granskning av de miljökonsekvenser
	=	en produkt/verksamhet medför
LOS	=	Sydvästra Finlands miljöcentral
Lounaispaikka	=	Lounaispaikka producerar lokala geografiska informationstjänster och koordinerar samarbetet inom geografisk information i Sydvästra Finland.
LSU	=	Västra Finlands miljöcentral
METSO	=	Programmet för att bevara biodiversiteten i skogarna i södra Finland
MH	=	Forststyrelsen
JSM	=	Jord- och skogsbruksministeriet
MTK	=	Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter
MTT	=	Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi
OKL	=	Opettajankoulutuslaitos (Institutionen för lärarutbildning)
PIR	=	Birkalands miljöcentral
SM-företag	=	små och medelstora företag
POVET	=	Grundvattendatasystemet
Ramsar-konventionen	=	Den internationella konventionen om skydd av våtmarker och fåglar från 1975. Alla Finlands 49 RAMSAR-områden ingår i nätverket Natura 2000.
Verksamhetsgrupperna	=	Verksamhetsgrupperna är lokala föreningar för utveckling av landsbygden, vilkas uppgift är att uppmuntra invånarna på landsbygden att utveckla sin egen hemort, öka dess trivsel och skapa arbetsplatser och företag. Verksamhetsgrupparbetet är en del av det EU-delfinansierade programmet för utveckling av landsbygden.
TuKKK	=	Turun kauppakorkeakoulu (Åbo handelshögskola)
TY	=	Turun yliopisto (Åbo universitet)
UUS	=	Nylands miljöcentral
VESO-utbildning	=	utbildning av lärare i enlighet med kollektivavtalet
VPD	=	ramdirektivet för vattenpolitik
MM	=	Miljöministeriet
YSA	=	privata skyddsområden
MKB	=	miljökonsekvensbedömning
ÅSP	=	Åbolands svenska producentförbund

1 Inledning

Sydvästra Finlands miljöstrategi fram till år 2020 färdigställdes genom omfattande samarbete år 2006. Detta Sydvästra Finlands miljöprogram innehåller de åtgärder som betraktas som nödvändiga, ändamålsenliga och möjliga åren 2007-2012 för att miljöstrategins mål skall uppnås. Målet för miljöstrategin och således även för miljöprogrammet är att bevara miljöns goda tillstånd och att förbättra en redan försämrad miljö.

Sydvästra Finlands miljöprogram 2007-2012 innehåller de konkreta mål på kort sikt som är ändamålsenliga med hänsyn till ett genomförande av miljöstrategin samt de nödvändiga åtgärderna för att genomföra dem, de ansvariga och genomförande parterna, tidtabellerna och i mån av möjlighet de beräknade kostnaderna. Miljöprogrammets struktur är uppdelad enligt de olika verksamheter som hänför sig till miljön (belastning, skydd, vård). Programmet delområden är: vattendragen och vattentjänsterna (samhällena), livsmiljön (samhällenas andra verksamheter), industri, service och trafik (näringsverksamhet), primärproduktionen (näringsverksamhet), naturen, miljöfostran och -medvetenheten samt miljöforskningen och -uppföljningen.

Miljöstrategin och -programmet har tillkommit genom en omfattande samarbetsprocess mellan regionens aktörer och är avsedda för alla som verkar inom regionen för Sydvästra Finlands miljöcentral. Strategin och programmet lämpar sig som verktyg och stöd då de olika intressenterna gör upp sina egna strategier, program och utvecklingsplaner.

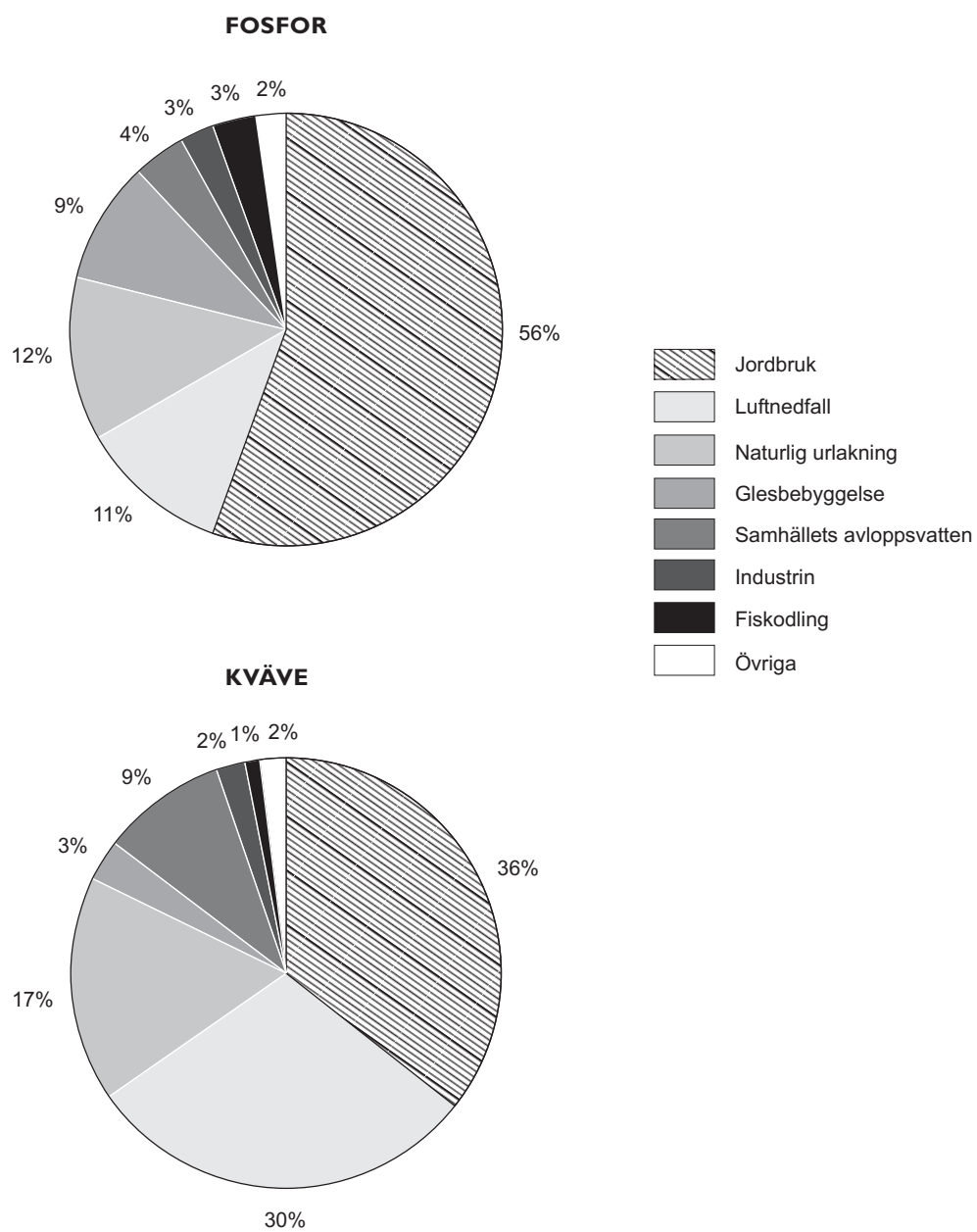
Miljöns nuläge

Nuläget för miljön i Sydvästra Finland (Egentliga Finland c. 450 000 invånare och Satakunta c. 235 000 invånare) är jämförelsevis bra. Området erbjuder en sund och trivsamt livs- och verksamhetsmiljö med en rik, särpräglad kulturmiljö och natur. Sådana tryck som har medfört eller hotar att medföra betydande försämringar riktas dock mot miljön och naturen. Trots ansträngningar har förbättringen av insjöarnas tillstånd stannat upp och tillståndet för kustvattnen försämras kontinuerligt. Största delen av belastningen i Sydvästra Finlands vattendrag kommer som diffus belastning (jordbruket, luftnedfall, naturlig urlakning och glesbebyggelse). Andelen punktkällor (industri, samhällets avloppsvatten, fiskodling) av belastningen är mindre (se bild 1). Luftnedfallets och fiskodlingens andel är större på havsområden än i insjöarna.

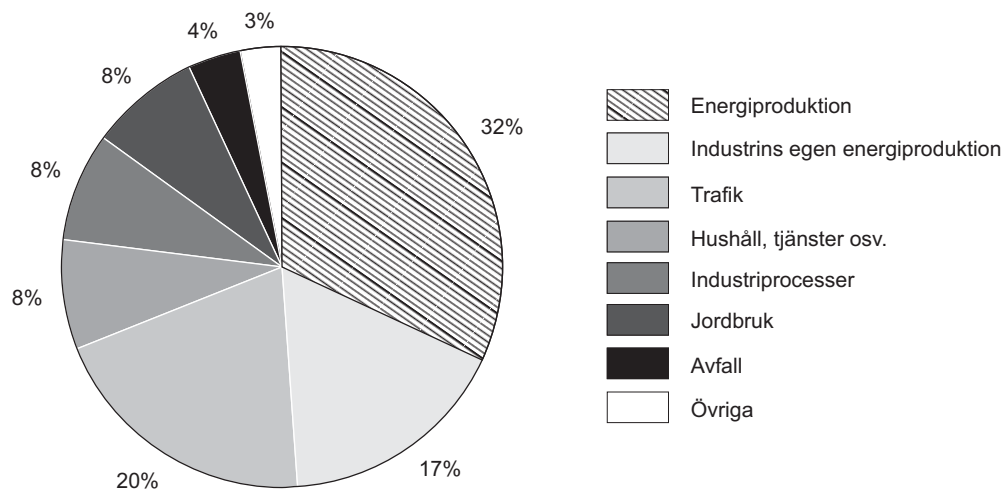
Den splittrade samhällsstrukturen orsakar ökad trafik och försvårar ordnandet av vattentjänsterna och avfallshanteringen. Naturens mångfald har minskat till följd av byggnationen, den ökade användningen av naturtillgångarna och av att de traditionella näringarna fått vika undan. En ny hotfaktor utgörs av klimatförändringen och även om det är osäkert hur snabbt den framskrider, kommer den att medföra omfattande miljökonsekvenser på alla delområden. Utsläpp av drivhusgaser som

accelererar klimatförändringen uppstår i synnerhet inom energiproduktion och trafiken (se bild 2).

Bild 1. Vattendragsbelastningen (fosfor och kväve) per utsläppskälla i Sydvästra Finland 2001-2005. (Källa: Sydvästra Finlands miljöcentral)

Bild 2. Utsläpp av drivhusgaser i Finland år 2005. (Källa: Statistikcentralen)

Beredningsprocessen

Det första miljöprogrammet för Sydvästra Finland gjordes upp för åren 2000-2005. Projektet med att göra upp en ny miljöstrategi och ett nytt miljöprogram, "från Sydvästra Finlands miljöstrategi till ett regionalt miljöprogram", inleddes i början av år 2005. I början av det nya arbetet utredde genomförandet av det föregående miljöprogrammet. Det föregående programmet och de erfarenheter som hänförde sig till dess genomförande utgjorde en utgångspunkt då man övervägde hur bearbetningen av den nya strategin och det nya programmet skall genomföras och hur det är nödvändigt att ändra de innehållsmässiga tyngdpunkterna.

Miljöstrategin, som gjordes upp som en omfattande samarbetsprocess mellan regionens centrala aktörer, färdigställdes i början av år 2006 och omedelbart därefter inleddes arbetet med att göra upp ett åtgärdsprogram på kort sikt för åren 2007-2012, vilket genomför miljöstrategins mål.

I uppgörandet av miljöprogrammet deltog på olika sätt över etthundra aktörer. Sju temagrupper enligt miljöprogrammets delområden bearbetade målen och åtgärderna för programperioden enligt sina temaområden under året 2006. Temagrupperna bestod av områdets sakkunniga, såsom företrädare för näringslivet, olika organisationer, kommunerna och miljöcentralen (se bilaga 1. Medlemmarna i arbetsgrupperna). Programarbetet styrdes och övervakades av en styrgrupp, bestående av områdets centrala aktörer samt ett arbetsutskott under den. Programarbetets sekretariat verkade vid Sydvästra Finlands miljöcentral. Miljöstrategi- och programarbetet finansierades av miljöministeriet, Egentliga Finlands förbund, Satakuntaförbundet samt städerna Åbo och Björneborg.

I miljöprogramarbetet har i tillämpliga delar beaktats målen och åtgärderna i de existerande internationella, nationella och regionala programmen och planerna. Centrala riksomfattande program har varit bl.a. Riktlinjerna för vattenskyddet fram till år 2015, Den nationella energi- och klimatstrategin, Strategin för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald 2006-2016 samt Det nationella programmet för hållbar konsumtion och produktion (KULTU).

Tillämpningen av SMB-lagen

I arbetet med miljöstrategin och -programmet tillämpades frivilligt SMB-lagen (lagen om bedömning av miljökonsekvenserna i myndigheternas planer och program). Man har öppet informerat om hur arbetet framskred och även gett den stora allmänheten möjlighet att delta. Den viktigaste informationskanalen är miljöförvaltningens www-sidor (www.miljo.fi/los), där det centrala material som tillkom under miljöstrategi- och programarbetet uppdaterades under hela processens gång. Under projektet arrangerades även flera seminarier på olika håll i regionen, där alla som önskade hade möjlighet att delta. I utkastskedet utsändes både miljöstrategin och -programmet på omfattande remiss och i områdets medier kungjordes när de var framlagda för allmänheten.

Miljöprogrammets remissbehandling genomfördes i slutet av år 2006. Utlåtande begärdes förutom genom en allmän kungörelse med ett brev med begäran om utlåtande av 212 intressenter. 85 utlåtanden inkom. Utlåtandena behandlades i de temagrupper som bearbetat programmet samt i arbetsutskottet och styrgruppen, som godkände programmets slutliga form. En avsevärd del av ändringsförslagen ledde till innehållsmässiga ändringar i programmet.

De av SMB-lagen förutsatta konsekvenserna av miljöprogrammets mål och åtgärder bedömdes delområdesvis så att de täckte de ekologiska, ekonomiska, kulturella och sociala konsekvenserna. Ett sammandrag av konsekvensbedömningen finns som en del av denna publikation (kapitel 4). Vidare har en särskild miljörapport enligt SMB-lagen publicerats, vilken innehöll en noggrannare beskrivning av det nuvarande tillståndet för områdets miljö samt olika bedömningar av konsekvenserna av miljöstrategin och miljöprogrammet.

2 Miljöstrategin 2020 som utgångspunkt för miljöprogrammet

Sydvästra Finlands miljöstrategi 2020 (särskild publikation), som utgör underlaget för miljöprogrammet, innehåller en vision, de centrala målen och tyngdpunkterna för verksamheten (se s. 20-21). Målet är att bevara ett bra tillstånd för miljön och att förbättra en redan försämrad miljö. Den strategi som gjorts upp i samarbete med de viktiga aktörerna strävar efter att balanserat beakta boendet och näringsverksamheten tillsammans med miljövärden och miljövärdsfrågorna. Med hjälp av strategin utfäster man sig att tillsammans sträva mot de ställda målen.

Ett bra tillstånd för vattendragen det viktigaste målet för strategin

Fem temagrupper (livsmiljö, miljöansvar, vattendragen, klimatförändring, samt natur, naturtillgångar och landskap), bestående av regionens centrala sakkunniga, med cirka 50 parter representerade, bearbetade under hösten 2005 Sydvästra Finlands miljöstrategi. Genom många behandlingar utsågs bland flera alternativ de tio mål och tyngdpunkterna för dem, vilka utgör miljöstrategin.

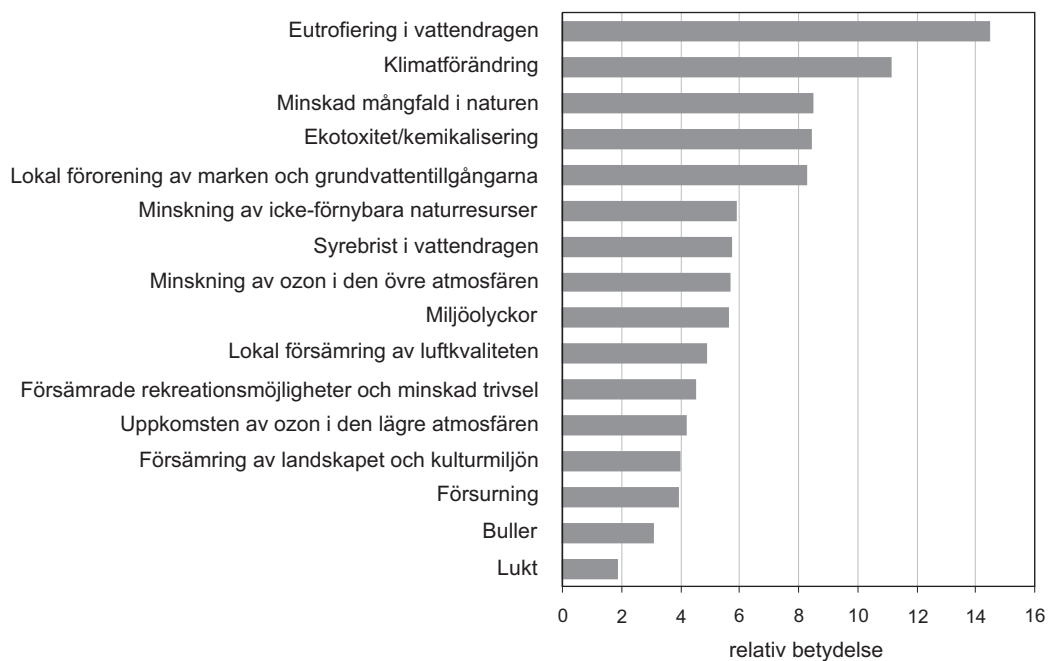
I miljöstrategin betonas särskilt de miljöfrågor som aktualiserades i en bedömningsenkät som riktades till regionens centrala aktörer våren 2005 (se bild 3). Besvararna av enkäten var mest oroade för övergödningen av vattendragen. Det mest betydelsefulla målet i strategin blev att uppnå ett bra tillstånd för ytvattnen. Sålunda skall de kommande åren resurser inriktas speciellt på att förbättra vattendragens tillstånd. Genom praktiska åtgärder görs eutrofieringsutvecklingen långsammare i Skärgårdshavet och stoppas i insjöarna och i Bottenhavet samt begränsas utsläppen och verkningarna av skadliga ämnen i miljön.

Klimatförändringen betraktades i bedömningsenkäten som det andra betydande problemet. Som ett mål för strategin ställdes genomförandet av åtgärder som hejdar klimatförändringen och främjar anpassningen, vars funktionella tyngdpunkter utgörs bl.a. energisparande samt främjande av en mångsidig energiproduktion som så litet som möjligt belastar klimatet. Det är möjligt att med olika åtgärder påverka behärsandet av klimatförändringen och även flera andra miljöproblem, med anknytning till t.ex. konsumtion på alla nivåer, samfärdsel och hur samhällena är uppbyggda.

Som ett hot i bedömningsenkäten betraktades även ett försämrande av naturens mångfald, föroreningen av marken och grundvattnen samt miljöns kemikalisering.

En utgångspunkt för all verksamhet ställs av strategins mål i fråga om omfattande av ett miljöansvarigt och ekoeffektivt verksamhetsätt samt identifiering och behärskande av miljökonsekvenserna och riskerna, vilka betonar en förebyggande verksamhet och miljöfostran.

**Miljöproblems betydelse med tanke på hur miljöskyddsåtgärderna
skall inriktas i Sydvästra Finland**
(längsta balken = största betydelsen)

Bild 3. Resultaten av bedömningsenkäten om miljöfrågor, vilken genomfördes under våren 2005. Enkätens besvarades av 187 aktörer inom Sydvästra Finlands region. (Källa: Finlands miljöcentral, Sydvästra Finlands miljöcentral)

MILJÖVISIONEN 2020

Vi verkställer principerna för en hållbar utveckling och utför ett aktivt samarbete till förmån för en miljö av hög kvalitet, vilken främjar välbefindandet och näringsverksamheten.

Sydvästra Finlands havs- och insjövattnen mår väl, den särpräglade naturen är mångfaldig och den rika kulturmiljön är respekterad och vårdad.

MÅLSÄTTNINGAR OCH TYNGPUNKTER

Mål 1

Man har tillägnat sig ett miljöansvarigt och ekoeffektivt handlings-sätt

- 1.1 Miljöansvariga och ekoeffektiva handlingsätt införs samt utvecklandet och ibruktageandet av miljöinnovationer främjas
- 1.2 Miljöfostran utökas och miljömedvetenheten främjas samt miljökunskap förädlas till förfogande för regionens aktörer
- 1.3 Forskningen och kompetensen på miljöområdet främjas mångsidigt och uppföljningen av uppnåendet av miljömålen utvecklas
- 1.4 Interaktionen och samarbetet i miljöfrågor utökas

Mål 2

Miljökonsekvenserna och riskerna har identifierats och behärskats

- 2.1 Miljöbelastningens konsekvenser identifieras och minskas
- 2.2 Beredskap för miljöriskerna och en minskning av sådana
- 2.3 Miljökonsekvenserna beaktas i all verksamhet

Mål 3

Ett bra tillstånd för ytvattnen har uppnåtts

- 3.1 Eutrofieringsutvecklingen i Skärgårdshavet görs långsammare och stoppas i insjöarna och Bottenhavet
- 3.2 Utsläppen och verkningarna av skadliga ämnen för miljön begränsas
- 3.3 En mångsidig och hållbar användning av vattendragen säkras

Mål 4

Ett bra tillstånd för grundvattnen och marken har tryggats

- 4.1 Föroreningen av marken och grundvattnen förebyggs och förorenade områden saneras
- 4.2 En hållbar användning av grundvattenresurserna tryggas

Mål 5

Åtgärder som hejdar klimatförändringen och främjar anpassningen till den har genomförts

- 5.1 En mångsidig energiproduktion, som så litet som möjligt inverkar skadligt på klimatet, skall främjas
- 5.2 Energi används sparsamt och effektivt
- 5.3 Utsläpp som härrör från trafiken och trafikens beroende av fossila bränslen minskas
- 5.4 Konsekvenserna av klimatförändringarna identifieras och man förbereder sig för de

Mål 6

Naturens mångfald tryggad

- 6.1 Skyddet av naturens mångfald främjas
- 6.2 Mångfaldiga och fungerande nätverk för livsmiljön tryggas
- 6.3 Handlingsmodeller för att begränsa olägenheterna med främmande arter utvecklas
- 6.4 Möjligheterna att delta och påverka skyddet av mångfalden ökas

Mål 7

En hållbar och behärskad användning av naturresurserna tryggad

- 7.1 En övergripande användning av naturresurserna planeras och inriktas
- 7.2 Kunskap om naturresurserna produceras och sammanställs effektivare till allas förfogande
- 7.3 En behärskad användning av naturtillgångarna främjas

Mål 8

Särdragen i naturlandskapet och kulturmiljön tryggade

- 8.1 Spåren efter människans långvariga närvaro i landskapet bevaras i balanserad form
- 8.2 Naturlandskapet och kulturmiljön betonas som förstärkare av den lokala identiteten

Mål 9

En hållbar användning av områdena och en bärkraftig samhällsstruktur har tryggats

- 9.1 Förverkligandet av en enhetlig samhällsstruktur främjas
- 9.2 Ett ekologiskt hållbart boende på och användning av landsbygden stöds
- 9.3 Användningen och vården av kustområdena främjas

Mål 10

En livsmiljö med kvalitet som främjar välbefindandet har uppnåtts

- 10.1 En sund, säker och trivsamt miljö främjas
- 10.2 En fungerande avfallshantering förbättras
- 10.3 Möjligheterna för deltagande och att påverka utvecklingen av livsmiljön främjas
- 10.4 Möjligheterna att använda naturen för rekreation tryggas

3 Miljöprogram 2007 - 2012

3.1 Samhällen: Vattendragen och vattentjänsterna

Nuläget

Tillståndet för Sydvästra Finlands vattendrag har tydligt försämrats de senaste decennierna. Det mest synliga problemet är övergödningen på grund av fosfor- och kvävebelastningen, vilket kommer till synes bl.a. som blomning av blågröna alger. I detta kapitel (3.1) behandlas den belastning av vattendragen som orsakas av samhällena, skyddet av grundvattnen, översvämningsskyddet samt mål och åtgärder som hänför sig till vattentjänsterna.

Den punktbelastning som orsakas av samhällenas avloppsvatten har kunnat minskas avsevärt under de senaste två decennierna i synnerhet med hänsyn till fosfor. Till detta har bidragit bl.a. centraliseringen av behandlingen av avloppsvattnen till större och effektivare reningsverk, men även att reningsverken omsorgsfullt skött bl.a. kemikaliserings och avlägsnandet av slam. Genom den samfälliga behandlingen av avloppsvattnen från industrin och samhällena har man ytterligare kunnat minska den belastning av vattendragen som samhällena orsakar, speciellt kvävebelastningen. En samfällig behandling i Sydvästra Finland har genomförts bl.a. i Raumo, där avloppsvattnen från staden Raumo har renats från våren 2002 i reningsverket för skogsindustrin i Raumo.

Fastän andelen av samhällenas avloppsvatten av totalbelastningen på vattendragen i dag är mycket obetydlig, är den dock av betydelse som en lokal belastningskälla. Betydelsen av den glesa bebyggelsen som belastningskälla för vattendragen har på många håll ökat bl.a. i takt med den ökade användningen av stugorna och deras utrustningsnivå.

Grundvattnen är i Sydvästra Finland till största delen rena och av god kvalitet. Av naturen försvagas grundvattnets kvalitet av ämnen som löses upp från marken och berggrunden, liksom järn och mangan samt på rapakiviområdena fluorid och aluminium. Det största hotet mot grundvattnet orsakas dock av människans verksamhet, såsom av marktäkt, trafik, industri, tätbebyggelse samt jord- och skogsbruk.

Anhängiga projekt

För att förbättra vattendragens tillstånd verkar två betydande vattenskyddsprogram inom Sydvästra Finlands område, Pro Skärgårdshavet-programmet och vattendragsprogrammet för Satakunda SATAVESI, inom vilka samarbete bedrivs på bred front inom vattenvården.

På Sydvästra Finlands översvämningsskänsliga områden är det viktigt att utveckla hanteringen av översvämningsskador. Omfattande översvämningsskyddsprojekt är anhängiga i synnerhet i Kumo älv, såsom mittloppet av Kumo älv och nedre loppet av Loimijoki samt översvämningsskyddsprojekten i Björneborg.

Under kommande år är byggandet av reningsverket för avloppsvatten på Kakolabacken i Åbo det mest betydande reningsverksprojektet i Sydvästra Finland. Avsikten är att reningsverket skall inleda sin verksamhet år 2009 och där kommer avloppsvatten från reningsverken i Åbo och dess grannkommuner i öst och norr att behandlas. Även på olika håll i Sydvästra Finland håller man på att bygga transportavlopp och sålunda centralisera reningen av avloppsvatten till större enheter. Ett sådant projekt är under planering t.ex. mellan Björneborg och dess grannkommuner.

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

- Samhällets rening av avfallsvatten görs effektivare genom att övergå till större enheter, genom att utvidga verksamhetsområdena för avloppsnäten samt genom att satsa på avlägsnande av kväve i avloppsvatten.
- Behandlingen av glesbebyggelsens avloppsvatten bringas till den nivå som förutsätts av förordningen genom att utöka rådgivning och handledning, genom att förbättra förutsättningarna för ett centraliserat avlopp, genom att utveckla systemen för behandlingen av avloppsvatten och lösningar som producerar litet avloppsvatten samt genom att främja lösningar för en samfällad behandling av avloppsvatten.
- Skyddet av grundvattnen förbättras och de risker som hotar grundvattnen identifieras och åtgärder vidtas för att eliminera dem genom att utarbeta skyddsplaner för grundvattenområdena och inleda ett genomförande av dem, genom att göra upp en prioriteringslista över objekt som kräver saneringsåtgärder på grundvattenområdena samt genom att sanera riskobjekt på gamla grustäktsområden.
- Vattendragens tillstånd förbättras genom att utföra planering av vattenvården för de enskilda vattendragsområdena med beaktande av intressegruppernas behov och uppfattningar, genom att genomföra iståndsättanden av vattendrag utifrån de lokala och regionala behoven, genom att ge akt på effekterna av att vattendragen iståndsätts och genom att uppmuntra till vattenvård på egen hand.
- Hanteringen av översvämningsskador utvecklas genom att öka medvetenheten om översvämningsskador, genom att styra markanvändningen och placeringen av verksamheter, genom att göra upp planer för översvämningsskydd och beredskap samt genom att förvissa sig om konditionen hos de redan befintliga konstruktionerna för översvämningsskydd.
- Praxis för reglering av vattendragen utvecklas och funktionssäkerheten hos konstruktionerna i vattendrag förbättras med hjälp av utvecklingsplaner för regleringen och hydrologiska vattendragsmodeller samt genom att reparera och avlägsna konstruktioner i dåligt skick i vattendragen, vilka medför onödiga risker.

Finansiering

Vid finansieringen av åtgärder som minskar belastningen för vattendragen utgörs utgångspunkten av principen "den som belastar skall betala". Således kommer den huvudsakliga finansieringen av kostnaderna som hänför sig till samhällenas vattendrag och vattentjänsterna från kommunerna och vattentjänstverken samt fastighetsägarna. Bidrag av staten kan erhållas via Sydvästra Finlands miljöcentral och i vissa fall via TE-centralen för den allmänna planeringen av vattentjänster, för projekt med transportavlopp och för utvecklandet av glesbebyggelsens avloppsvattensystem, för skyddsplaner och saneringar samt för projekt för översvämningsskydd. För arbetskostnader som byggandet av fastighetsspecifika vattentjänstsystem medför är det möjligt att få hushållsavdrag i inkomstbeskattningen.

TEKES (Teknologiska utvecklingscentralen) stöder en utveckling av teknologin. Via EU-delfinansierade (ERUF) program för områdenas utveckling (Regionala åtgärdsprogram för konkurrenskraft och sysselsättning), Östersjöregionens samarbetsprogram (Central Baltic och Botnia Atlantica) samt via landsbygdsprogrammet är det möjligt att söka stöd för vattensystemprojekt och projekt för vattentjänster, i synnerhet då det är fråga om projekt som främjar näringsverksamheten och sysselsättningen.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
EUTROFIERINGSUTVECKLINGEN I SKÄRGÅRDSHAVET GÖRS LÅNGSAMMARE OCH STOPPAS I INSJÖARNA OCH BOTTENHAVET (Strat. 3.1) (se också Primärproduktionen s. 58 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 84)		
Samhällenas avloppsvatten		
Planerna för att utveckla kommunernas vattenförsörjning har granskats och planerna genomförts. (1)	Utvecklingsplanerna granskas minst en gång under programperioden i alla kommunerna. Kommunerna och vattentjänstverken beaktar utvecklingsplanerna i sin egen verksamhet. (1/1) • <i>Kommunerna, LOS</i>	2007 - 2012 800 000 € (10 000 €/plan)
Vid behandlingen av avloppsvatten har man övergått till allt större enheter (t.ex. vattenreningsverken i Salo, Åbo, Reso, Nystad och Björneborg). (2)	Nödvändiga transportavlopp genomförs, t.ex. transportavloppen för Kumo äldal och Aura åstrand (programperiodens mål är sju transportavlopp). (2/1) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken, staten</i>	Kontinuerlig n. 14 000 000 €
	Nödvändigheten av och möjligheten till gemensam behandling av industrins och samhällenas avloppsvatten utreds. (2/2) • <i>LOS, industrin, kommunerna, vattentjänstverken</i>	2007 - 2012 20 000 € (utredning)
	Vattenverken kombineras till större administrativa enheter. (2/3) • <i>Kommunerna, vattenandelslagen, vattentjänstverken</i>	Kontinuerlig 100 000 € (utredning)
Avloppsnätets verksamhetsområden har utvidgats så att 80 % av befolkningen inom verksamhetsområdet för Sydvästra Finlands miljöcentral omfattas av vattentjänstverkets avloppsnät före år 2012. (3)	Statlig finansiering styrs till att utvidga avloppsnätets verksamhetsområden. (3/1) • <i>LOS</i>	2007 - 2012
	Byggnad av avlopp främjas på glesbygderna utifrån utvecklingsplaner för kommunernas vattentjänster och utredningen Potentiella områden för anläggning av avlopp . (3/2) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken, LOS, vattenandelslagen, byföreningarna, fastigheterna</i>	2007 - 2012 n. 50 000 000 €
	Man kartlägger de fastigheter som finns inom vattentjänstverkens verksamhetsområde men som inte har anslutit sig till avloppsvattennätet och ser till att fastigheterna ansluter sig till nätet före år 2012. (3/3) • <i>Kommunerna</i>	2007 - 2012
Avloppsreningsverk som är större än för 10 000 invånare har en kvävereduktion på 70 %. (4)	I de tio största vattentjänstverken effektiveras kvävereduktionen så den är i enlighet med tillståndsbestämmelserna och i fråga om beviljade tillstånd höjs kravet på kvävereduktion till 70 %. (4/1) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken, tillståndsmyndigheterna</i>	2007 - 2012
Kontrollen av vattentjänsterna har effektiverats. (5)	Organisationssamarbetet utvecklas mellan t.ex. miljöhälsovården, vattenförsörjningen, miljöskyddet och byggnadstillsynen. Kontrollen av kommunernas miljöförvaltning inriktas allt mer på vattentjänsterna. (5/1) • <i>Kommunerna, samkommunerna</i>	2007 - 2009
Avloppsnätverkets spillvattenproblem har minskats. (6)	Spillvattenkartläggningar utförs minst en gång under tillståndspe-rioden. (6/1) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken</i>	Kontinuerlig 10 000 €/kartläggning
	Avloppen saneras och förbättras. (6/2) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken, fastigheterna</i>	Kontinuerlig

*) Kostnaderna för aktörernas eget arbete ingår ej.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^{*)}
Glesbebyggelsens avloppsvatten		
Bestämmelserna i förordningen om avloppsvatten genomförs planmässigt. (7)	Resurserna för rådgivning, planering och underhållsverksamhet ökas samt projekt för rådgivning för behandling av avloppsvatten på glesbygden, såsom HAJAJATKO och avloppsvattenprojekten av Egentliga Finlands Agendakontor, genomförs. (7/1) • <i>Kommunerna, LOS, TE-centralerna, rådgivningsorganisationerna, samarbetsprogrammen</i>	Kontinuerlig 600 000 € (50 000 € /projekt)
	Bidragen enligt förordningen om avloppsvatten styrs ändamålsenligt. (7/2) • <i>LOS, kommunerna</i>	Kontinuerlig
	Förutsättningarna för ett centraliserat avloppsnätverk förbättras genom styrning av markanvändningen. (7/3) • <i>Kommunerna, LOS</i>	Kontinuerlig
	Lösningar som producerar endast litet avloppsvatten samt marknadsföringen och servicekedjorna för dessa utvecklas. (7/4) • <i>Anordningstillverkarna, rådgivningsorganisationerna, kommunerna (servicekedja), TEKES</i>	Kontinuerlig
	Användningen av torrklosetter främjas i synnerhet på kustområden och i skärgården. (7/5) • <i>Kommunerna, LOS, rådgivningsorganisationerna, samarbetsprogrammen</i>	Kontinuerlig
	Avloppsvattensystem avsedda för glesbygden, deras funktion och underhåll utvecklas. (7/6) • <i>Anordningstillverkarna, rådgivningsorganisationerna, TEKES</i>	Kontinuerlig
	Samfällid behandling av avloppsvatten främjas på områden med glesbebyggelse. (7/7) • <i>Kommunerna, LOS, bysamfunden, rådgivningsorganisationerna</i>	Kontinuerlig
Övrigt		
Belastning och behandlingsbehov som förorsakas av dagvatten har utretts och separata avloppssystem främjats. (8)	Mängden av och kvaliteten på dagvattnet på tätorts-, industri- och trafikområdena kartläggs och behovet av att minska och behandla dagvatten utreds. Planer för hantering av dagvatten görs upp t.ex. i samband med planläggningen. (8/1) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken</i>	2007 - 2012 500 000 - 1 000 000 €
	Skilda avlopp för dag- och avloppsvatten främjas. (8/2) (jfr 3.2 Livsmiljön 51/1) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken</i>	Kontinuerlig
Det regionala och internationella samarbetet har fortsatt. (9)	Vattenskyddsprogrammen Pro Skärgårdshavet och SATAVESI genomförs. (9/1) • <i>Landskapsförbunden, TE-centralerna, LOS, andra samarbetsparter</i>	2007 - 2013 n. 1 200 000 €
Båtarnas och båthamnarnas hantering av avloppsvatten har förbättrats. (10)	Antalet stationer för tömning av septiktankar ökas till 50 före år 2012 och deras funktion tryggas. (10/1) • <i>Kommunerna, Håll skärgården ren rf, LOS, båthamnarna och -sällskapen</i>	2007 - 2012 360 000 €
	Rådgivningen och kontrollåtgärderna ökas, serviceverksamheten tryggas. (10/2) • <i>Kommunerna, Håll skärgården ren rf, LOS, båthamnarna och -sällskapen</i>	Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
UTSLÄPPEN OCH VERKNINGARNA AV SKADLIGA ÄMNEN FÖR MILJÖN BEGRÄNSAS (Strat. 3.2) (se också Industri, service och trafik s. 50 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 84)		
Källorna och belastningen av skadliga ämnen identifieras. (11)	De för miljön skadliga ämnen som avloppsvattnen innehåller beaktas i miljötillståndsbeslut och tillsynen. (11/1) • <i>Kommunerna, LOS, vattentjänstverken</i>	Kontinuerlig
EN MÅNGSIDIG OCH HÅLLBAR ANVÄNDNING AV VATTENDRAGEN SÄKRAS (Strat. 3.3) (se också Industri, service och trafik (om muddringar) s. 50 och Miljöforskning och –uppföljningen s. 86)		
Restaurering av vattendragen har genomförts genom att de olika bruksbehoven och miljömålen har beaktats. (12)	Planer för restaurering av vattendrag görs upp utifrån de lokala och regionala behoven och projektfinansiering styrs till planering och genomförande av sanering av avrinningsområden och vattendrag. (12/1) • <i>Den lokala och regionala förvaltningen, markägarna, konsulterna, föreningarna, användarna av vattendragen, verksamhetsgrupperna</i>	Kontinuerlig n. 900 000 € (n. 15 000 €/plan)
	Programmet för att restaurera Karvianjoki med flera mål inleds och delprojekt som hänför sig därtill genomförs. (12/2) • <i>LOS, kommunerna, Satakuntaförbundet, Satakunta TE-central, verksamhetsutövarna</i>	2007 - 2015 1 – 2 milj. €
	Sådana tillståndspliktiga och välplanerade projekt för sanering av vattendrag som redan beviljats tillstånd inleds och genomförs 10-20 st./år (t.ex. projekt för att höja vattenståndet). (12/3) • <i>De som beviljats tillstånd, den lokala och regionala förvaltningen, användarna av vattendragen, föreningarna</i>	2007 - 2012
	Effekterna av vattendragsrestaureringen följs upp, dokumenteras och de erhållna uppgifterna utnyttjas. (12/4) • <i>Den lokala och regionala förvaltningen, finansörerna, användarna av vattendragen, informationsproducenterna</i>	2007 - 2012
	Uppmuntran till vårdåtgärder på egen hand genom rådgivning, styrning och experthjälp. (12/5) • <i>Samarbetsprogrammen, rådgivningsorganisationerna, kommunerna, LOS</i>	Kontinuerlig
	De nya restaureringsmetodernas funktionsduglighet testas genom pilotprojekt. (12/6) <i>((jfr 3.7 Miljöforskning och –uppföljningen 105/9))</i> • <i>Forskningsinstitutet, anordningstillverkarna, konsulterna</i>	Kontinuerlig 100 000 €
	Ett projekt för att utreda belastningen av Bottenhavets kustvatten och vården av dem genomförs. (12/7) • <i>LOS, Satakuntaförbundet, kustkommunerna</i>	2007 70 000 €
	Bevarandet av små vattendrag är tryggt och deras tillstånd har förbättrats. (13) (jfr 3.5 Naturen 120/1)	Kartläggningen av små vattendrag uppdateras och kompletteras. (13/1) • <i>LOS, kommunerna</i>
Behovet av att sanera små vattendrag prioriteras och restaureringsplaner görs upp. (13/2) • <i>LOS, kommunerna, samarbetsprogrammen</i>		Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
Program för utveckling av vattendragsområdena har gjorts upp och deras genomförande har inletts. (14)	Utvecklingsprogram görs upp för alla åtta vattenområdesenheter år 2007 med beaktande av de för vattendragsområdet specifika tyngdpunkterna samt olika intressekretsars behov och önskemål. Genomförandet av de åtgärder som ingår i programmen inleds. (14/1) • LOS, programmen Pro Skärgårdshavet och SATAVESI samt deras samarbetsinstanser, arbetsgrupperna för vattendragsområden, samarbetsgrupperna för vattenvård	Kontinuerlig 1 200 000 €
Metoder för reglering av vattendragen som beaktar olika användningsintressen har utvecklats. (15)	Hydrologiska vattendragsmodeller utvecklas och begagnas för planering, genomförande och uppföljning av regleringen. (15/1) • LOS, SYKE, reglerarna	Kontinuerlig
	Utvecklingsplaner för reglering görs upp för bl.a. Karvianjoki och Kiskonjoki vattendrag och deras genomförande inleds. (15/2) • LOS, reglerarna	2007 - 2010 100 000 €
	De genomförda vattendragsprojekten uppdateras så att de är i enlighet med de nuvarande kraven och behoven genom att tillståndsvillkoren kontrolleras, konstruktionerna förnyas och ny teknik utnyttjas. (15/3) • Tillståndsinnehavarna, LOS, kommunerna	Kontinuerlig n. 600 000 €
Funktionssäkerheten för vattendragskonstruktionerna har förbättrats. (16)	Strömningsförhållandena för åvattendragen förbättras i bl.a. vattendragen Eura å, Pemar å, Kumo älv och Loimijoki. (16/1) • Kommunerna, LOS	2007 - 2012 1 000 000 €
	De vattendragskonstruktioner som är i dåligt skickistandsätts i enlighet med förutsättningarna i dammsäkerhetslagstiftningen och den utredning som uppgjorts av miljömyndigheterna. (16/2) • Damminnehavarna, LOS, HAM	Kontinuerlig 1 000 000 €
	Sådana onödiga konstruktioner som kan utgöra en risk avlägsnas från vattendragen. (16/3) • Dammägarna, LOS, kommunerna	2007 - 2012 1 000 000 €
FÖRORENINGEN AV MARKEN OCH GRUNDVATTNEN FÖREBYGGS OCH FÖRORENADE OMRÅDEN SANERAS (Strat. 4.1) (se också Industri, service och trafik s. 50, Primärproduktionen s. 61 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 87)		
Grundvattenskyddet har förbättrats. (17)	Skyddsplan för grundvattenområden görs upp för alla grundvattenområden av klass I och genomförandet av dem inleds. (17/1) (jfr 3.3 Industri, service och trafik 74/1 och 74/3) • Kommunerna, vattentjänstverken, LOS	2007 - 2012 n. 750 000 € (n. 500 €/plan)
Sådan information om grundvatten som hänför sig till marktäkt har ökat. (18)	Handledning och utbildning inom grundvattenskyddet ökas. (18/1) • Kommunerna, LOS, MM, SYKE	Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^{*)}
De risker som hotar grundvattenområdena har identifierats och åtgärder har vidtagits för att eliminera riskerna. (19)	Man undviker att placera nya riskverksamheter på grundvattenområden och minskar med hjälp av tekniska och funktionella skydd den risk som de existerande verksamheterna medför. Kontrollen av riskverksamheterna i synnerhet på viktiga grundvattenområden förbättras. Tillståndssituationen och tillståndsbestämmelserna för grundvattenområdets miljötillståndsskyldiga kontrolleras (19/1) (jfr 3.3 Industri, service och trafik 74/2) • <i>Kommunerna, LOS</i>	2007 - 2012
	En prioritetslista görs upp för de objekt som kräver markundersökningar och saneringsåtgärder. (19/2) • <i>LOS, kommunerna</i>	2007 - 2010
	Riskobjekt på grundvattenområden saneras, t.ex. gamla avstjälningsplatser, servicestationer och sågverk i genomsnitt 2-5 st./år. (19/3) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS, fastighetsägarna</i>	Kontinuerlig 6 000 000 € (50 000 - 500 000 €/objekt)
	Marktäkten styrs så mycket som möjligt bort från grundvattenområden (genom tillståndsvillkor) och ersättande material används i mån av möjlighet. (19/4) • <i>Kommunerna</i>	Jatkuva
	Gamla grustäktsområden, i första hand sådana områden som grävts före ikraftträdandet av marktäktslagen, saneras. (19/5) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS</i>	Jatkuva 2 000 - 3 000 €/ha
	Man strävar efter att styra transporter av farliga ämnen via sådana rutter som inte går genom grundvattenområden. (19/6) • <i>Kommunerna, vägverket, räddningsverken</i>	Jatkuva
	Vägsaltningen minskas på grundvattenområdena genom att utveckla metoderna för vägnas underhåll. (19/7) • <i>Kommunerna, vägförvaltningen</i>	Jatkuva
	I de kommunala miljöskyddsbestämmelserna krävs stramare krav på rening av avloppsvattnen på grundvattenområdena. Avloppsprojekten för bebyggelsekoncentrationer på bottenvattenområdena främjas och försnabbas. (19/8) • <i>Fastighetsägarna, kommunerna</i>	2007 - 2014 3 000 - 7 000 €/kiinteistö
Begränsningarna av viktiga grundvattenområden (klass I) har kontrollerats och de uppgifter som beskriver konstruktionen av grundvattenområdena samt vattnets kvalitet och mängd kan lätt utnyttjas. (20)	Man utför markundersökningar som preciserar begränsningarna för grundvattenområdena av klass I samt grundvattenutredningar, utifrån vilka begränsningarna kan kontrolleras. (20/1) (jfr 3.7 Miljöforskningen och -uppföljningen 141/8) • <i>Kommunerna, LOS, vattentjänstverken</i>	Kontinuerlig n. 450 000 € (20 000 - 30 000 €/plan)
	POVET-registret kompletteras med all tillgänglig information om grundvattnen och registrets utnyttjande förbättras. (20/2) • <i>LOS, informationsproducenterna</i>	Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
EN HÅLLBAR ANVÄNDNING AV GRUNDVATTENRESURSERNA TRYGGAS (Strat. 4.2) (se också Miljöforskning och –uppföljningen s. 87)		
Grundvattenresurserna används på ett hållbart sätt. (21)	Samarbetet och gemensam användning mellan vattentjänstverken ökas. (21/1) • <i>Vattentjänstverken</i>	Kontinuerlig
Spillvattnen för vattentjänstverkens vattendistributionsnätverk är under 10 % av det pumpade vattnet. (22)	Saneringsplaner och –program görs upp med beaktande av hur gamla rören är och genomförandet inleds med att börja med de objekt vilkas kondition är sämst. (22/1) • <i>Kommunerna, vattentjänstverken, fastigheterna</i>	Kontinuerlig
MILJÖBELASTNINGENS KONSEKVENSER IDENTIFIERAS OCH MINSKAS (Strat. 2.1) (se också Industri, service och trafik s. 47)		
Medvetenheten om miljöbelastningen och dess effekter har ökat. (23)	Utredning och uppföljning av skadliga ämnen (miljööstroger, VPD-prioritetsämnen) utförs vid avloppsreningsverk som är avsedda för mer än 50 000 invånare. (23/1) (jfr 3.7 Miljöforskningen och -uppföljningen 139/3) • <i>Avloppsreningsverken, tillstånds- och övervakningsmyndigheterna</i>	2007 - 2012
BEREDSKAP FÖR MILJÖRISKERNA OCH EN MINSKNING AV SÅDANA (Strat. 2.2) (se också Industri, service och trafik s. 48 och Primärproduktionen s. 64)		
Överfallsvatten från avloppsnätverket och avloppsreningsverken har styrts på ett behärskat sätt. (24)	Utloppsställena för förbiledning och överströmningar byggs så att miljöskadorna är så små som möjligt. (24/1) • <i>Avloppsreningsverken, kommunerna, vattentjänstverken, tillstånds- och övervakningsmyndigheterna</i>	Kontinuerlig
EN SUND, SÄKER OCH TRIVSAM MILJÖ FRÄMJAS (Strat. 10.1) (se också Livsmiljön s. 37, Industri, service och trafik s. 53, Primärproduktionen s. 67 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 92)		
Översvämningsskyddsåtgärder inriktas på att minska sådana skador som förorsakas för bebyggelsen, näringsverksamheten och för samhällets viktiga funktioner. (25)	Medvetenheten om översvämningssriskerna ökas och placeringen av sådana byggnader och funktioner som är utsatta för översvämningsskador styrs bort från översvämningssområden. (25/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 51/1) • <i>LOS, kommunerna, landskapsförbunden</i>	Kontinuerlig
	Det säkras att avvärijandet av översvämningar och räddningsverksamheten fungerar mellan myndigheterna t.ex. med hjälp av beredskapsplaner. (25/2) • <i>LOS, räddningsverken, kommunerna</i>	Kontinuerlig
	Nödvändiga översvämningsskyddsåtgärder planeras och genomförs för Björneborg. Planer för att hantera översvämningssriskerna görs upp för Salo och Vittis och utifrån dem genomförs nödvändiga åtgärder. (25/3) • <i>LOS, de behöriga kommunerna, SYKE</i>	2007 - 2012 n. 100 000 € (översvämningsskyddsplan)
	Lagringen/kvardröjandet av vattnet på avrinningsområdena ökas bl.a. genom dränering och återställande av kärr. (25/4) • <i>LOS, markägarna</i>	Kontinuerlig
	Konditionen hos befintliga översvämningsskyddskonstruktioner och bankar kontrolleras och vid behov repareras dessa. (25/5) • <i>Kommunerna, LOS, tillståndsinnehavarna</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	Regleringsmetoderna utvecklas så att de bättre beaktar översvämningsriskerna. (25/6) • LOS, SYKE, de som utför regleringen	Kontinuerlig
Säkerhetsklassen för alla de vattentjänstverk som levererar hushållsvatten är minst II (50-120 l/invånare/dygn) och 90 % av de invånare som anslutit sig till nätverket omfattas av ett verk som hör till klass I (>120 l / invånare / dygn). (26)	Genom beredskapsplanering identifieras hoten, utvärderas riskerna och planeras både åtgärder för att förebygga och minimera olägenheterna och verksamheten under i en undantagsituation. (26/1) • Vattentjänstverken, kommunerna	2007 - 2012
	Förbindelser som tryggar vattenförsörjningen byggs och de stöds av staten. (26/2) • Vattentjänstverken, kommunerna, LOS	Kontinuerlig
	Man ser till skyddet och underhållet av vattenkällor och vattentäkter. (26/3) • Vattentjänstverken, kommunerna	Kontinuerlig
	Enskilda verk skall förbereda sig inför undantagsförhållanden, t.ex. möjligheten till desinficering och reservkraft. (26/4) • Vattentjänstverken, kommunerna	2007 - 2012
Dammarnas säkerhet har tryggats under alla förhållanden. (27)	Vid dammar som omfattas av dammsäkerhetslagen utförs inspektioner, utredningar, planer och åtgärder genom begagna sig av bästa tillgängliga sakkunskap. (27/1) • Dammägarna, LOS, HAM, SYKE, konsulterna	Kontinuerlig
EN FUNGERANDE AVFALLSHANTERING FÖRBÄTTRAS (Strat. 10.2) (se också Livsmiljön s. 38, Industri, service och trafik s. 54, Primärproduktionen s. 62 och Miljöforskningen och -uppföljningen s. 92)		
Återvinning av slam från avloppsvatten (energiproduktion, jordbruk, grönbygande) har främjats. (28)	Undersökning och information som hänför sig till återvinning av slam från avloppsvatten ökas. (28/1) • SYKE, MTT, vattentjänstverken	2007 - 2012
MILJÖFOSTRAN UTÖKAS OCH MILJÖMEDVETENHETEN FRÄMJAS SAMT MILJÖKUNSKAP FÖRÄDLAS TILL FÖRFOGANDE FÖR REGIONENS AKTÖRER (Strat. 1.2) (se också Industri, service och trafik s. 46, Primärproduktionen s. 63, Miljöfostran och -medvetenheten s. 79)		
Allmänhetens medvetenhet om Bottenhavets tillstånd och om de faktorer som påverkar det ökas. (29)	Man ordnar ett temaår för Bottenhavet. (29/1) • Aktörer inom ifrågavarande region	2008 - 2009 200 000 €

3.2 Samhällen: Livsmiljön

Nuläget

Livsmiljöns nuvarande tillstånd i Sydvästra Finland är relativt bra. Regionen erbjuder ett sunt, tryggt och trivsamt levnads- och verksamhetsområde med särpräglade natur- och kulturlandskap, en i allmänhet god luftkvalitet, tillräckligt med råvatten och omfattande och mångfaldiga vattendragsområden.

Egentliga Finland och Satakunta är Finlands äldsta bebodda områden, vilket kommer till synes i regionens rika arkeologiska kulturarv som är flera årtusenden gammalt samt i den senare byggda kulturmiljön och de flera kulturhistoriskt värdefulla objekten. På området finns gamla städer, kyrkbyar, gammal industri och traditionella förmögna odlingstrakter samt nyare tillväxtcentraler som utformats av industri och handel. Naturens och landskapets särdrag som utformats av de traditionella näringarna på landsbygden och i skärgården har till en stor del bevarats och i fråga om förändringarna har man i allmänhet lyckats respektera kultur- och naturvärdena. Även om städernas struktur och stadsbilden under de senaste årtiondena betydligt förändrats, har samhällenas utvidgning i regel varit behärskad.

På grund av bristande samförstånd mellan kommunerna har samhällsbyggandet inte alltid på bästa möjliga sätt lyckats stödja en regional utveckling av trafiken, servicen och kvalitativt boende.

Luftkvaliteten i Sydvästra Finland är enligt kraven för en sund och trygg livsmiljö oavsett några få undantagssituationer. De av områdets egna utsläppskällor som mest påverkar luftkvaliteten omfattar trafiken och de största industri- och energiproduktionsanläggningarna och effekten av dessas utsläpp syns i omgivningen till tätorter och anläggningar. Enligt övervakningsutredningar har effekterna av luftbelastningen dock minskat under de senaste åren.

Sydvästra Finlands omfattande och omväxlande havs-, sjö- och åområden erbjuder regionens invånare goda rekreativsmöjligheter, såsom båtliv, badstränder, fiske och vattenförsörjning. Under de senaste åren har den kraftiga eutrofieringen av vattendragen dock varit problematisk och den har medfört skadliga effekter för både vattennaturen och människan.

Man har inte kunnat minska utsläppen av drivhusgaser som accelererar klimatförändringen. Den betydligaste av växthusgaserna är koldioxid som uppstår i synnerhet i trafiken och i energiproduktionen (se bild 2, s. 16). Kommunerna är avsevärda förbrukare och producerare av energi och dessutom påverkar kommunernas upphandling av varor och tjänster mängden och kvaliteten av drivhusgaserna. Kommunerna beslutar dessutom indirekt om andras utsläpp genom att styra bl.a. markanvändningen, trafikplaneringen och avfallsservicen.

Anhängiga projekt

Viktiga anhängiga projekt som hänför sig till temat Livsmiljö är: Kehittyvä puukaupunki (En utvecklade trästad, ett utbildningsprojekt för traditionellt byggande), Pisara (Byggnadsarvet i Birkaland och Satakunta, ett omfattande byggnadsinventerings- och kulturmiljöprojekt över landskapsgränserna), nationalparksprojekten, Matkailurantojen vesiensuojeluhanke (ett vattenskyddsprojekt för turismstränderna) (Raumo), stora samhällstekniska projekt (t.ex. avloppsreningsverket och värmepumpverket på Kakolabacken, det gemensamma avloppsvattenprojektet för Björneborg och dess grannkommuner, avloppsförbränningsverken) samt det regionala projektet som styr marktäkten och grundvattenskyddet i Björneborgs regionkommun (SEMOPUSU).

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

- En sund, trygg och trivsamt miljö främjas genom hållbart byggande och underhåll, genom att öka samhällsgemenskapen för invånarna och de övriga aktörerna, genom att trygga rent dricksvattnen och ren luft, genom att minska buller, föroreningar och avfall samt genom att förbättra metoderna för att delta i utvecklandet av livsmiljön.
- Klimatförändringen görs långsammare genom att minska energiförbrukningen inom den offentliga sektorn, i företag, hushåll och byggande samt genom att minska behovet av privatbilism och öka möjligheterna att utnyttja järnvägstrafik i lokaltrafiken.
- Beredskap inför klimatförändringen upprättas inom planeringen av markanvändningen och byggandet samt genom att göra upp regionala anpassningsstrategier.
- Landskapets och kulturlandskapets särdrag tryggas genom att genomföra kulturmiljöprogram som utarbetats utifrån inventeringar och genom att utöka medvetenheten om landskapets och kulturmiljöns betydelse.
- Konsolideringen av samhällstrukturen stöds genom att genomföra ett kompletterande byggande av hög kvalitet, genom att styra lokaliseringen av service samt genom att gynna kollektivtrafik och den lätta trafiken.
- Hanteringen av icke-förnybara naturtillgångar främjas genom att ge anvisningar för användningen av marksubstanser genom planläggning och generalplanering.
- Möjligheterna att använda naturen för rekreation tryggas genom att utveckla ett positivt förhållande till miljön hos medborgarna och genom att på så sätt utöka en ansvarsfull användning av naturen för rekreation samt genom att genom planläggning säkra grönområden och ekologiska korridorer.
- Ett hållbart boende samt förutsättningarna för näringarna och turismen på kustområdena tryggas genom att göra upp planer för användning och vård.
- Grunderna för att utveckla ett ekologiskt hållbart boende på landsbygden utgörs av landskapet, naturen, samfundet, näringarna och produktionsbetingelserna.

Finansiering

Finansieringen av åtgärderna för att utveckla livsmiljön baserar sig till största delen på den sedvanliga budgetfinansieringen för kommunerna och de statliga inrättningarna, vars tyngdpunkt borde inriktas på de projekt och åtgärder som framställt i miljöprogrammet 2007-2012. Finansieringen från enskilda företag utgör en grundförutsättning för genomförandet av många åtgärder som påverkar livsmiljön. Också programområdets invånare och invånarföreningar innehar en betydande roll vid utvecklandet av livsmiljön.

Det är möjligt att, förutom från de nationella finansieringskällorna, ansöka om delfinansiering för projekt som genomför miljöprogrammet även via EU-delfinansierade program för områdenas utveckling (Åtgärdsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning, Södra och Västra Finland), Östersjöregionens samarbetsprogram (Central Baltic och Botnia Atlantica) och landsbygdsprogrammet, förutsatt att projekten stöder genomförandet av EU-programmen i Egentliga Finland och Satakunta.

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
SÄRDRAGEN I NATURLANDSKAPET OCH KULTURMILJÖN TRYGGADE (Strat. 8) (se också Primärproduktionen s.65, Naturen s. 75 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 90)		
En byggnadsinventering som omfattar hela kommunen är grunden för både planeringen av markanvändningen och kulturmiljöprogrammet. Inventeringarna av kulturmiljöerna har uppdaterats och de har utnyttjats. (30)	Omfattande projekt på landskapsnivå inleds för att åstadkomma byggnads- och landskapsinventeringar i alla regionens kommuner där ingen inventering ännu har utförts eller där den inte färdigställts. (30/1) • <i>Kommunerna, landskapsmuseerna, landskapsförbunden, LOS</i>	2007 - 2012 50 000 - 200 000 €/projekt
	För att göra det lätt att använda inventeringsuppgifterna, sparas de i ett nätbaserat system som baserar sig på geografisk information. Uppgifterna publiceras i en åskådlig och tydlig form. (30/2) • <i>Landskapsförbunden (Lounaispaikka), landskapsmuseerna, kommunerna</i>	2008 - 2012 (årligen)
	Genom uppgörande av planer och genom deltagande planering skapas en grund för bevarandet av kulturmiljöer och naturlandskapet. (30/3) • <i>Kommunerna, landskapsförbunden, landskapsmuseerna, LOS</i>	Kontinuerlig
	Utbildningsdelen som riktas till kommunernas tjänsteinnehavare och beslutsfattare genomförs. Som en grund därtill skapas en verksamhetsmodell som är förbindande för kommunernas egen administration och hänför sig till fastighetsunderhåll, planering och byggnadstillsyn. (30/4) • <i>LOS, landskapsmuseerna, kommunerna</i>	2007 - 2009
	Utvärderingen av föråldrade planer tas som en aktiv arbetsmetod och till planeringstillsynen kopplas planernas fastställningsår och bedömningen av hur föråldrade de är. (30/5) • <i>Kommunerna, LOS</i>	Kontinuerlig
Uppskattningen av värdefulla landskap och kulturmiljöer och synligheten har ökats. (31)	Kulturmiljöprogram görs upp regionvis eller kommunvis genom att använda metoder för deltagande. (31/1) (jfr 3.4 Primärproduktionen I06/1) • <i>Landskapsförbunden, kommunerna, LOS, landskapsmuseerna</i>	Kontinuerlig 1 500 000 €
	Utbildning, medborgarfostran och informationsförmedling om naturlandskapets och kulturmiljöns värden och om medlen att värna om den intensifieras. En utbildningshelhet som behandlar kultur- och naturmiljöns värden genomförs lokalt, inom vilken invånarna, de förtroendevalda och sakkunniga presenterar värdefulla objekt t.ex. i de enskilda byarna eller stadsdelarna (t.ex. by- och stadsdelspromenader, byplaner, andra begivenheter). (31/2) (jfr 3.4 Primärproduktionen I06/2 och I06/3) • <i>Regionarkitekterna, folkhögskolorna, kommunerna, invånarföreningarna, verksamhetsgrupperna, landskapsförbunden, LOS, landskapsmuseerna</i>	Kontinuerlig

*) Kostnaderna för aktörernas eget arbete ingår ej.

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
Värdefulla objekt och drag i den nya byggnadskulturen har identifierats. (32)	Regionala eller kommunvisa arkitekturpolitiska program görs upp. (32/1) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Konstkommissioner, landskapsmuseerna, kommunerna, universiteten och högskolorna, landskapsförbunden, LOS, föreningarna</i> 	2007 - 2012
Bygga kulturmiljöer, vårdbiotoper (ängs- och hagmarker) och fornlämningsområden eller -objekt har bevarats och vårdats. (33) (jfr 3.4 Primärproduktionen 104/1, 3.5 Naturen 120/3)	Projekt inom vilka kulturhistoriskt värdefulla objekt som är viktiga för den lokala eller regionala identiteten startas. (33/1) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kommunerna, byggnadernas ägare, landskapsmuseerna, föreningarna, Museiverket</i> 	2007 - 2012 1 500 000 €
	Man informerar om metoder för sanering av gamla byggnader bl.a. genom att bilda och utveckla byggnadsvårdscentraler (t.ex. byggnadsvårdscentralerna i Björneborg och Raumo). (33/2) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kommunerna, föreningarna, läroanstalterna</i> 	2007 - 2012
	Näringsverksamhet som hänför sig till miljövård stöds. (33/3) <ul style="list-style-type: none"> • <i>TE-centralerna, landskapsförbunden, läroanstalterna</i> 	Kontinuerlig
Effekten av olika slags understöd för reparation av byggnadstraditionen har intensifierats. (34)	Man informerar om stödformer för vården av byggnadsarvet både i ansökningskedet och då de goda resultaten publiceras. I det skede sådana beviljas fästs uppmärksamhet på hur projekten inverkar med hänsyn till den offentliga miljön. (34/1) <ul style="list-style-type: none"> • <i>LOS, landskapsmuseerna, TE-centralerna, verksamhetsgrupperna, kommunerna, miljöministeriet, kulturmiljöarbetsgrupperna</i> 	Kontinuerlig 1 500 000 €
FÖRVERKLIGANDET AV EN ENHETLIG SAMHÄLLSSTRUKTUR FRÄMJAS (Strat. 9.1) (se också Miljöforskningen och –uppföljningen s. 91)		
Tätorternas samhällsstruktur har konsoliderats. (35)	Genom planering av markanvändningen styrs placeringen av kommersiella tjänster så de stöder en helgjuten samhällsstruktur. (35/1) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kommunerna, landskapsförbunden, LOS</i> 	Kontinuerlig
	Ett kompletterande byggande av hög kvalitet genomförs på de med tanke på trafiken och servicestrukturen ändamålsenligaste områden. (35/2) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kommunerna, byggnadsbolagen</i> 	Kontinuerlig
Kollektivtrafiken och den lätta trafiken har utvecklats. (36)	De gamla och nya trafikförbindelserna utvecklas. (36/1) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kommunerna, vägverket, VR, banförvaltningscentralen, landskapsförbunden</i> 	Kontinuerlig
	Samhällsplaneringen genomförs så att behovet av trafik minskas och inom trafiken främjas lösningar för kollektiv- och lätttrafik. T.ex. <ul style="list-style-type: none"> - täckande cykelvägnät i tätorterna - busslinjer till även nya områden - gatunäten och trafiklederna för att stödja kollektivtrafiken (bussfiler, hållplatser) mera spårväg och järnväg i närområdet. (36/2) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kommunerna, landskapsförbunden, LOS</i> 	Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
ETT EKOLOGISKT HÅLLBART BOENDE PÅ OCH ANVÄNDNING AV LANDSBYGDEN STÖDS (Strat. 9.2) (se också Primärproduktionen s. 66 och Miljöforskningen och -uppföljningen s. 91)		
Landsbygdens livskraft har tryggats på ett ekologiskt hållbart sätt. (37)	Landsbygden utvecklas bl.a. med hjälp av planläggning, bygglov, byggnadsordning, byplaner samt service som en särpräglad, ekologiskt hållbar livsmiljö, där en landskapsbild med rymd framhävs liksom kontakten med naturmiljön och gemenskapen. (37/1) • <i>Invånarna, kommunerna, LOS, verksamhetsgrupperna</i>	Kontinuerlig
	Inom generalplaneringen av landsbygdsområdena ser man till att produktiv odlingsduglig mark inte övergår till andra ändamål. På så sätt bevaras det öppna landskapet och åkrarnas produktionskapacitet. (37/2) (jfr 3.4 Primärproduktionen 107/2) • <i>Kommunerna, LOS</i>	2007 - 2012
	Genom planläggning och bygglovspraxis ser man till verksamhetsbetingelserna för företagen på landsbygden samt koordineringen av olika verksamheter även på lång sik. (37/3) • <i>Kommunerna, LOS</i>	2007 - 2012
	Byggnadsbeståndet registreras för återanvändning och återanvändningen av det byggnadsbestånd som inte till fullo utnyttjats stöds genom gemensamma samhällstekniska lösningar (t.ex. regionvärme, vattentjänster, avfallshantering). (37/4) • <i>Kommunerna</i>	2007 - 2012
EN HÅLLBAR ANVÄNDNING OCH VÅRD AV KUSTOMRÅDEN FRÄMJAS (Strat. 9.3) (se också Primärproduktionen s. 66 och Miljöforskningen och -uppföljningen s. 91)		
Formerna för utnyttjande av kustområdena har harmoniserats på ett ekologiskt hållbart sätt. (38)	Förväntningarna på användningen av kustområdet och deras miljökonsekvenser kartläggs. (38/1) (jfr 3.4 Primärproduktionen 108/1) • <i>Landskapsförbunden, kommunerna, LOS</i>	2007 - 2012
	Åtgärder som föreslagits i nyttjande- och vårdplanerna genomförs med hjälp av planläggning, vattenskydd och andra verktyg. (38/2) • <i>Landskapsförbunden, kommunerna, LOS</i>	Kontinuerlig
	Nybyggen styrs till de existerande byarna. (38/3) • <i>Kommunerna, invånarföreningarna</i>	Kontinuerlig
	Tillräckliga fria strandområden, deras tillgänglighet och beskaffenhet tryggas. (38/4) • <i>Kommunerna, landskapsförbunden, LOS</i>	Kontinuerlig
	Nyttjande- och vårdplaner för Natura-områdena för skärgårds- och kustområdena görs upp som ett omfattande samarbete. (38/5) (jfr 3.5 Naturen 114/3 och 119/1) • <i>Forststyrelsen, LOS, kommunerna</i>	2007 - 2012
	De tjänster som riktas till båtfararna centraliseras till de platser som bäst lämpar sig för ändamålet. (38/6) • <i>Kommunerna, företagen</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	En handlingsmodell som beaktar kriterierna för en hållbar utveckling skapas för fiskerinäringen och fritidsfisket. (38/7) • <i>TE-centralerna</i>	2007 - 2009
	En hållbar naturturism främjas. (38/8) • <i>Landskapsförbunden, kommunerna, TE-centralerna, företagen, föreningarna, LOS, verksamhetsgrupperna</i>	2007 - 2012
EN SUND, SÄKER OCH TRIVSAM MILJÖ FRÄMJAS (Strat. 10.1) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 30, Industri, service och trafik s. 53, Primärproduktionen s. 67 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 92)		
Byggandet är sunt, säkert, ekoeffektivt och estetiskt. (39)	Till byggnadsinspektionsmyndigheterna och byggnadsplanerarna delas ut information om kriterierna för ett sunt, tryggt och ekoeffektivt byggande. T.ex. - nya uppvärmningssystem, - energibesparing, - främjande av en bra inneluft, - ökande av byggnadernas strukturella hållbarhet (främjande av övervakning av byggande t.ex. för att förhindra hallras). (39/1) • <i>Kommunerna, byggnadsplanerarna, beställarna av byggnadsprojekt, byggnadsbolagen, energibyråerna, MM, LOS</i>	Kontinuerlig
	Hinderfriheten och tillgängligheten tryggas inom byggandet. (39/2) • <i>Kommunerna, byggnadsplanerarna, beställarna av byggnadsprojekt, byggnadsbolagen</i>	Kontinuerlig
Tryggheten hos livsmiljön har förbättrats. (40)	Hoten för livsmiljön kartläggs och målen och åtgärderna för att avvärja hoten uppdateras regelbundet. (40/1) (jfr 3.1 Vattendragen och vattentjänsterna 25/2, 3.3 Industri, service och trafik 68/1 och 70/1) • <i>Kommunerna, länsstyrelsen i Västra Finlands län, verksamhetsutövarna, LOS, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen, VR, järnvägsverket</i>	Kontinuerlig
	Ett tryggt hushållsvatten säkras genom att utveckla en ekologiskt förnuftig råvattenförsörjning samt genom att säkra tillgången på rent hushållsvatten även i exceptionella förhållanden. (40/2) • <i>Kommunerna, länsstyrelsen i Västra Finlands län</i>	2007 - 2012
	Partikelhalterna i luften minskas t.ex. - genom trafiklösningar för områden med trafikstockningar - genom att ge anvisningar vid val av uppvärmningsmetoder. (40/3) • <i>Kommunerna, vägförvaltningen, energibolagen, företagen</i>	Kontinuerlig
	Bullerutredningar och bullerbekämpningsplaner görs upp om de stora befolkningsskoncentrationerna och om trafikleder med stor trafikvolym. (40/4) • <i>Kommunerna, vägförvaltningen, LOS</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	På basis av bullerutredningarna vidtas nödvändiga åtgärder för att minska antalet människor som är utsatta för buller. Utredningarna brukas som hjälp inom planeringen av markanvändningen genom att minska antalet människor som är utsatta för buller. (40/5) (jfr 3.3 Industri, service och trafik 84/1). • <i>Kommunerna, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen, LOS</i>	2008 - 2010
	I samband med planläggningen utreds och beaktas även de tysta områdena. (40/6) • <i>Kommunerna, landskapsförbunden</i>	Kontinuerlig
	Man ser till att trafikpolitiska program görs upp och verkställs. (40/7) • <i>Kommunerna, regionkommunerna, landskapsförbunden, vägförvaltningen</i>	2007 - 2012
	Saneringen av förorenade markområden främjas. (40/8) • <i>Kommunerna, markägarna, LOS</i>	Kontinuerlig
	De offentliga områdena sköts så att de är trivsamma och säkra (t.ex. belysning, brand- och räddningsväsendet). (40/9) • <i>Kommunerna, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen</i>	Kontinuerlig
Städernas och tätorternas trivsel har förbättrats. (41)	Utbudet för olika boendeanternativ ökas. (41/1) • <i>Kommunerna, beställarna av byggnadsprojekt, byggnadsbolagen</i>	Kontinuerlig
	Nivån på den samhällstekniska servicen förbättras (t.ex. lederna för den lätta trafiken, fotgängarmiljön, kollektivtrafiken, vatten-, energiförsörjningen och avfallshanteringen). (41/2) • <i>Kommunerna</i>	Kontinuerlig
EN FUNGERANDE AVFALLSHANTERING FÖRBÄTTRAS (Strat. 10.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 31, Industri, service och trafik s. 54, Primärproduktionen s. 62 och Miljöforskningen och -uppföljningen s. 92)		
Insamlingen, transporten, återvinningen och behandlingen av avfall är behärskad. (42)	En ny regional avfallsplan görs upp i samarbete inom regionen för södra och västra Finland. (42/1) • <i>LOS (LSU, PIR, HAM, UUS, KAS), kommunerna, aktörerna i avfallsbranschen</i>	2007 - 2008
	Avfallsmängden minskas och återvinning samt sådana projekt som främjar utnyttjandet av återvinningsmaterial stöds. (42/2) (jfr 3.3 Industri, service och trafik 86/1, 3.4 Primärproduktionen 100/1) • <i>Kommunerna, avfallsservicebolagen, LOS, landskapsförbunden, producentsammanslutningarna, hushållen</i>	Kontinuerlig
	Livscykelanalysen utnyttjas vid jämförelse av alternativ för insamling, transport, återvinning och behandling för olika avfallsmaterial. (42/3) • <i>Kommunerna, avfallsservicebolagen, LOS, landskapsförbunden, producentsammanslutningarna</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
	Hälso- och trivselriskerna av avfall och nedskräpningen av miljön minskas och hushållen uppmuntras att sortera och kompostera sitt avfall. (42/4) • <i>Kommunerna, avfallsservicebolagen, verksamhetsutövarna, hushållen</i>	2007 - 2012
	Tillräckliga resurser för rådgivning och övervakning av avfallshanteringen tryggas. (42/5) • <i>Kommunerna, avfallsservicebolagen, LOS</i>	Kontinuerlig
MÖJLIGHETERNA FÖR DELTAGANDE OCH ATT PÅVERKA UTVECKLINGEN AV LIVSMILJÖN FRÄMJAS (Strat. 10.3) (se också Miljöforskningen och –uppföljningen s. 92)		
Möjligheterna att påverka utvecklingen av livsmiljön har förbättrats. (43)	En påbyggnadsutbildning för alla parter inom planeringen om deltagande och jämställdhet främjande planeringsmetoder samt för att aktivera medborgarna ökas. (43/1) • <i>Folkhögskolorna, LOS, landskapsförbundet, verksamhetsgrupperna, invånarföreningarna, läroanstalterna</i>	Kontinuerlig
	Kompletterande utbildning som koncentrerar sig på planläggningen av och byggande på landsbygden ordnas, varvid man siktar till att stödja och utveckla landsbygden och landsbygds-samhällena med planläggningens medel. (43/2) • <i>Landsbygdssamfundet, kommunerna, landskapsförbundet, läroanstalterna</i>	2007 - 2008
Invånarnas och aktörernas ansvarstagande har ökat inom utvecklingen av livsmiljön. (44)	Man värnar om livsmiljön genom att öka gemenskapen. (44/1) • <i>Kommunerna, invånarföreningarna, invånarna, övriga aktörer inom regionen</i>	Kontinuerlig
MÖJLIGHETERNA ATT ANVÄNDA NATUREN FÖR REKREATION TRYGGAS (Strat. 10.4)		
Möjligheterna att använda naturen för rekreation har tryggats. (45) (jfr 3.5 Naturen I 16)	Genom samhällsplanering främjas medborgarnas positiva miljöattityd genom en lättillgänglig naturmiljö och närnatur. Detta främjar även ett ansvarstagande rekreativt bruk av naturen. (45/1) • <i>Kommunerna, landskapsförbundet, LOS</i>	Kontinuerlig
	I kommunernas rekreativ- och ekonomiskogar samt på de andra allmänna områdena (kommunen tillhöriga ängar, impediment och buskage) ser man till att naturens mångfald bevaras, t.ex. genom att göra upp vård- och användningsplaner för dem. (45/2) • <i>Kommunerna, TE-centralerna</i>	Kontinuerlig
	Kommunerna ser tillsammans med by- och lokalföreningarna till att naturruterna och –stigarna hålls i skick. (45/3) • <i>Kommunerna, by- och lokalföreningarna</i>	Kontinuerlig
	Bevarandet av fria stränder tryggas genom styrning av markanvändningen. (45/4) • <i>Kommunerna, landskapsförbundet, LOS</i>	Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	Genom planering av markanvändning tryggas omfattande och enhetliga grönområden som ekologiska korridorer. (45/5) (jfr 3.5 Naturen 120/8) • <i>Kommunerna, landskapsförbunden, LOS</i>	Kontinuerlig
	I samband med bedömningen av föråldrade planer granskas betydelsen av grönområden med hänsyn till människans livsmiljö och naturens mångfald. (45/6) • <i>Kommunerna, LOS</i>	Kontinuerlig
EN MÅNGSIDIG ENERGIPRODUKTION SOM SÅ LITET SOM MÖJLIGT INVERKAR SKADLIGT PÅ KLIMATET SKALL FRÄMJAS (Strat. 5.1) (se också Industri, service och trafik s. 51, Primärproduktionen s. 62 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 88)		
Inom samhällenas energiproduktion har man övergått till produktionsmetoder med mindre skadlig inverkan på klimatet. (46)	Inom energiproduktionen gynnas produktionsformer, vilkas utsläpp av drivhusgaser per realiserad energienhet är så små som möjligt. T.ex. - värmeverk som använder bio- och återvinningsbränsle - användningen av förnybara energikällor för uppvärmningen av småhus. (46/1) (jfr 3.3 Industri, service och trafik 76-78, 3.4 Primärproduktionen 98/4 ja 99/2) • <i>Aktörerna i energibranschen, kommunerna, energibyråerna, småhusägarna</i>	Kontinuerlig
	En regional energiplan görs upp, där man kartlägger produktionspotentialen för de förnybara energikällorna. (46/2) (jfr 3.3 Industri, service och trafik 76/2, 3.4 Primärproduktionen 99/1, 3.7 Miljöforskningen och –uppföljningen 142/1) • <i>Kommunerna, landskapsförbunden, energibyråerna, industrin, aktörerna inom energibranschen, LOS</i>	2007 - 2009
	Genom planläggning främjas ett genomförande av en mångsidig energiproduktion som så litet som möjligt har menliga verkningar för klimatet (t.ex. utnyttjande av vindenergi, bioenergi). (46/3) (jfr 3.4 Primärproduktionen 98/4) • <i>Kommunerna, landskapsförbunden, industrin, LOS</i>	Kontinuerlig
ENERGI ANVÄNDS SPARSAMT OCH EFFEKTIVT (Strat. 5.2) (se också Industri, service och trafik s. 52)		
Effektiviteten i energianvändningen har ökat. (47)	Man uppmuntrar och styr till energisparande och en effektiv energianvändning på den offentliga sektorn, i företagen och de enskilda hushållen och man gynnar ibruktagande av en teknik som främjar energieffektivitet vid anskaffningar. (47/1) (jfr 3.3 Industri, service och trafik 80/1) • <i>Kommunerna, energibyråerna, LOS, industrin, landskapsförbunden</i>	Kontinuerlig
	Inom byggandet och boendet beaktas energieffektiviteten för byggnadens hela livscykel. (47/2) • <i>Kommunerna, LOS, industrin, landskapsförbunden</i>	Kontinuerlig
	Inom planeringen av områdenas användning görs även små regionala samhällstekniska lösningar möjliga (t.ex. regionvärme). (47/3) • <i>Kommunerna, LOS, landskapsförbunden</i>	Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
UTSLÄPPEN SOM HÄRRÖR FRÅN TRAFIKEN OCH TRAFIKENS BEROENDE AV FOSSILA BRÄNSLEN MINSKAS (Strat. 5.3) (se också Industri, service och trafik s. 53)		
Genom samhällsplanering har behovet av privatbilism minskats. (48)	Genom planeringen av markanvändningen främjas kollektivtrafiken och förbättras nätverken för den lätta trafiken. (48/1) • Landskapsförbunden, kommunerna, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen, LOS	Kontinuerlig
	Trafiksystemplanerna på landskaps- och regionnivå genomförs i synnerhet så att de gynnar kollektivtrafiken. (48/2) • Landskapsförbunden, kommunerna, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen, LOS	2007 - 2009
Järnvägsnätet till närtrafikens förfogande. (49)	Genom samhällsplanering främjas möjligheterna att utnyttja spårvägs- och järnvägstrafik. (49/1) • Landskapsförbunden, kommunerna, banförvaltningscentralen, LOS	Kontinuerlig
KONSEKVENSERNA AV KLIMATFÖRÄNDRINGEN IDENTIFIERAS OCH MAN FÖRBEREDER SIG FÖR DEM (Strat. 5.4) (se också Primärproduktionen s. 62, Naturen s. 75 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 88)		
Klimatförändringen har beaktats i hela samhällets verksamhet. (50)	Regionala anpassningsstrategier för klimatförändringen görs upp, i vilka informationen sammanställs och en regional verksamhetsmodell görs upp. (50/1) • Landskapsförbunden, LOS, kommunerna, verksamhetsutövarna, forskningsinstituterna, universiteterna och högskolorna, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen	2007 - 2012
Klimatförändringen har beaktats i samhällsplaneringen och byggverksamheten. (51)	Verkningarna av klimatförändringen kartläggs för att inleda nödvändiga åtgärder: - inom planläggningen och byggandet beaktas översvämningar, ras och exceptionella väderfenomen, - dagvattennätverket kontrolleras och förbättras så att en säker funktion hos öppna diken och vägtrummor har tryggats. (51/1) (jfr 3.1 Vattendragen och vattentjänsterna 8/2 ja 25/1) Landskapsförbunden, kommunerna, LOS, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen	2007 - 2009
	Information om verkningarna av klimatförändringen delas ut. (51/2) • Landskapsförbunden, kommunerna, LOS, MM, forskningsinstituterna, universiteterna och högskolorna, energibyråerna	Kontinuerlig
Ansvarstagandet hos invånarna och aktörerna har ökat. (52)	De olägenheter som klimatförändringen orsakar i människans livsmiljö avvärjs. (52/1) • Kommunerna, Länsstyrelsen i Västra Finlands län, invånarna, övriga aktörer inom regionen	Kontinuerlig

Målen 2007 - 2012	Toimenpiteet ja toteuttajat 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
EN HÅLLBAR OCH BEHÄRSKAD ANVÄNDNING AV NATURRESURSERNA TRYGGADE (Strat. 7) (se också Primärproduktionen s. 65 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 90)		
En hållbar användning av de icke-förnybara naturtillgångarna har beaktats vid planeringen av områdenas användning. (53)	Mängden och användningen av icke-förnybara naturtillgångar inventeras och följs upp. (53/1) • <i>Kommunerna, LOS, MM, SYKE</i>	2007 - 2012
	Områden som inte lämpar sig för marktäkt undersöks och definieras i generalplanen med rättsverkan. (53/2) • <i>Kommunerna, LOS, landskapsförbunden</i>	2007 - 2012
	En hållbar marktäkt styrs med hjälp av regionala utredningsplaner för marktäkt. (53/3) • <i>Kommunerna, LOS, landskapsförbunden</i>	2007 - 2012
Utnyttjandet av de förnybara naturtillgångarna har tryggats. (54)	Verksamhetsföresättningarna för näringar som använder förnybara naturtillgångar stöds. (54/1) • <i>Jord- och skogsbruksmyndigheterna</i>	2007 - 2012
	Mängden och användningen av de förnybara naturtillgångarna inventeras och följs upp. (54/2) • <i>Kommunerna, LOS, MM, SYKE</i>	2007 - 2012
	Lokal-, närings-, forsknings- och myndighetskunskapen sammanställs till ett underlag för en bättre planering och tillgången till kunskapen och en öppen informationsgång främjas. (54/3) • <i>Landskapsförbunden, TE-centralerna, LOS, skogscentralerna</i>	Jatkuva
	Naturtillgångarna återanvänds så effektivt som möjligt, t.ex. genom att använda industrins biprodukter som material för att ersätta marksubstans. (54/4) • <i>Industrin, kommunerna, LOS, MM, SYKE</i>	Jatkuva

3.3 Näringsverksamhet: Industri, service och trafik

Nuläget

En betydande del av den finländska industrin är förlagd till Sydvästra Finland. I regionen finns ett mångsidigt urval industriföretag representerade, bl.a. flera stora fabriker inom metall-, skogs-, livsmedels- och den kemiska branschen, gruvindustri samt kraftverk.

Inom industrin har det skett en avsevärd utveckling med hänsyn till miljön, då många gamla fabriker har ersatts med nya anläggningar eller då anläggningarna grundligt renoverats. Industrins belastning av vattendragen har minskat i fråga om de flesta parametrar till en bråkdel av vad de var för ett tjugotal år sedan och även de viktigaste skadliga utsläppen i luften för den närmaste omgivningen har kunnat minskas på ett avgörande sätt.

Kvaliteten på luften i Sydvästra Finland är i enlighet med kraven för en sund livsmiljö, med undantag för några få exceptionella situationer. De mest betydande orenheter som påverkar luftens kvalitet i Sydvästra Finland utgörs av partiklar, svaveldioxid, kväveoxid och ozon. De mest omfattande olägenheterna för miljön orsakas av fjärrburna nedfall som för med sig försurande svavel- och kväveföreningar. Kvävenedfallet belastar också betydligt vattendragen. De mest betydande av Sydvästra Finlands egna utsläppskällor är trafiken samt de största anläggningarna för industri- och energiproduktion. Verkningarna av deras utsläpp kommer till synes i miljön vid de största tätorterna och de aktuella anläggningarna.

Vägrafikens miljöolägenheter utgörs av buller samt inverkan på luftkvaliteten, den försurade marken, markanvändningen, naturens mångfald och grundvattnen. Dessa olägenheter medför även inverkan på hälsan. Då bilparken förnyas har de andra utsläppen från trafiken avsevärt minskat. Koldioxidutsläppen har dock inte minskat i samma förhållande, eftersom bilarnas katalysatorer inte minskar dem och trafikvolymen har ökat från år 1980 med över 40 %.

Utsläppen av drivhusgaser, som accelererar klimatförändringen, har man inte förmått minska. Största delen av Finlands utsläpp av drivhusgaser uppstår av användningen av fossila bränslen (stenkol, olja och naturgas) i energiproduktionen och trafiken (se bild 2, s. 16). Energiproduktionen är beroende av energiförbrukningen. I energiförbrukningen ingår den direkta förbrukningen av elektricitet och värme och den indirekta energiförbrukningen, dvs. den energi som går åt för tillverkning av varor och tjänster och transporter. Utöver koldioxidutsläppen är metan och kväveoxidul betydande drivhusgaser. Sådana uppstår bl.a. inom lantbruket och på avstjälningsplatserna.

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

- De skadliga utsläppen minimeras genom att använda bästa tillgängliga teknik och genom att satsa på produktionsformer med litet utsläpp.
- Riskkartläggningar görs upp för alla verksamheter som medför risk för en förorening. För riskhanteringen görs upp ett verktyg, med vilket det är lätt att bedöma risker för miljön och utsläpp som medförs av anläggningens verksamheter.
- Klimatförändringen görs långsammare genom att göra upp en energiplan för Sydvästra Finlands område, genom att uppmuntra och styra till en minskad energiförbrukning, genom att gynna inhemska och lokala förnybara energikällor, genom att främja ibruktandet av mindre belastade bränslen och förbrän-

ningstekniker samt genom att kartlägga utsläppen av drivhusgaser och följa med hur de utvecklas för att inrikta åtgärderna.

- Användningen av industrins biprodukter ökas och användningen av naturtillgångarna som ersätts av dem minskas genom att kartlägga möjligheterna att utnyttja biprodukterna och genom att stödja ett mångsidigare och effektivare nyttjande av dem samt genom att skapa en biproduktbörns för att koordinera marknaden för biprodukter.
- Genomförandet av miljöhanteringssystem och företagens egna miljöprogram utökas.
- Växelverkan och samarbetet i miljöfrågor utvecklas och ett öppnare informationsutbyte ökas. Till människor som bor i närheten av industrianläggningar delas ut information om verksamhetens miljökonsekvenser, vad som har gjorts för att minska dem samt om de framtida planerna.
- Miljöolägenheterna av muddringar minskas genom att främja återanvändningen av förorenade muddringssediment samt genom att för muddringssmassorna anvisa deponeringsställen på prämförbindelseavstånd, där massan kan användas för markbyggande.

Finansiering

De i programarbetet föreslagna åtgärderna är redan i någon mån inbyggda i de nuvarande verksamhetsmodellerna. Strävan är att beakta planeringen och genomförandet av miljöprogrammets åtgärder bl.a. vid investeringar och vid uppföljandet av principerna för kontinuerligt förbättrande.

EU:s finansieringsinstrument och TEKES-finansieringen erbjuder mångsidiga möjligheter för projektfinansieringen av åtgärderna. EU:s strukturfondsprogram eller EU-delfinansierade regionutvecklingsprogram gör det möjligt att genomföra regionala utvecklingsprojekt. Strukturfondsprojekt finansieras bl.a. genom TE-centraler, landskapsförbund och TEKES (Utvecklingscentralen för teknologi). TEKES teknologiprogram erbjuder finansiering för utveckling av teknologi. EU 7:e ramprogram för forskning erbjuder genom sina underprogram finansiering för forskningsprojekt som hänför sig till temat (i synnerhet underprogrammen energi, trafik och luftfart samt miljö och klimatforskning). Programmet Intelligent Energy Europe (IEE) stöder projekt inom energibranschen.

Oberoende av finansieringskällan baserar sig genomförandet av projekten och åtgärderna på samarbete, vars centrala element utgörs av styrgruppsarbete med ett omfattande underlag. I styrgrupperna deltar, förutom finansiärerna och genomförande parterna även företrädare för verksamhetsutövarna, kommunerna, myndigheterna och vid behov representanter för andra sakkunniga intressenter.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
MILJÖANSVARIGA OCH EKOEFFEKTIVA HANDLINGSSÄTT INFÖRS SAMT UTVECKLANDET OCH IBRUKTAGANDET AV MILJÖINNOVATIONER FRÄMJAS (Strat. I.1) (se också Primärproduktionen s. 63, Miljöfostran och -medvetenheten s. 78)		
Användningen av industrins biprodukter har utökats och användningen av naturtillgångar, som ersatts av sådana, har minskats. (55)	Möjligheterna att använda biprodukter (inklusive avfall) kartläggs och ett mångsidigare utnyttjande av dem stöds samt ett effektivare genomförande. Myndigheterna samlar olika verksamhetsutövare för att diskutera och avtala om åtgärder som främjar återanvändningen. (55/1) (jfr 3.4 Primärproduktionen 100/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, MM</i>	2007 - 2009
	Upphandlingsförfarandena utvecklas inom den offentliga förvaltningen för att gynna biprodukter (beaktas i kriterierna för upphandling). (55/2) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS, MM, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen</i>	2007 -
	En biproduktsbörs skapas för att koordinera marknaderna för biprodukter och försäljningen av SM-sektorns biprodukter främjas. (55/3) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, MM</i>	2007 - 2009
	För biprodukterna skapas av myndigheterna godkända klassificeringssystem (standarder) för att göra det lättare att föra dem ut på marknaden. (55/4) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, MM</i>	2008
Användningen av ekoeffektiva trafiksystem har ökat. (56)	För transporterna väljs det ekoeffektivaste alternativet, vilket även är ekonomiskt konkurrenskraftigt. (56/1) • <i>Regionens alla aktörer</i>	Kontinuerlig
	Snabba person- och godstrafikförbindelser utvecklas och tryggas samt plankorsningar avlägsnas och rälsen förbättras i grunden så att viktbegränsningarna kan slopas (Åbo/Björneborg-Helsingfors, Åbo-Tammerfors och Raumo-Tammerfors). (56/2) • <i>Banförvaltningscentralen, vägförvaltningen, lantmäteriverket, landskapsförbunden, kommunikationsministeriet</i>	2007 -
	De kombinerade transporterna görs effektivare. Logiksamarbetet mellan företagen ökas inom transportarrangemangen: gemensamma logistikcentraler. (56/3) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -
Grunden för nyanskaffningarna är bästa användbara teknik. (57)	Bästa användbara teknik etableras inom begränsandet av den industriella verksamhetens utsläpp med beaktande av sociala, ekonomiska och ekologiska synpunkter. (57/1) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS</i>	2007 -
Ett innovationsnätverk som stöd för det miljöteknologiska utvecklingsarbetet har skapats. (58)	Ett nätverk skapas, bestående av aktörer inom olika branscher med den nödvändiga kompetensen, för att producera innovationer (utbildning, forskning, företag etc.). Via bildande av nätverk för den lokala potentialen skapas ett underlag för att intensifiera produktionen, för att generera och kommersialisera nya innovationer. (58/1) • <i>TE-centralerna, universiteten och högskolorna, verksamhetsutövarna</i>	2007 - 2009

*) Kostnaderna för aktörernas eget arbete ingår ej.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
MILJÖFOSTRAN UTÖKAS OCH MILJÖMEDVETENHETEN FRÄMJAS SAMT MILJÖKUNSKAP FÖRÄDLAS TILL FÖRFOGANDE FÖR REGIONENS AKTÖRER (Strat. 1.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 31, Primärproduktionen s. 63 och Miljöfostran och -medvetenheten s. 79)		
Miljömedvetenheten och samarbetet mellan verksamhetsutövarna har ökat. (59)	En öppen interaktion och fungerande kontakter med verksamhetsutövarna, myndigheterna, medierna och andra intressegrupper upprätthålls och utvecklas. (59/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, vägförvaltningen</i>	2007
	Användbart material produceras i synnerhet till förfogande för SM-sektorns och trafikens aktörer (bl.a. miljöskydd, energianvändning). I takt med det ökade miljömedvetandet satsas i synnerhet på de företag som förblir utanför tillståndsförfarandet (t.ex. SM-sektorn). (59/2) • <i>LOS, kommunerna, universiteten och högskolorna, MM</i>	2007 -
	En seminariedag "Aktuellt inom miljöskyddet" ordnas för verksamhetsutövarna och de lokala myndigheterna. (59/3) • <i>LOS, verksamhetsutövarna, MM</i>	Årligen
	Utbildningsdagar inriktas särskilt på SM-sektorn (bl.a. om lagstiftning, tillstånd samt branschens problematiska frågor). (59/4) • <i>LOS, MM</i>	Årligen
	För nya miljö- och planläggningsnämnder ordnas utbildnings- och informationstillfällen om miljömyndigheternas verksamhet och ansvar. (59/5) • <i>Kommunerna, LOS, MM</i>	I början av fullmäktigeperioden 2009
	Industrin och företagen deltar i att ta fram material som stöder miljöfostran för skolorna och allmänheten. Användningen av materialet kan intensifieras med hjälp av ambulerande miljöutbildare till hjälp för lärarna. (59/6) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS</i>	2007 30 000 €
	Resultaten av regionala undersökningar, som följer upp miljöns tillstånd (t.ex. luftkvaliteten, vattendragets tillstånd), publiceras i de lokala tidningarna årligen. (59/7) • <i>Uppföljningsgrupperna för undersökningar, LOS, lokaltidningarna, universiteten och högskolorna</i>	Årligen
	Ett verktyg skapas för bedömningen av miljöolägenheter och olyckor till hjälp för en jämförelse av olägenheternas betydelse. (59/8) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, universiteten och högskolorna, MM</i>	2007 - 2009 50 000 €

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
INTERAKTIONEN OCH SAMARBETET I MILJÖFRÅGOR ÖKAS (Strat. 1.4) (se också Miljöfostran och –medvetenheten s. 80)		
Interaktionen och samarbetet i miljöfrågor har utvecklats. (60)	Kunskapen om projekt som påverkar livsmiljön ökas genom att främja olika parterers deltagande i planeringen och beslutsfattandet. (60/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, landskapsförbunden, vägförvaltningen</i>	2007 -
	Samarbetsnät utvecklas över sektorgränserna (t.ex. mellan olika avdelningar, olika industribranscher eller olika sektorer inom miljöskyddet). (60/2) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, universiteten och högskolorna</i>	2007 -
Ett öppet informationsutbyte har ökat. (61)	För närbefolkningen ordnas öppet hus-dagar, där det är möjligt att lämna information till exempel för människor som bor i närheten av industrianläggningar, uppläggningsområde eller avstjälningsplatser för industrin om verksamhetens miljökonsekvenser och om vad som har gjorts för att minska dem och utdela information om framtidsplanerna. (61/1) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -
	Om exceptionella händelser i produktionen eller annan verksamhet informeras behörigen och öppet. Information lämnas om buller, lukt eller andra åtgärder som orsakar olägenhet eller händelser till kommunen och invånarna i närheten. (61/2) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -
MILJÖBELASTNINGENS KONSEKVENSER IDENTIFIERAS OCH MINSKAS (Strat. 2.1) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 30)		
De identifierade skadliga utsläppen har minimerats eller avlägsnats. (62)	De skadliga utsläppen minimeras genom att använda bästa användbara teknik. (62/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna</i>	
	Den kunskap som producerats utifrån EU:s kemikalielagstiftning förmedlas med hjälp av en öppen information till alla som skall göra val på basis av verkningarna av eventuella skadliga ämnen. (62/2) • <i>LOS, kommunerna, MM, universiteten och högskolorna</i>	2007 -
Produktionsanläggningarnas utsläpp är behärskade och man har berett sig inför exceptionella situationer. (63)	Produktionsanläggningarnas utsläpp, utsläppskällor och risker utreds och personalen utbildas för anläggningens normala verksamhet samt för eventuella exceptionella situationer. (63/1) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -
Användningen av miljöhanteringssystem har ökat. (64)	Genomförandet av miljöhanteringssystemen (t.ex. ISO 14001 och EMAS) och företagens egna miljöprogram ökas. (64/1) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 - 2008

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
Användningen av styrningsmedel på eget initiativ för att främja miljöskyddet har ökat. (65)	Möjligheterna för ekonomiska "ekomorötter" av olika slag utreds för att minska utsläppen (t.ex. kan hamnen erbjuda lägre hamnavgifter för fartyg som använder en teknik med litet utsläpp). (65/1) • <i>Verksamhetsutövarna, universiteten och högskolorna</i>	2007 -
	Företagens egna mål för att minimera utsläppen uppmuntras och stöds (t.ex. premieringssystem för arbetstagarna). (65/2) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -
	Miljötävlingar/-priser utvecklas och de utnyttjas effektivare än i dag. Verksamhet för en god prestation inom miljövärden premieras och uppmuntras. (65/3) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna</i>	2007 -
BEREDSKAP FÖR MILJÖRISKERNA OCH EN MINSKNING AV SÅDANA (Strat. 2.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 30 och Primärproduktionen s. 64)		
Riskkartläggningar har gjorts upp för alla verksamheter som medför risk för förorening. (66)	Ett verktyg för riskkartläggning till förfogande för aktörerna inom Sydvästra Finlands område görs upp, med vilket det är lätt att upprepat bedöma de risker och utsläpp som vållas för miljön av anläggningens verksamheter. Verktöget täcker bl.a. kemikalier, utsläppsverkningar och avfall. Man ser till att verktöget för riskhantering finns till verksamhetsutövarnas förfogande genast då det blivit färdigt. (66/1) • <i>Verksamhetsutövarna, universiteten och högskolorna, LOS</i>	2007 - 2008 30 000 €
	Riskkartläggningar görs upp för alla verksamheter som kan medföra förorening av miljön. Även risk- och utsläppssituationerna kartläggs (t.ex. olyckor eller läckage vid hanteringen av kemikalier) samt de skadliga verkningar som miljön utsätts för av dem. Riskerna beaktas inom verksamheten (t.ex. skydds-bassänger för kemikaliecisterner eller på hanteringsområdet). (66/2) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2008
De risker som orsakas av transporterna (land- och sjötrafiken) har utretts och minimerats. (67)	Vid utredningen av riskerna vid farliga transporter genomgås verksamheterna och riskerna identifieras och deras allvarighet bedöms. En plan för att minska riskerna görs upp. En beredskapsplan görs upp för vad som skall göras t.ex. då en olycka inträffar (t.ex. hur man anmäler den och vart). (67/1) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS, räddningsmyndigheterna, vägförvaltningen, banförvaltningscentralen</i>	2007 - 2008 50 000 €
	Man ser till att kommunernas myndigheter har tillräckliga uppgifter om transporterna av farliga ämnen (transportrutter, ämnen, volymen ämnen, ämnens skadlighet, ämnens egenskaper). Uppgifterna finns åtminstone hos myndigheterna för miljöskydd, planläggning och räddningsväsendet. Uppdaterade uppgifter om ämnena och inrättningarna samt om riskerna förenade med dem finns till de aktuella myndigheternas förfogande. (67/2) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS, räddningsmyndigheterna, vägförvaltningen, VR</i>	2008
	Vid vägunderhållet beaktas i synnerhet rutterna för transport av farliga ämnen. (67/3) • <i>Kommunerna, vägförvaltningen</i>	2007 -

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
MILJÖKONSEKVENSERNA BEAKTAS I ALL VERKSAMHET (Strat. 2.3) (se också Miljöfostran och –medvetenheten s. 81)		
De nuvarande och framtida effekterna av anläggningarnas verksamhet har bedömts. (71)	Inom Sydvästra Finlands område tas en lättare handlingsmodell som beaktar verksamhetens storlek och miljökonsekvenser i bruk, genom vilken bedömningen av miljökonsekvenserna samt bedömningen av miljöriskerna fogas som en naturlig del till planeringen och beslutsfattandet. Bedömningarnas effektivitet skall förbättras och då de görs upp skall den lokala kunskapen bättre än i dag utnyttjas. (71/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, universiteten och högskolorna</i>	2007 - 2008
	De verkningar som ändringarna för med sig kan bedömas och medföra att god praxis samt lyckade genomföranden kan bekantgöras och tillämpas i nya projekt. (71/2) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna</i>	2007 -
UTSLÄPPEN OCH VERKNINGARNA AV SKADLIGA ÄMNEN FÖR MILJÖN BEGRÄNSAS (Strat. 3.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 27 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 84)		
Vattendragsbelastningen på grund av exceptionella situationer har minskats. (72)	Planer för reningsverk för avloppsvatten och utsläppsplatserna görs upp för situationer med störningar och reningsverkens personal utbildas. Reservsystem görs upp, genom vilka man förhindrar att avloppsvatten leds ut i vattensystemet orenat även vid situationer med störningar. (72/1) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -
De av muddring orsakade miljöölagligheterna har minskats. (73)	Man ser till en tillräcklig rådgivning och utbildning för bl.a. fastighetsägarna och muddringsentreprenörer så att den anvisning för muddring och uppläggning som gjorts upp av miljöministeriet iakttas vid muddringar. (73/1) • <i>Fastighetsägarna, verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS</i>	2007 -
	Vid deponeringen av muddringsmassor som avlägsnats från hamnbassängen och av andra eventuellt förorenade massor utreds halterna av skadliga ämnen och möjligheten att placera massorna isolerat så att de skaliga ämnena inte längre kommer ut i omloppet. För massorna anvisas lämpliga uppläggningsställen så att massorna kan transporteras som prämtransport. Möjligheten för att skadliga ämnen kan komma ut i vattnet förhindras i samband med behandlingen av förorenade sediment. (73/2) • <i>Verksamhetsutövarna, hamnförbundet, kommunerna, hamnarna, LOS, MM</i>	2007 -
FÖRORENINGEN AV MARKEN OCH GRUNDVATTNET FÖREBYGGS OCH FÖRORENADE OMRÅDEN SANERAS (Strat. 4.1) (se också Vattendrag och vattentjänster s. 28, Primärproduktionen s. 61 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 87)		
Risken för en förorening av grundvattnet har minskats. (74)	Verksamheter på de klassificerade grundvattenområdena eller i omedelbar närhet av dem, vilka kan medföra risk för en förorening av grundvattnet kartläggs. Utifrån kartläggningen vidtas de nödvändiga åtgärderna för att minska de upptäckta riskerna. (74/1) (jfr 3.1 Vattendragen och vattentjänsterna 17/1) • <i>Kommunerna, LOS</i>	2007 - 2008

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
	Riskverksamheterna placeras främst utanför grundvattenområdena och deras styrning genomförs primärt med medlen för planering av markanvändningen. Om riskverksamheter måste placeras på grundvattenområde, skall nödvändiga skyddsåtgärder vidtas för att minimera risken. (74/2) (jfr 3.1 Vattendragen och vattentjänsterna 19/1) • <i>Kommunerna, LOS, verksamhetsutövarna, planerarna av markanvändningen</i>	2007 -
	Man försäkrar att de verksamhetsutövare som har verksamhet på grundvattenområde, identifierar den risk som verksamheten utgör för grundvattnen och beaktar den i sin verksamhet. (74/3) (jfr 3.1 Vattendragen och vattentjänsterna 17/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna</i>	2007 - 2008
	Det säkerställs att de lokala räddnings- och miljövårdsmyndigheterna har uppdaterade och tillräckligt exakta kartor över grundvattenområdena till sitt förfogande. I en olycksituation är det viktigt att snabbt vara på det klara med om det är frågan om ett grundvattenområde. (74/4) • <i>Kommunerna, LOS, räddningsmyndigheterna</i>	2007 - 2008
Åtgärdsbehoven för förorenade markområden har utretts och de mest betydande av dem har sanerats. (75)	Riskerna för miljön för förorenade områden utreds och de klassificeras efter saneringsbehov. Vid områdenas användning och inom planeringen beaktas behoven av att sanera det förorenade området. (75/1) • <i>LOS, kommunerna</i>	2007 - 2008
	De betydande riskobjekten saneras. (75/2) • <i>LOS, kommunerna</i>	2008 -
	Antalet hanterings- och mottagningsplatser för förorenad och annan marksubstans ökas så att sådana platser finns med lämpliga avstånd på hela Sydvästra Finlands område. (75/3) • <i>LOS, kommunerna, landskapsförbunden, verksamhetsutövarna</i>	2007 -
EN MÅNGSIDIG ENERGIPRODUKTION, SOM SÅ LITET SOM MÖJLIGT SKADLIGT INVERKAR PÅ KLIMATET, SKALL FRÄMJAS (Strat. 5.1) (se också Livsmiljön s. 40, Primärproduktionen s. 62 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 88)		
En regional energiplan har gjorts upp för Sydvästra Finlands område. (76)	Inom energiproduktionen satsas på produktionsformer, vilkas utsläpp av drivhusgaser per förverkligad energienhet är så små som möjligt. (76/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 46/1) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS</i>	2007 -
	En regional energiplan görs upp i samarbete, i vilken man förutom basenergiproduktionen kartlägger produktionspotentialen för förnybara energikällor. (76/2) (jfr 3.2 Livsmiljön 46/2, 3.4 Primärproduktionen 99/1, 3.7 Miljöforskningen och –uppföljningen 142/1) • <i>Landskapsförbunden, LOS, verksamhetsutövarna, universiteten och högskolorna, energibyråerna</i>	2007 - 2008

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	Utsläppen av drivhusgaser i Sydvästra Finland kartläggs och deras utveckling följs upp. (76/3) • <i>LOS, kommunerna, energibyråerna</i>	2007 - 2012
Andelen fossila bränslen inom företagets energiproduktion har minimerats. (77)	Inom energiproduktionen gynnas i huvudsak inhemska och lokala förnybara energikällor. Naturtillgångarna utnyttjas på ett hållbart sätt. (77/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 46/1 och 46/3, 3.4 Primärproduktionen 98/4) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna</i>	2007 -
	Produktionen av bioenergi eller biobränslen av industrins och samhällets avfall eller biprodukter (t.ex. utnyttjandet av olika biooljor, alkohol eller gaser) ökas. Produktionen av baselektricitet med låga utsläpp främjas. Energiåtervinningen av avfall främjas enligt avfallslagen och den nya riksomfattande avfallsplanen. (77/2) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -
Samarbetet mellan energiproducenterna och köparna har ökat för att främja användningen av biobränslen. (78)	Insamlingen av biobränslen utvecklas genom nätverk mellan företagarna, kommunerna och köparna. (78/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna</i>	2007 -
Ibrukttagandet av en ny teknik för energiproduktion både hos nya och renoverade objekt har ökat. (79)	Genom information och eget exempel ökas inom Sydvästra Finlands område bl.a. den nya teknik som skapats för utnyttjande av sol-, vind- och jordvärme. (79/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, energibyråerna, landskapsförbunden</i>	2007 -
ENERGI ANVÄNDS SPARSAMT OCH EFFEKTIVT (Strat. 5.2) (se också Livsmiljön s. 40)		
Energieffektiviteten har förbättrats. (80)	Man uppmuntrar och styr till en minskad energiförbrukning och en effektivare användning av energin i företagen. (80/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 47/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, energibyråerna</i>	2007 -
	Man deltar aktivt i informationskampanjer i evenemang och kampanjer såsom energisparveckan. (80/2) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, energibyråerna</i>	2007 -
	Energieffektiviteten beaktas bättre i samband med beviljandet av tillstånd såväl inom industri som på SM-sektorn. (80/3) • <i>LOS, kommunerna, verksamhetsutövarna</i>	2007 -
	Företagsspecifika energiutredningar om inbesparingsmöjligheterna görs upp. (80/4) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 - 2008
Energiförbrukningen har minskats. (81)	Ibrukttagandet av teknik som minskar energiförbrukningen främjas bl.a. vid anskaffningar genom att betona energieffektivitet och genom att genomföra energibesparingsplaner. (81/1) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, energibyråerna</i>	2007 -
	Forskningen och introduktionen av ny teknologi stöds. (81/2) • <i>Verksamhetsutövarna, universiteten och högskolorna, TEKES, LOS, kommunerna</i>	2007 -

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^{*)}
	Uppmärksamhet fästs på lägenheternas energiförbrukning och möjligheterna för fastigheterna att spara energi. En uppföljning av förbrukningen utvecklas och tas i mer omfattande bruk. (81/3) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna, energibyråerna</i>	2007 -
UTSLÄPP SOM HÄRRÖR FRÅN TRAFIKEN OCH TRAFIKENS BEROENDE AV FOSSILA BRÄNSLEN MINSKAS (Strat. 5.3) (se också Livsmiljön s. 41)		
Minskad exponering för avgas- och partikelutsläpp från trafiken. (82)	Utvecklingen av bränslen och förbränningstekniker som mindre belastar miljön följs och deras ibruktagande främjas. (82/1) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS</i>	2007
	För att dämpa en ökning av trafiken utvecklas planeringen av trafiksystemen i samarbete med kommunerna och de andra aktörerna. Man deltar i planeringen av markanvändningen och påverkar förbättrandet av kollektivtrafikens konkurrenskraft och främjandet av den lätta trafiken. (82/2) (jfr 3.2 Livsmiljön 36 och 48) • <i>Kommunerna, trafikidkarna, vägförvaltningen, LOS, banförvaltningscentralen, landskapsförbunden</i>	2007 -
	Genom ett långsiktigt och mångsidigt utvecklande av järnvägs- trafiken minskas trafikens skadliga utsläpp och beroendet av importerad energi. (82/3) • <i>Kommunerna, verksamhetsutövarna, vägförvaltningen, LOS, banförvaltningscentralen, landskapsförbunden</i>	2007 -
Ibruktagandet av produkter som ersätter fossila bränslen har främjats. (83)	Sydvästra Finlands potential för en produktion av biobränslen utreds. Potentialen utnyttjas och i samarbete görs Sydvästra Finland till en föregångare på riksnivå som producent av inhemska biobränslen. (83/1) • <i>Landskapsförbunden, LOS, verksamhetsutövarna, universiteten och högskolorna</i>	2007 - 2008
	Ibruktagandet av en teknik och bränslen som minskar utsläppen av drivhusgaser främjas i både samfärdsmedel och arbetsmaskiner genom att medverka till produktionen och distributionen. (83/2) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS</i>	2007 -
EN SUND, SÄKER OCH TRIVSAM MILJÖ FRÄMJAS (Strat. 10.1) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 30, Livsmiljön s. 37, Primärproduktionen s. 67 och Miljöforskningen och -uppföljningen s.92)		
Antalet personer som utsätts för buller har kartlagts och de olägenheter som vållas av buller har minskats. (84)	I samarbete utvecklas metoder och sätt för att mäta buller i samarbete med dem som bereder EU:s bullerlagstiftning. Om enhetliga förfaringsätt informeras via bullerinformationsdagar. (84/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 40/5) • <i>LOS, MM, verksamhetsutövarna</i>	2007 - 2008

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
En bra luftkvalitet har tryggats. (85)	De skadliga utsläppen i luften och luktolägenheterna minskas. (85/1) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS</i>	2007 -
	Uppvärmningen av byggnaderna (bl.a. företagen, anstalterna, enskilda bostadshus) i synnerhet på tätortsområden genomförs allt efter möjligheterna centraliserat i ett fjärrvärmeverk. (85/2) • <i>Kommunerna, LOS, verksamhetsutövarna</i>	2007 -
	Man tar hand om dammbekämpningen på gator, vägar och lagerområden och insamling av sandningssand och att redskapen utvecklas. (85/3) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, vägförvaltningen</i>	2007 -
	Luftkvaliteten följs upp speciellt på områden där det finns risk för att gräns- eller riktvärdena överskrids. (85/4) • <i>Verksamhetsutövarna, LOS, kommunerna</i>	2007 -
EN FUNGERANDE AVFALLSHANtering FÖRBÄTTRAS (Strat. 10.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 31, Livsmiljön s. 38, Primärproduktionen s. 62 och Miljöforskningen och -uppföljningen s. 92)		
Läget för SM-sektorns avfallshantering har förbättrats. (86)	SM-företagen uppmuntras och styrs att minska mängden avfall, till återanvändning och återvinning av avfallsmaterial. (86/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 42/2, 3.4 Primärproduktionen 100/1) • <i>Verksamhetsutövarna, kommunerna, LOS, MM</i>	2007 -
Den nedskräpning som orsakas av avfall har minskats. (87)	Man ser till ett ändamålsenligt genomförande av insamlingen och transporten av avfall. I synnerhet får transporten av problemavfall, så som skrotbilar och el- och elektronikskrot, inte medföra nedskräpning av miljön. (87/1) • <i>Verksamhetsutövarna</i>	2007 -

3.4 Näringsverksamheten: Primärproduktionen

Nuläget

De olika produktionsformerna inom lant- och skogsbruket, torvproduktionen samt fiskodlingen är koncentrerade till vissa områden i Sydvästra Finland. På grund härav skall den miljöbelastning som beror på primärproduktionen och de åtgärder som leder till en minskning av den granskas områdesvis.

Lantbruket är en ytterst viktig näring inom Sydvästra Finlands område. Andelen odlingsjord av hela landets åkerareal är 13 %. Jordbrukets andel av vattendragsbelastningen på Sydvästra Finlands område är anmärkningsvärt (se bild 1, s. 15). Behovet av vattenskydd för åkerodlingen är synnerligen stort inom området med åar som rinner ut i Skärgårdshavet och Bottenviken samt i Säkyläområdet och kring Pyhäjärvi. Husdjursekonomin har tyngdpunkten på Vakka-Suomi, på vattensystemområdet för Pemar å samt Satakunta. Av lantbruket omfattas 95 % och av odlingsarealen 98 % av lantbrukets miljöstödd. Utöver grund- och tilläggsåtgärderna för lantbruket har i Sydvästra Finland genomförts miljöskydd för lantbruket även med hjälp av specialmiljöstödd. Anläggandet av skyddszoner på platser som är mest kostnadseffektiva i fråga om vattenskyddet har man strävat efter att främja med utredningsplaneringens medel. På alla betydande områden med vattendrag, som rinner ut i Skärgårdshavet och Bottenviken, har utredningsplaner gjorts upp för skyddszonerna. Invid åarna har under åren 2000-2006 40 % av det uppskattade behovet av skyddszoner tillgodosetts.

Inom skogshushållningen orsakas belastningen av skogsdikningar, markberedning och avverkningar på sådana områden där dessa åtgärder företagits. Inom skogshushållningen har man övergått till en planering med flera mål, dvs. inom all planering beaktas skogens mångfald och de olika formerna för användning av skogen. Skogsdikningen har tyngdpunkten på att iståndsätta de gamla dräneringsområdena, där olika slags vattenskyddsåtgärder introducerats till nästan 100 %. Skogsgödslingen har under de senaste åren minskat kraftigt och gödslingarna är huvudsakligen skogsvitaliseringsgödslingar som avhjälpser näringsstörningar. Av skogsarealen göds årligen c. 0,1 %.

Torvproduktionen är kraftigast i Satakunta och således är även dess andel av belastningen för vattendragen större än i det övriga Sydvästra Finland. Inom torvproduktionen har man infört metoder för att förbättra vattenskyddet.

Fiskodlingen har till största delen förlagts till Egentliga Finlands skärgård. Belastningen av fiskodlingen har minskat kraftigt genom en förbättrad verkningsgrad för utfodringen och utvecklingen av utfodringstekniken. Också totalproduktionen inom fiskodlingen har minskat.

Samarbetet mellan jordägarna, myndigheterna och medborgarorganisationerna befinner sig i en nyckelposition, för att ett vattenskyddsarbete på lång sikt skall kunna utföras resultatmässigt. Inom Sydvästra Finlands område har samarbetet med de olika aktörerna fungerat ytterst väl. Genom programmet Pro Skärgårdshavet och vattendragsprogrammet för Satakunta SATAVESI har man angripit de vattendrags-specifika problemen. Programmen har startat flera konkreta vattendragsprojekt, med hjälp av vilka omfattande medborgarkretsar har tagits med i arbetet för att skydda vattendragen.

För lantbrukets del påverkas genomförandet av programmet av odlarnas vilja att binda sig till systemet med lantbrukets miljöstödd åren 2007-2013. Ifall procenten odlare som utfäster sig till det blir låg genomförs endast en del av de planerade miljöskyddsåtgärderna, eftersom det finns endast litet annan finansiering till buds.

För skogshushållningens vidkommande är det svårt att inrikta åtgärderna område-
svis, eftersom avverkningarna utförs allt efter marknadsläget och skogsägarnas för-
säljningsbenägenhet. Fiskodlingen och torvproduktionen är tillståndsbelagda verk-
samheter, som styrs av de tillståndsbestämmelser som lämnats i miljötillståndet.

Anhängiga projekt

I Egentliga Finland inleddes under hösten samarbetsprojektet "Muuttuvan maatalou-
den ympäristönsuojelu Saaristomeren valuma-alueella" (MUUSA), dvs. ett projekt
som främjar miljöskyddet för det föränderliga jordbruket inom utrinningsområdet
för Skärgårdshavet. Inom projektet kartläggs de förändringar som förekommer på
de olika jordbruksområdena inom Skärgårdshavets utrinningsområde och de miljö-
problem som hänför sig till dessa samt alternativ till lösningar.

Inom projektet Monitavoitteisten kosteikkojen vesistöalueittainen kohdentaminen
(VESKO)(Inriktande av mångfunktionella våtmarker vattendragsvis) har man inlett
en utredningsplanering för våtmarkerna inom Kiskonjoki vattendragsområde. I sam-
band med projektet gör man upp nya anvisningar för utredningsplaneringen och den
strukturella dimensioneringen av våtmarkerna. Utredningsplaneringen kommer att
fortsättas på andra jordbruksdominerade vattendragsområden. Utredningsplaner
om naturens mångfald har årligen gjorts upp inom Satakunta och Egentliga Finlands
regioner. De senaste planerna har beretts för Siikais och Bjärnä.

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

- Näringsbelastningen från lantbruket, torvproduktionen och skogshushållningen
minskas på ett övergripande sätt genom gemensamma hydrologiska planer.
- Den näringsbelastning som härrör från lantbruket minskas (fosforbelastningen
med 15 % och kvävebelastningen med 20 % från den genomsnittliga nivån åren
2001 - 2005) genom att inleda planeringen av mångfunktionella våtmarker.
- Verkningarna av fiskodlingens näringsbelastning minskas i synnerhet inom Skär-
gårdshavets område genom styrning av fiskodlingens placering och tekniska
förbättringar för fiskarnas utfodring.
- Belastningen som härrör av torvproduktionen minskas i synnerhet inom Sata-
kunta-området genom att göra vattenskydds- och produktionstekniken effekti-
vare.
- Verkningarna av klimatförändringen på primärproduktionen identifieras och
beredskap för dem upprättas genom att utnyttja tillgänglig kunskap.
- Landsbygdens livskraft tryggas genom att utveckla boende-, kultur- och service
miljön.
- Naturens mångfald inom områdena med primärproduktion främjas genom att
välja tyngdpunktsområdena för åtgärderna samt genom att prioritera vårdbeho-
ven och göra upp vårdplaner.

Finansiering

Den huvudsakliga finansieringskanalen för lantbrukets miljöskyddsåtgärder utgörs av lantbrukets miljöstöd och Satakunta och Egentliga Finlands landsbygdsprogram 2007-2013. Med hjälp av landsbygdsprogrammets projektfinansiering kan förutom lantbruk, miljöprojekt bl.a. inom skogshushållning och fiskodling finansieras. Det är också möjligt att med internationell projektfinansiering föra miljöteman vidare. Det är möjligt att söka stöd för olika miljöprojekt från de EU-delfinansierade regionutvecklingsprogrammen (Åtgärdsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning) samt Östersjöregionens samarbetsprojekt (Central Baltic och Botnia Atlantica). För lantbrukets vidkommande är det möjligt att även utnyttja de investeringsstöd som beviljas av TE-centralerna. Miljöskyddsåtgärder för fiskodlingen finansieras huvudsakligen av Europeiska fiskerifonden genom Egentliga Finlands TE-central.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
EUTROFIERINGSUTVECKLINGEN I SKÄRGÅRDHAVET GÖRS LÅNGSAMMARE OCH STOPPAS I INSJÖARNA OCH BOTTENHAVET (Strat. 3.1) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 25 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 84)		
Gemensamma hydrologiska planer har gjorts upp för jordbruket och torvproduktionen. (88)	I samband med planeringen vattendragsområdesvis utreds möjligheterna att genomföra en gemensam hydrologisk planering för jordbruket och torvproduktionen samt skogsbruket. (88/1) • LOS, torvproducenterna, skogscentralerna	2007 - 2012 180 000 €
Lantbruket		
Den näringsbelastning som härrör från jordbruket minskas betydligt. Målet är att minska fosforbelastningen med 15 % och kvävebelastningen med 20 % från den genomsnittliga nivån under åren 2001 – 2005. Målet preciseras utifrån de vattenvårdsplaner som skall göras upp vattendragsvis. För att minska belastningen har tyngdpunktsområden valts för de olika miljöskyddsåtgärderna. (89)	Med hjälp av samfällad planering och olika aktörers samprojekt inriktas miljöåtgärder (skyddszoner och våtmarker) kostnadseffektivt och deras antal utökas. (89/1) • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK-Satakunta, ÅSP, lantbruksproducenterna, verksamhetsgruppena	2007 - 2012
	Av det behov av skyddszoner som framförts vid utredningsplaneringen av skyddszonerna genomförs 70 % samt antalet sådana specialstödsavtal som främjar naturens mångfald utökas med 50 %. (89/2) • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK-Satakunta, ÅSP, lantbruksproducenterna, verksamhetsgruppena	2007 - 2012
	En utredningsplanering för mångfunktionella våtmarker (2-3 planeringsområden/år) på de viktigaste vattensystemområden som rinner ut i Skärgårdshavet och Bottenviken inleds och regionala vattenvårdsplaner görs upp för dem (erosionen förhindras och görs att vatten stannar kvar en längre tid). Planeringen genomförs uttrinningsområdesvis. (89/3) (jfr 3.5 Naturen I I3/1) Skydsamhetsordningen för utredningsplaneringen för mångfunktionella våtmarker med tanke på vattenskyddet: Egentliga Finland: - Aura å vattendragsområde - Paimionjoki vattendragsområde - Uskelanjoki vattendragsområde - Halikonjoki vattendragsområde - Kiskonjoki–Perniönjoki vattendragsområde - Hirvijoki vattendragsområde - Mynäjoki vattendragsområde - Laajoki vattendragsområde - Reso-Rusko-Vahdonjoki Satakunta: - Karvianjoki vattendragsområde - Kokemäenjoki vattendragsområde - Eurajoki vattendragsområde • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK-Satakunta, ÅSP, lantbruksproducenterna, verksamhetsgruppena	2007 - 2012 70 000 €/år
	I synnerhet i Vakka-Suomi minskas urlakningarna från de sura alunmarkerna med hjälp av regleringstäckdikning och andra vattnekonomiska utvägar inom åkerodlingen ökas. (89/4) • LOS, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland, lantbruksproducenterna	2007 - 2012 100 000 €/år

*) Kostnaderna för aktörernas eget arbete ingår ej.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	I synnerhet i Skärgården minskas näringsbelastningen för odling av specialväxter med preciserad gödsling och utnyttjande av fångväxter. (89/5) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland, ÅSP, lantbruksproducenterna, I samma båt – Samassa veneessä rf ry, Maaseudun kehittämissyhdistys Ravakka ry 	2007 - 2012 100 000 €/år
	I synnerhet i södra Satakunta regleras åkrarnas vattenekonomi med hjälp av regleringstäckdikning. (89/6) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, JSM, TE-centralen, MTK–Satakunta, lantbruksproducenterna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 2012 100 000 €/år
Vid planeringen och tillståndshandläggningen för markanvändningen och för en minskad belastning har minskade näringsutsläpp beaktats på ett mer omfattande sätt. (90)	De stora produktionsenheterna placeras så att så lite utsläpp som möjligt transporteras ut i vattendragen. (90/1) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, MM, TE-centralerna, landskapsförbunden 	2007 - 2012
Nya samarbetsmodeller för utnyttjandet av finansieringen och planeringen samt genomförandet av miljöskyddsåtgärder har utvecklats (de genomförande parterna, förmedlarorganisationerna, finansierarna). (91)	De lokala föreningarnas roll som förmedlarorganisationer vid utnyttjandet och marknadsföringen av specialstöden och icke-produktiva investeringsstöd inom jordbrukets miljöstöd utvecklas. (91/1) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK-Satakunta, ProAgria Farma, ProAgria Satakunta, lantbruksproducenterna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 2012 50 000 €/år
Jordbrukets miljöstödsystem och projektfinansiering har utnyttjats till fullo. (92)	Med hjälp av skiftesspecifika beräkningar av näringsbalansen förbättras utnyttjandet av de gårdsspecifika näringsämnen. (92/1) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK–Satakunta, ÅSP, lantbruksproducenterna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 2012 500 000 €/år
	Det äkta växttäcket för åkrarna ökas (ingen lättbearbetning). 30 % av totalarealen för de miljöstödsberättigade åkerskiftena är täckta av växter eller stubb utanför växtperioden. (92/2) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK–Satakunta, ÅSP, lantbruksproducenterna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 2012
	Lagrings- och hanteringsmetoderna, fjärrlagring samt logistiken för transporten och spridningen av kreatursgödsel utvecklas så att näringsämnen utnyttjas till fullo och den hygieniska olägenhet som de orsakar minskas väsentligt (gödselbörns och specialstödsavtal för att effektivera gödselanvändningen). (92/3) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK–Satakunta, ÅSP, lantbruksproducenterna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 2012 180 000 - 240 000 €

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
	Vattenskyddsåtgärderna för trädgårdsproduktion och växthusodling utvecklas (sluten vattencirkulation, cirkulationsbevakning). (92/4) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK-Satakunta, ÅSP, lantbruksproducenterna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 2012 100 000 € /år
Skogsbruket		
Den vattendragsbelastning som härrör från skogsbruket har minskats. (93)	De vattendragsområden som är känsliga för belastning kartläggs i samband med planeringen av vattensystemområdet (områden enligt ramdirektivet för vattenpolitik). (93/1) <ul style="list-style-type: none"> • LOS 	2007 - 2012 60 000 € /år
	Tyngdpunkten förflyttas vid avverkning från slutavverkningar till gallrings- och tillväxtavverkningar. (93/2) <ul style="list-style-type: none"> • Skogsindustrin, skogsvårdsföreningarna, skogscentralerna 	2007 - 2012
	I samband med skogsekonomiska åtgärder, avverkningar och dikningar utförs tillräckliga vattenskyddsåtgärder (skydds-zoner, avbrutna grävningar, slamgropar, ytavrinningsfält, sedimenteringsbassänger och våtmarker). Åtgärderna för skogsvård utvecklas. (93/3) <ul style="list-style-type: none"> • Skogscentralerna, skogsvårdsföreningarna, skogsindustrin 	2007 - 2012
	Skogsgödslingen preciseras i synnerhet på torvmarkerna. (93/4) <ul style="list-style-type: none"> • Skogscentralerna, skogsvårdsföreningarna 	2007 - 2012
Fiskodlingen		
Effekterna av näringsbelastningen från fiskodlingen har minskats i synnerhet inom Skärgårdshavets område. (94)	För att minska de miljölägenheter som orsakas av fiskodlingen utvecklas användbara metoder (foder- och utfodringsteknik, slamavlägsnande, odling i slutna kassar, styrning av placeringen). Nya metoder införs. (94/1) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, Egentliga Finlands TE-central, RKTL, Finlands fiskodlarförbund 	2007 - 2012 200 000 €
	Användningen av dammar med naturlig näring inom fiskodlingen utvecklas ur vattendragsbelastningens synvinkel. (94/2) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, Egentliga Finlands TE-central, RKTL, Finlands fiskodlarförbund 	2007 - 2012
	Regionala utvecklings- och åtgärdsplaner för fiskodlingen görs upp, i vilka lämpliga områden för fiskodlingen anvisas och målen för en minskad belastning framförs. (94/3) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, Egentliga Finlands TE-central, Finlands fiskodlarförbund, fiskeområden 	2007 - 2012 100 000 €
Genom metoder inom fiskodlingen har näringsmängden i vattendragen minskats. (95)	Vårdande fiske genomförs i insjöobjekten, där den kan bevisas vara effektiv. (95/1) <ul style="list-style-type: none"> • Egentliga Finlands TE-central, fiskeområden 	2007 - 2012 Egentliga Finlands TE-central
	Användningen av underutnyttjad fisk som foder främjas (95/2) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, Egentliga Finlands TE-central, RKTL, Fiskodlarförbundet 	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader [*])
Torvproduktionen		
Den belastning av näring, fast substans och humus som härrör från torvproduktionen har minskats betydligt i synnerhet i Satakunta inom Karvianjoki vattendragsområde och allmänt i källflödena. (96)	Ytavrinningsfält, våtmarker och grunddammskedjor genomförs enligt villkoren för beviljade miljötillstånd. (96/1) • <i>Torvproducenterna, LOS</i>	2007 - 2012
	Nya produktions- och vattenskyddsmetoder utvecklas (skivtorkning, våtmarker med rörflen). (96/2) • <i>Torvproducenterna, LOS</i>	2007 - 2012
	Rådgivning, planering, genomförande och underhåll av vattenskyddskonstruktionerna utsträcks att gälla även under 10 ha stora torvproduktionsområden. (96/3) • <i>Torvproducenterna, LOS</i>	2007 - 2012
	En efteranvändning med flera mål av de nedlagda produktionsområdena utvecklas tillsammans med målen för jord- och skogshushållningen och naturens mångfald. (96/4) • <i>Torvproducenterna, skogscentralerna, LOS</i>	2007 - 2012
	Vid placeringen och planeringen produktionsområden beaktas vatten- och naturskyddsaspekterna (bl.a. vattenskyddskonstruktionerna och utredningarna av naturvärden som skall göras före tillståndsbehandlingen). (96/5) • <i>Torvproducenterna, LOS</i>	2007 - 2012
FÖRORENINGEN AV MARKEN OCH GRUNDVATTNET FÖREBYGGS OCH FÖRORENADE OMRÅDEN SÄNERAS (Strat. 4.1) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 28, Industri, service och trafik s. 50 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 87)		
Verkningarna, som beror av att lant- och skogsbruk samt torvproduktion bedrivs, på grundvattnets kvalitet har förhindrats. (97)	Skogsdiknings- och torvproduktionsprojekt genomförs inte ifall de har verkan på grundvattennivå på grundvattenområdena. Vid behov återställs grundvattenområden eller utdikade områden som ligger i deras omedelbara närhet. (97/1) • <i>LOS, skogscentralerna, torvproducenterna</i>	2007 - 2012
	Miljöcentralens utlåtande inhämtas om grundvattenkonsekvenserna av planerade skogsdikningsprojekt. (97/2) • <i>Skogscentralerna, LOS</i>	2007 - 2012
	Förurningen av skogsmarken görs långsammare vid valet av skogsvårdsåtgärder. (97/3) • <i>Skogsvårdsföreningarna, skogscentralerna</i>	2007 - 2012
	Förhandsanmälningarna om skogsdikningar skall gälla alla dikningar. (97/4) • <i>LOS</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
KONSEKVENSERNA AV KLIMATFÖRÄNDRINGEN IDENTIFIERAS OCH MAN FÖRBEREDER SIG FÖR DEM (Strat. 5.4) (se också Livsmiljön s. 41, Naturen s. 75 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 88)		
Verkningarna av en klimatförändring på primärproduktionen har identifierats och man har berett sig inför dem. (98)	Effekterna på primärproduktionen följs och planerna kompletteras regelbundet i takt med den tillgängliga kunskapen. (98/1) • SYKE, LOS, TE-centralerna	2007 - 2012
	Varningssystemen som betjänar jord- och skogsbruket utvecklas (värmeböljor, stormar, biofara etc.). (98/2) • MTT, Meteorologiska institutet, LOS	2007 - 2012
	Man är medveten om klimatförändringens hot och information meddelas om dem. (98/3) • MTT, Meteorologiska institutet, rådgivningsorganisationerna, LOS	2007 - 2012
	En mångsidig och decentraliserad energiproduktion (t.ex. bio-, geotermisk, vind- och solenergi). (98/4) (jfr 3.2 Livsmiljön 46/1 och 46/3, 3.3 Industri, service och trafik 77/1) • LOS, MTK-Egentliga Finland, MTK-Satakunta, TE-centralerna, Skogsägarförbundet Västra Finland	2007 - 2012
EN MÅNGSIDIG ENERGIPRODUKTION, SOM SÅ LITET SOM MÖJLIGT INVERKAR SKADLIGT PÅ KLIMATET, SKALL FRÄMJAS (Strat. 5.1) (se också Livsmiljön s. 40, Industri, service och trafik s. 51 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 88)		
Utnyttjandet bioenergi har utökats inom primärproduktionen. (99)	En regional energiplan görs upp, där man kartlägger återvinnings- och produktionsmöjligheterna för de avfallslag och biobränslen som lämpar sig för energiproduktion inom primärproduktionen. (99/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 46/2, 3.3 Industri, service och trafik 76/2, 3.7 Miljöforskningen och –uppföljningen 142/1) • LOS, landskapsförbunden, energibyråerna	2007 - 2012
	Användningen av bioenergi främjas 1) inom uppvärmningen 2) vid spannmålstorkning 3) som kraftkälla för motorer. Vidare främjas användningen av biobaserade smörjmedel. (99/2) (jfr 3.2 Livsmiljön 46/1) LOS, MTK-Egentliga Finland, MTK-Satakunta, TE-centralerna, skogscentralerna, skogsvårdsföreningarna	2007 - 2012
EN FUNGERANDE AVFALLSHANTERING FÖRBÄTTRAS (Strat. 10.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 31, Livsmiljön s. 38, Industri, service och trafik s. 54 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 92)		
Avfallsmängden har minskat och återanvändningen av avfall har effektiviserats inom primärproduktionen. (100)	Uppkomsten av avfall förhindras avfallen återvinns och deras återanvändning ökas (bl.a. utnyttjande av biprodukter/produktivering). (100/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 42/2, 3.3 Industri, service och trafik 55/1 och 86/1) • LOS, landskapsförbunden, TE-centralerna, MTK-Satakunta, MTK-Egentliga Finland	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
MILJÖANSVARIGA OCH EKOEFFEKTIVA HANDLINGSSÄTT INFÖRS SAMT UTVECKLANDET OCH IRBUKTANDET AV MILJÖINNOVATIONER FRÄMJAS (Strat. 1.1) (se också Industri, service och trafik s. 45 och Miljöförstran och -medvetenheten s. 78)		
Den ekologiskt hållbara primärproduktionen har förbättra konkurrenskraften. (101)	Marknadsvärdet för inhemska produkter förbättras genom att genomföra miljö- och kvalitetssystem hos produktionsinrättningarna. (dokumentation, handlingssätten registrerade). (101/1) • LOS, MTK-Egentliga Finland, MTK-Satakunta, TE-centralerna	2007 - 2012
	Ekologisk produktion utvidgas, dess verksamhetsbetingelser förbättras och rådgivningen ökas. (101/2) • MTK-Satakunta, MTK-Egentliga Finland, LOS, TE-centralerna, Förbundet för ekologisk odling, rådgivningsorganisationerna, JSM	2007 - 2012
	Återvinningen av näringarna effektiveras inom primärproduktionen. (101/3) • MTK-Satakunta, MTK-Egentliga Finland, LOS, TE-centralerna, rådgivningsorganisationerna, lantbruksproducenterna	2007 - 2012
MILJÖFOSTRAN UTÖKAS OCH MILJÖMEDVETENHETEN FRÄMJAS SAMT MILJÖKUNSKAP FÖRÄDLAS TILL FÖRFOGANDE FÖR REGIONENS AKTÖRER (Strat. 1.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 31, Industri, service och trafik s. 46 och Miljöfostran och -medvetenheten s. 79)		
Miljökunskapen hos aktörerna inom primärproduktionen har ökat. (102)	Utbildningen för odlarna och andra livsmedelsföretag, fiskodlare, skogsägare, skogsfunktionärer och -entreprenörer, torvproduktionsföretagarna och -producenter i miljöfrågor och ny teknologi ökas. (102/1) • TE-centralerna, torvproducenterna, LOS, rådgivningsorganisationerna, skogscentralerna	2007 - 2012
	Forsknings- och uppföljningskunskapen för primärproduktionen förädlas i en praktisk form och tillgången till sådan görs lättare. (102/2) • LOS, rådgivningsorganisationerna, skogscentralerna	2007 - 2012
	Användningen av geografisk information som hänför sig till miljön främjas effektivt genom samarbete (en friare användning av materialet). (102/3) • LOS, skogscentralerna, TE-centralerna, rådgivningsorganisationerna, kommunerna, landskapsförbunden	2007 - 2012
	Miljömyndigheterna anordnar i samarbete med de andra aktörerna en seminariedag "Aktuella miljönyheter" för verksamhetsutövarna och de regionala myndigheterna m.fl. (102/4) • LOS, MTK-Egentliga Finland, MTK-Satakunta, TE-centralerna, rådgivningsorganisationerna, skogscentralerna	2007 - 2012
	Byråkratin som är förenad med lantbruksstöden minskas och det språk som där brukas görs klarare (utlåtanden, beslut och tillsyn). (102/5) • TE-centralerna, LOS, JSM	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^(*)
BEREDSKAP FÖR MILJÖRISKERNA OCH EN MINSKNING AV SÅDANA (Strat. 2.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 30 och Industri, service och trafik s. 48)		
Man har reserverat sig för miljörisker och de har minskats inom primärproduktionen. (103)	Miljöriskerna beaktas vid planeringen av åtgärderna (bl.a. inom planeringen av markanvändningen på grundvattenområdena). (103/1) • <i>Kommunerna, LOS, landskapsförbunden</i>	2007 - 2012
	I skadesituationer placeras de mer riskbenägna verksamheterna och lagren på säkrare platser. (103/2) • <i>Kommunerna, LOS, räddningsverken, TE-centralerna</i>	2007 - 2012
	Handlingsmodeller och typlösningar för att förebygga miljöskador utvecklas (oljecisterner, slamtankar). (103/3) • <i>Kommunerna, rådgivningsorganisationerna</i>	2007 - 2012
	Informationen och samarbetet mellan olika företag och myndigheterna utvecklas. (103/4) • <i>Verksamhetsutövarna, myndigheterna</i>	2007 - 2012
NATURENS MÅNGFALD TRYGGAD (Strat. 6) (se också Naturen s. 70 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 89)		
Naturens mångfald på primärproduktionsområdena har ökat. (104)	Tyngdpunkterna väljs för de olika åtgärder, som siktar till att främja naturens mångfald. Vårdbehoven prioriteras och vårdplaner görs upp (utredningsplaner för naturens mångfald och inventerade vårdbiotoper). Av de vårdobjekt som framförts utredningsplanerna för naturens mångfald på lantbruksområdena genomförs 50 %. (104/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 33, 3.5 Naturen 120/3) • <i>LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK-Satakunta, lantbruksproducenterna, verksamhetsgrupperna</i>	2007 - 2012 1 000 000 €/vuosi
	Vården och den fortsatta uppfödningen av ursprungsraser och odlingen av originalväxter tryggas. (104/2) • <i>LOS, JSM, TE-centralerna, MTK-Egentliga Finland och MTK-Satakunta, lantbruksproducenterna</i>	2007 - 2012
	Skogsnaturens värdefulla livsmiljöer bevaras och vården och användningen av skogarna planeras så att mångfalden bevaras. (104/3) • <i>Skogscentralerna, LOS, skogsvårdsföreningarna, skogsindustrin, Skogsägarförbundet Västra Finland, planerna av markanvändningen</i>	2007 - 2012
	Förekomstplatserna för utrotningshotade arter, vilka man har kännedom om, beaktas i lant- och skogsbrukets åtgärder och i synnerhet tryggas livsmiljön för arter som kräver särskilt skydd. (104/4) • <i>LOS, JSM, TE-centralerna, lantbruksproducenterna, skogsvårdsföreningarna, skogsindustrin, skogscentralerna, planerna av markanvändningen</i>	2007 - 2012
	De till naturen särskilt värdefulla objekten identifieras och vård-/skyddsåtgärderna inriktas rätt. (104/5) • <i>LOS, skogscentralerna, rådgivningsorganisationerna, verksamhetsgrupperna, skogsvårdsföreningarna, skogsindustrin, planerna av markanvändningen</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	Det ursprungliga fiskbeståndet bevaras (asp, bäcköring, havsöring). (104/6) • <i>TE-centralerna, LOS, fiskeområden, RKTL</i>	2007 - 2012
EN HÅLLBAR OCH BEHÄRSKAD ANVÄNDNING AV NATURRESURSERNA TRYGGAD (Strat. 7) (se också Livsmiljön s. 42 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 90)		
Användningen av naturtillgångarna är hållbar och behärskad inom primärproduktionen. (105)	Ett hållbart yrkes- och rekreationsfiske främjas. (105/1) • <i>TE-centralerna, LOS, viltvårdsdistrikten, SAKL</i>	2007 - 2012
	De viktigaste lekplatserna skyddas och saneras. (105/2) • <i>TE-centralerna, LOS, Vapo, fiskeområden, rådgivningsorganisationerna, planerarna av markanvändningen</i>	2007 - 2012
	Livscykelmodellerna för fiskodling och fiske (kallkedjor, förädling) utvecklas (LCA). (105/3) • <i>TE-centralerna, LOS, Finlands fiskodlarförbund, SAKL</i>	2007 - 2012
	Indikatorerna för ändringar i fiskarnas livsmiljö görs upp (restsubstanser). (105/4) • <i>TE-centralerna, LOS, SAKL</i>	2007 - 2012
	Bedömningskriterierna för en hållbar utveckling för yrkesfisket görs upp. (105/5) • <i>TE-centralerna, LOS, SAKL</i>	2007 - 2012
	Vilbeståndet vårdas planmässigt. Regleringen av älgdjurstammarna fortsätter. Vården av vissa arter utvecklas i enlighet med godkända vårdplaner (gråsäl, icke-fridlysta fåglar, smårovdjur av främmande ursprung, storskarv). Om vården av storrovdjurstammarna informeras och förhandlingar förs med olika parter. (105/6) (jfr 3.7 Miljöforskningen och –uppföljningen 146/2) • <i>Viltvårdsdistrikten, LOS, TE-centralerna, skogscentralerna, Finlands fiskodlarförbund, SAKL</i>	2007 - 2012
	Jordbruksmarkens struktur och bördighet (kemiska tillstånd, biotan och strukturen) upprätthålls genom goda odlingsmetoder (t.ex. direktsådd). (105/7) • <i>LOS, MTK-Satakunta, MTK-Egentliga Finland, ProAgraria Farma, ProAgraria Satakunta, lantbruksproducenterna</i>	2007 - 2012
	En hållbar skogshushållning bedrivs. Alternativa skogsvårdsåtgärder förs fram i skogar som kan utnyttjas kommersiellt (t.ex. skärgårdens trädbevuxna vårdbiotoper). (105/8) • <i>LOS, skogscentralerna</i>	2007 - 2012
	Vattendragens restaureringsmetoder utvecklas. (105/9) (jfr 3.1 Vattendragen och vattentjänsterna 12/6) • <i>TE-centralerna, LOS, viltvårdsdistrikten, SAKL, fiskeområden</i>	2007 - 2012
SÄRDRAGEN I NATURLANDSKAPET OCH KULTURMILJÖN TRYGGADE (Strat. 8) (se också Livsmiljön s. 34, Naturen s. 75 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 90)		
Särdragen i landsbygdens kulturmiljöer har tryggats. (106)	Med hjälp av kulturmiljöprogrammen lyfts högklassiga äkta kulturmiljöer på landsbygden fram och hur de har anknytning till den lokala byggnadstraditionen, språket, dialekterna, personerna och annan kulturhistoria. (106/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 31/1) • <i>LOS, TE-centralerna, verksamhetsgrupperna, landskapsförbunden, kommunerna, landskapsmuseerna</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	De lokala kulturmiljövårderna lyfts fram och invånarnas utfästelse till vårdarbete i praktiken förbättras. (106/2) (jfr 3.2 Livsmiljön 31/2) • LOS, TE-centralerna, landskapsförbunden, verksamhetsgrupperna, ProAgria Farma, ProAgria Satakunta, kommunerna, landskapsmuseerna	2007 - 2012
	Målen för vård och skydd av kulturmiljöerna inpräglas till medborgarnas allmänna medvetande. (106/3) (jfr 3.2 Livsmiljön 31/2) • LOS, TE-centralerna, landskapsförbunden, ProAgria Farma, ProAgria Satakunta, landskapsmuseerna, kommunerna	2007 - 2012
	Värdefulla landskapshelheter bevaras. I dem ingående åkerområden hålls öppna genom odling eller betesgång. Inom skogsvården beaktas de ömtåliga områdena med hänsyn till kulturmiljön genom att på dem undvika åtgärder som förändrar landskapet. (106/4) • LOS, TE-centralerna, landskapsförbunden, rådgivningsorganisationerna, skogsvårdsföreningarna, landskapsmuseerna, kommunerna	2007 - 2012
ETT EKOLOGISKT HÅLLBART BOENDE PÅ OCH ANVÄNDNING AV LANDSBYGDEN STÖDS (Strat. 9.2) (se också Livsmiljön s. 36 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 91)		
Boendet på landsbygden har bevarats livskraftigt och ekologiskt hållbart. (107)	Landsbygdsboendets möjligheter, tjänster och boende utvecklas på ett sätt som beaktar miljön (bl.a. utnyttjande av tomma byggnader). (107/1) • Kommunerna, MTK-Egentliga Finland, MTK-Satakunta, LOS, TE-centralerna, verksamhetsgrupperna	2007 - 2012
	Inom generalplaneringen för landsbygdsområdena ser man till att inte produktiv odlingsbar mark övergår till andra ändamål (bevarande av landskapet och trygghet av produktionskapaciteten). (107/2) (jfr 3.2 Livsmiljön 37/2) • LOS, TE-centralerna, landskapsförbunden	2007 - 2012
ANVÄNDNINGEN OCH VÅRDEN AV KUSTOMRÅDEN FRÄMJAS (Strat. 9.3) (se också Livsmiljön s. 36 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 91)		
Användningen av kustområdena är hållbar och den beaktar likvärdigt de olika intressegrupperna. (108)	Strategier för kustområdenas användning och vård görs upp för hela kustområdet med beaktande av primärproduktionens behov (i synnerhet fiskodlingen). (108/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 38/1) • LOS, TE-centralerna, Finlands fiskodlarförbund, SAKL	2007 - 2012
	Verksamheter som orsakar belastning placeras på ett hållbart sätt (fiskodling, stora djurstallar). (108/2) • LOS, TE-centralerna	2007 - 2012
	Yrkes- och fritidsfisket utvecklas (förlängning av turismsäsongen och mångsidigare näringar). (108/3) • LOS, TE-centralerna, SAKL, fiskeområden, turismorganisationerna och –företagarna	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
EN SUND, SÄKER OCH TRIVSAM MILJÖ FRÄMJAS (Strat. 10.1) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 30, Livsmiljön s. 37, Industri, service och trafik s. 53 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 92)		
De damm-, buller- och luktölagenheter som primärproduktionen orsakar för miljön och grannarna har minimerats. (109)	Man satsar på planeringen av torvproduktionsområdena (läget för produktionsområden, lagerplatser, vägnätet). (109/1) • <i>Torvproducenterna</i>	2007 - 2012
	Produktionsmetoderna och –maskinerna inom primärproduktionen utvecklas så de är säkrare och orsakar mindre damm-, buller- och luktölagenheter. (109/2) • <i>Utövarna inom primärproduktionen</i>	2007 - 2012

3.5 Naturen

Nuläget

Naturen i Sydvästra Finland är en av vårt lands mest mångfaldade tack vare sina naturförhållanden och sin långa bosättningshistoria. Å andra sidan hotar även människans intensiva verksamhet den småskaliga och varierande naturen. De gamla skogarna har i Sydvästra Finland till stor del gått förlorade och även våtmarkernas och myrarnas naturvärden håller på att försvinna i rask takt. Det nutida intensiva lantbruket behöver inga naturbeten och därför är största delen av ängarna och de andra lantbruksmiljöns vårdbiotoper och de arter som lever på dem utrotningshotade.

Statsrådet har genom sitt principbeslut fastställt skyddsprogram för national- och naturparker, myrar, fågelsjöar, åsar, lundar, stränder och gamla skogar för att trygga betydelsefulla naturvärden på riksnivå. Största delen av de skyddsområden som befinner sig på miljöcentralens områden ingår även i EU-nätverket Natura 2000. Avsikten är att genom nätverket trygga att skyddsvärdena bevaras i hela Europa långt in i framtiden. I Satakunta och Egentliga Finland fanns det i början av år 2006 cirka 100 000 ha områden som hörde till de skyddade naturskyddsprogrammen och Natura-områdena utanför programmen, av vilket 50 000 ha hör till Skärgårdshavets nationalpark. Därtill har i viss utsträckning skyddats enskilda skyddsområden (YSA), som inte ingår i Natura och programmen, planernas skyddsområden samt områden som från försvarsmakten övergått till Forststyrelsens naturtjänster.

Därtill förutsätter bevarandet av skyddsvärdena aktiva åtgärder på en stor del av skyddsområdena, vilket avsikten är att i tilltagande omfattning göra efter år 2009. Samarbetet med markägarna, de andra myndigheterna och medborgarorganisationerna befinner sig i en nyckelposition för att de i programmet ställda målen skall kunna uppnås. Markägarnas roll framhävs i synnerhet i fråga om vårdbiotoperna, ty utan en kontinuerlig betesgång eller slåtter bevaras inte ens de nuvarande vårdbiotopernas naturvärden. Också i fråga om den övriga naturen skall resultaten från granskningen av de utrotningshotade arterna och naturtyperna beaktas i all verksamhet.

För att genomföra skyddet av områden som hör till naturskyddsprogrammen och nätverket Natura behövs det före utgången av år 2009 cirka 16 milj. €. Värden av skyddsområdena förutsätter därefter betydande ekonomiska resurser och samarbete mellan markägarna, myndigheterna och företagarna i naturbranschen. Lantbrukets specialmiljöstöd är även i fortsättningen den viktigaste finansieringsformen för skötsel av vårdbiotoper.

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

- Naturens mångfald tryggas genom att genomföra skyddet av de områden som ingår i nätverket Natura och de riksomfattande skyddsprogrammen före utgången av år 2009 och genom att göra värden av skyddsområdena effektivare.
- Havs- och skärgårdsnaturens värden tryggas genom att genomföra det riksomfattande VELMU-programmet (programmet för inventeringen av den marina undervattensmiljön) i Skärgårdshavet och Bottenhavet och genom att främja ett förverkligande av Bottenhavets nationalpark.
- De utrotningshotade traditionella landskapen bevaras genom att genomföra vårdprogram för de enskilda landskapen och genom att främja samarbetet mellan markägare, lantbruksföretagare och myndigheter.

- Den gynnsamma skydds nivån av utrotningshotade arter och naturtyper tryggas genom att göra upp vårdplaner och genomföra dem.
- Man satsar på skyddet av Södra Finlands skogar genom att genomföra Metso-programmet.

Finansiering

För att genomföra Natura- och skyddsprogramobjekten finns det en årlig budgetfinansiering, vilken efter genomförandet förhoppningsvis i samma utsträckning kommer att användas för att vårda områdena. Även för det frivilliga skyddet av skogarna som ingår i Metso-programmet finns det en särskild finansiering. I miljöprogrammet finns det mycket av åtgärder som skall vidtas för att främja naturens mångfald, vilka kan anses höra till tjänsteuppdragen för de statliga myndigheterna, men för vilka det inte hittills har anvisats personalresurser. Åtgärderna inom naturvård och artskydd är exempel på uppgifter som allra mest behöver finansiering. Ett intensivare samarbete med myndigheterna, t.ex. i fråga om utbyte av material, skulle för sin del underlätta denna resursbrist.

För att trygga naturens mångfald kan mycket göras genom att ytterligare intensifiera utnyttjandet av de finansieringskanaler som EU tillhandahåller, så som landsbygdsprogrammet, de regionala utvecklingsprogrammen (Åtgärdsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning) och Östersjöområdenas samarbetsprogram (Central Baltic och Botnia Atlantica). I främjandet av lantbruksmiljönaturens mångfald borde vid sidan av lantbrukets specialstöd den tillgängliga projektfinansieringen utnyttjas och verksamheten sammankopplas med utvecklandet av de lokala näringarna. Också det skydd som utgår från en frivillig grund kan avsevärt främjas genom projekt.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader ^{*)}
SKYDDET AV NATURENS MÅNGFALD FRÄMJAS (Strat. 6.1) MÖJLIGHETERNA ATT DELTA OCH PÅVERKA SKYDDET AV MÅNGFALDEN ÖKAS (Strat. 6.4) (se också Primärproduktionen s. 64 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 89)		
Bevarandet av de unika naturmiljöerna i Skärgårdshavet samt skärgårdens mångfald i Bottenhavet har tryggats för kommande generationer. (I10)	Skärgårdshavets nationalpark utvecklas så att skyddsreserveringarna i Natura-programmet och kommunernas generalplaner kompletterar nationalparken och säkrar att naturvärdena bevaras både på öarna och under vattnet. (I10/1) • MM, LOS, Forststyrelsen, Kommunerna	Kontinuerlig
	Man medverkar till att Bottenhavets nationalpark inrättas och att verksamheten inleds på området mellan Raumo-Sastmola. (I10/2) • MM, kommunerna, Forststyrelsen, LOS, Satakuntaförbundet, medborgarorganisationerna	2007 -
	Verksamheten för Skärgårdshavets biosfärområde utvecklas och den utvidgas genom att särskilt kommunerna fastare kopplas samman med den. (I10/3) • LOS, Region Åboland, Nagu, Korpo, Houtskär, Dragsfjärd, MM, Egentliga Finlands förbund, Egentliga Finlands TE-central	Kontinuerlig 540 000 €
En gynnsam nivå för skyddet av utrotningshotade arter och naturtyper har uppnåtts. Resultaten av granskningen av de utrotningshotade arterna och naturtyperna har tagits i bruk inom all verksamhet. (I11)	Planer görs upp för att utveckla skyddet och vården av vissa på riksplanet betydande och för landskapet säregna utrotningshotade naturtyper och arter. (I11/1) • LOS, Forststyrelsen, universiteten och högskolorna, landskapsförbunden, markägarna, organisationerna	2007 - 270 000 €
	Kvaliteten och uppföljningen i fråga om vården av naturtyper utvecklas på de mest värdefulla områdena. (I11/2) • LOS, Forststyrelsen, SYKE, landskapsförbunden, medborgarorganisationerna, läroanstalterna, markägarna, föreningarna	2007 - 75 000 €
	Redan uppgjorda artspecifika skyddsplaner genomförs. (I11/3) • LOS, naturföretagarna, medborgarorganisationerna, markägarna	2007 - 10 000 €/år
De möjligheter som lantbrukets miljöstödssystem och andra stödssystem ger för att bevara mångfalden hos lantbruksmiljöns natur har utnyttjats. Vidare har åtgärder som stöder miljöstödssystemet utvecklats. (I12)	Omfattande rådgivning och genomförs uppföljning om lantbrukets specialmiljöstöd kommer att ges. Ett system skapas för att organisera vården av privata äng- och hagmarker genom att utnyttja betesgång och företagare specialiserade på naturvård. Vården av värdefulla ängs- och hagmarker på statens marker fotsätts och utvidgas. (I12/1) • LOS, TE-centralerna, kommunerna, lantbrukets rådgivningsorganisationer, jordbrukarna, naturföretagarna, markägarna, medborgarorganisationerna, verksamhetsgrupperna	Kontinuerlig
	Man finansierar lokalbaserade projekt som stannar utanför lantbrukets miljöstöd, vilka koncentrerar sig på naturvård, på återställande och minskning av olägenheterna som orsakas av de omgivande ekonomiområdena. (I12/2) • LOS, TE-centralerna, landskapsförbunden, kommunerna, lantbrukets rådgivningsorganisationer, markägarna, jordbrukarna, naturföretagarna, medborgarorganisationerna, verksamhetsgrupperna	2007 - 500 000 €

*) Kostnaderna för aktörernas eget arbete ingår ej.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	<p>Företagsverksamheten som hänför sig till vården av naturen och kulturmiljön samt naturturismen vidareutvecklas genom utbildning och projekt samt genom att utveckla avtalsförfarandena. (I 12/3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • TE-centralerna, landskapsförbunden, LOS, kommunerna, lantbrukets rådgivningsorganisationer, markägarna, jordbrukarna, naturföretagarna, medborgarorganisationerna, verksamhetsgrupperna 	<p>Kontinuerlig</p> <p>600 000 €</p>
	<p>Främjandet av naturens mångfald görs ekonomiskt lönsamt dels genom vården av naturen och dels genom bevarandet av naturen. Deltagandet för landsbygdens invånare utvecklas utifrån erfarenheterna från Lumomaa-projektet. (I 12/4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • TE-centralerna, landskapsförbunden, LOS, kommunerna, lantbrukets rådgivningsorganisationer, markägarna, jordbrukarna, naturföretagarna, medborgarorganisationerna, verksamhetsgrupperna 	<p>Kontinuerlig</p> <p>300 000 €</p>
Man har främjat naturens mångfald samt landskaps- och vattenskyddet även på sådana gårdar som inte har förbundit sig till miljöstödsprogrammet. (I 13)	<p>Man fortsätter att göra upp utredningsplaner för naturens mångfald och våtmarker för de viktigaste lantbruksområdena i fråga om natur. (I 13/1)</p> <p>(jfr Primärproduktionen 89/3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, TE-centralerna, kommunerna, lantbrukets rådgivningsorganisationer, verksamhetsgrupperna 	<p>Kontinuerlig</p> <p>180 000 €</p>
	<p>Mångfaldskartläggningarna för gården utvecklas på frivillig basis. (I 13/2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, TE-centralerna, markägarna, medborgarorganisationerna, lantbrukets rådgivningsorganisationer, verksamhetsgrupperna 	<p>2007 -</p> <p>50 000 €</p>
Man har satsat på frivillighet inom skyddet av skyddsområden och områden utanför skyddsprogrammen i planeringen i anslutningen till det. (I 14)	<p>Man informerar om medlen för ett frivilligt skydd. (I 14/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, skogscentralerna, Skogsägarnas förbund Västra Finland, medborgarorganisationerna 	<p>Kontinuerlig</p> <p>30 000 €</p>
	<p>Den på frivillighet baserade kartläggningen av skogarnas mångfald utvecklas så att informationen vid behov kan utnyttjas av också andra aktörer. (I 14/2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skogscentralerna, LOS, Skogsägarnas förbund Västra Finland, medborgarorganisationerna 	<p>2007 -</p> <p>60 000 €</p>
	<p>Man fortsätter med en interaktiv planering på myrområdena. Medborgarna och organisationerna uppmuntras till möten, arbetsgrupper samt informeras om planerna i utkastskedet. (I 14/3)</p> <p>(jfr 3.2 Livsmiljön 38/5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forststyrelsen, LOS, skogscentralerna, markägarna, medborgarorganisationerna, verksamhetsgrupperna 	<p>Kontinuerlig</p> <p>30 000 €</p>

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	Genomförandet av programmet "Utveckling av naturens mångfald och landsbygden" (Lumomaa-programmet), vilket ingåtts på Satakunta och Egentliga Finlands område, främjas. Programavtalet eftersträvar en hållbar utveckling så att naturvärden sammanlänkas med landsbygdens liv och näringsverksamhet. Genom avtalet skapas ett underlag för ett nätverk, till vilket alla parter som verkar inom en hållbar utveckling av naturresurserna eller inom naturvärden kan ansluta sig. (114/4) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, skogscentralerna, MTK, Skogsägarnas förbund Västra Finland, landskapsförbunden, medborgarorganisationerna, markägarna, kommunerna 	Kontinuerlig 300 000 €
Man har informerat om grunderna för och vikten av skyddet av naturens mångfald på ett klart och redigt sätt. (115)	Det produceras artiklar om vikten av en mångfald natur. (115/1) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, Forststyrelsen, universiteten och högskolorna, medierna 	Kontinuerlig
	Man deltar aktivt i den offentliga debatten och korrigerar vid behov falska uppgifter. (115/2) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, Forststyrelsen, universiteten och högskolorna, medierna 	Kontinuerlig
	Människorna uppmuntras att ta ställning till förmån för naturens mångfald. (115/3) <ul style="list-style-type: none"> • Medborgarorganisationerna, medborgarna, LOS 	Kontinuerlig
	Representanterna för medierna orienteras i frågor om naturens mångfald. (115/4) <ul style="list-style-type: none"> • LOS, universiteten och högskolorna, Forststyrelsen 	Kontinuerlig
Skyddet av den närliggande naturen har främjats. (116) (jfr Livsmiljön 45)	Även de lokala naturvärdena beaktas inom detaljplaneringen. (116/1) <ul style="list-style-type: none"> • Kommunerna, LOS, markägarna, kommunborna, medborgarorganisationerna 	Kontinuerlig
	Vården av parkerna underlättas genom att en del av parkerna lämnas i naturtillstånd. Grönområdena i de ofullbordade planerna beaktas. (116/2) <ul style="list-style-type: none"> • Kommunerna, medborgarorganisationerna, naturföretagarna, kommunborna 	Kontinuerlig
	Det skapas webbsidor (t.ex. i samband med Lounaispaikka), där tips för skyddet av närnaturen samlas. (116/3) <ul style="list-style-type: none"> • Kommunerna, landskapsförbunden, medborgarorganisationerna, naturföretagarna, kommunborna, LOS 	2007 - 23 000 €
Talkoverksamheten till förmån för naturen har utvecklats. (117)	Finansiering söks för talkoverksamhet som ansluter sig till naturvård. Sponsorer, bidrag, stiftelsefinansiering söks. (117/1) <ul style="list-style-type: none"> • Medborgarorganisationerna, LOS, kommunerna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 50 000 €
	Marknadsföringen av talkoverksamheten koordineras i riktning mot den stora allmänheten. (117/2) <ul style="list-style-type: none"> • Medborgarorganisationerna, LOS, kommunerna, verksamhetsgrupperna 	2007 - 30 000 €

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
MÅNGFALDIGA OCH FUNGERANDE NÄTVERK FÖR LIVSMILJÖN TRYGGAS (Strat. 6.2) (se också Primärproduktionen s. 64 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 89)		
Genomförandet av nätverket Natura 2000 och naturskyddsprogrammen har slutförts. (118)	Naturskyddsområden inrättas på de Naturaområden och naturskyddsprogramområden, för vilkas inrättande naturvårdslagen är en utväg och fridlysningsbestämmelser för de privata skyddsområden som på så sätt erhållits, fastställs. (118/1) • LOS, Forststyrelsen	2007 - 2012 16 000 000 € (totalkostnad)
Skyddsområdenas mångfald har förbättrats. (119)	Vård- och nyttjandeplaner görs upp fram till år 2012 för de Naturaområden, där ett bevarande av naturvärdena förutsätter vårdåtgärder, planering av naturturism eller användningen för rekreation (minst sex planer/år). (119/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 38/5) • Forststyrelsen, LOS, markägarna, kommunerna, medborgarorganisationerna	2007 - 2012 900 000 €
	Planeringen av enskilda skyddsområden (YSA) fortsätter samt vården av YSA-områdena inleds. (119/2) • LOS, Forststyrelsen, markägarna, naturvårdsföretagarna	Jatkuva 540 000 €
	Värdefulla fågelsjöar restaureras i enlighet med ministeriets prioriteringslista. (119/3) • LOS, Forststyrelsen, kommunerna, naturvårdsföretagarna	2007 - 300 000 €
Den regionala täckningen av skyddsområdenätverket (SAVA) även utanför nätverket Natura och naturskyddsprogramområdena har tryggats. (120)	En plan för återställandet av torrlagda våtmarker och andra småvattendrag på områden, på vilka livsmiljöerna ovan skulle utöka naturens mångfald och kunde stödja en mångsidigare näringsverksamhet. (120/1) (jfr Vattendragen och vattentjänsterna punkt 13) • LOS, TE-centralerna, landskapsförbunden, skogscentralerna, jaktvårdsdistrikten, kommunerna, naturvårdsföretagarna, markägarna	2007 - 180 000 €
	Inventeringen av skogarnas naturtyper enligt naturvårdslagen slutförs (ädelträskog, hassellundar, klibbalsödemarker). Avgränsningsbeslut för områdena fattas också och på dem inleds de nödvändiga vård- och skyddsåtgärderna. Inventeringen av andra naturtyper enligt naturvårdslagen fortsätts. (120/2) • LOS, kommunerna	2007 - 2012 90 000 €
	Genomförandet av vårdprogrammet för vårdbiotoper inleds för båda landskapen. I programmet har det nuvarande tillståndet och vårdbehovet för de gamla och nya inventerade objekten uppdaterats samt bedömts de resurser som förutsätts av vården. Målet är att få totalt 3000 ha vårdbiotoper i Satakunta och 8000 ha i Egentliga Finland under skötseln före år 2012. (120/3) (jfr 3.2 Livsmiljön 33, 3.4 Primärproduktionen 104/1) • LOS, TE-centralerna, Forststyrelsen, landskapsförbunden, verksamhetsgrupperna, kommunerna, markägarna, MTK, medborgarorganisationerna, vägförvaltningen	Kontinuerlig 24 000 000 €/år (inkl. lantbrukets specialstöd)
	Det lagstadgade skyddet av arter och naturtyper främjas genom att ordna uppföljning och genom att uppdatera uppgifterna i Hertta-datasystemet. (120/4) • LOS, Forststyrelsen	2007 - 45 000 €/år

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	<p>Man fortsätter med att frivilligt främja skyddet av skogar och myrar. Åtgärderna är naturvärdesköp och andra åtgärder som lämpar sig för METSOs (programmet för skogarnas mångfald i Södra Finland) åtgärder för sydvästra Finland (t.ex. bildande av nätverk, markförvärv, arvskog). (120/5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, skogscentralerna, Forststyrelsen, skogsvårdsföreningarna, Skogsägarnas förbund Västra Finland, markägarna, kommunerna, skogsbolagen 	<p>Kontinuerlig</p> <p>6 000 000 €</p>
	<p>Ekonomiskogarnas mångfald främjas genom att utveckla vårdrekommendationerna och certifieringen. Skogshushållningens egna finansieringsformer skall allt mer inriktas på projekt som främjar naturens mångfald (t.ex. KEMERAs naturvårdsprojekt för vården av utvidgade skogslagsobjekt). Genom samarbete med forst- och miljömyndigheterna samt genom rådgivning inverkas inom skogshushållningen på beaktandet av t.ex. rovfåglarnas boplatser och hönsfåglarnas spel. (120/6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skogscentralerna, LOS, Skogsägarnas förbund Västra Finland, markägarna, skogsbolagen, aktörerna inom skogscertifiering 	<p>Kontinuerlig</p> <p>1 200 000 €</p>
	<p>Inventeringen av naturtyperna enligt vattenlagen fortsätts. (120/7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, skogscentralerna 	<p>2007 -</p> <p>50 000 €</p>
	<p>Landskapens naturtyper kartläggs och de betydande ekologiska korridorerna för naturtyperna och arterna och utifrån denna granskning motiveras behovet av ett nätverk av grönområden. I synnerhet lyfts de naturtyper fram för vilkas bevarande det finns ett särskilt ansvar i sydvästra Finland. (120/8) (jfr Livsmiljön 45/5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, landskapsförbunden, universiteten och högskolorna 	<p>2007 -</p> <p>50 000 €</p>
	<p>Inventeringen av solexponerade miljöer fortsätts och uppgörandet av skötselansvisningar inleds. Betydelsen av s.k. nymiljöer (t.ex. kraftlinjer och sandgropar) som erbjuder en partiell skyddad plats för de solexponerade miljöernas och vårdbiotopernas arter utreds, och om resultaten informeras allmänt. (120/9)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forststyrelsen, LOS, skogscentralerna, kommunerna, universiteten och högskolorna, SYKE, medborgarorganisationerna, vägförvaltningen 	<p>2007 -</p> <p>150 000 €</p>
<p>Inventeringen av den submarina havsnaturen pågår i Skärgårdshavet och Bottnahavet. (121)</p>	<p>Regionala inventeringsprojekt för den submarina havsmiljön fortsätts på Skärgårdshavet och inventeringarna inleds på Bottnahavet som en del av den riksomfattande VELMU-inventeringen (inventeringen av den submarina havsmiljön). (121/1) (jfr Miljöforskningen och -uppföljningen 145/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, Forststyrelsen, landskapsförbunden, kommunerna, TE-centralerna, universiteten och högskolorna, RKTL 	<p>2007 -</p> <p>650 000 €</p>
<p>HANDLINGSMODELLER FÖR ATT BEGRÄNSA OLÄGENHETERNA MED FRÄMMANDE ARTER UTVECKLAS (Strat. 6.3) (se också Miljöforskningen och -uppföljningen s. 89)</p>		
<p>Kunskaperna om främmande arter och deras inverkan har utökats. (122)</p>	<p>Informationen i anslutning till främmande arter ökas bl.a. genom att presentera främmande arter som kommit till landskapen. (122/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, RKTL, viltvårdsdistrikten, MTK 	<p>2007 -</p> <p>20 000 €</p>

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	Olägenheter och nytta av främmande arter presenteras. (122/2) • LOS, RKTL, viltvårdsdistrikten, MTK	2007 -
	Den lokala befolkningen aktiveras till att göra iakttagelser av främmande arter. (122/3) LOS, medborgarna, medborgarorganisationerna	Kontinuerlig
	Rutterna för spridning av främmande arter undersöks, om de förekommer på impedimentområden, avstjälningsplatser för jord, lagerområden. Rådgivningen ökas på transport- och jordbyggnadsbranscherna samt inom primärproduktionen. (122/4) • Universitetet och högskolorna, RKTL, SYKE, MTT	2007 - 10 000 €/år
	Man informerar om de rutter via vilka eventuella nya främmande arter sprids. På så sätt försöker man hindra nya främmande arter från att spridas. (122/5) • Universitetet och högskolorna, RKTL, SYKE, MTT	2007 -
Olägenheterna av främmande arter har minskats i synnerhet i fråga om de skadligaste främmande arterna. (123) (jfr 3.7 Miljöforskningen och –uppföljningen 146/2)	En planenlig utrotning av mink och mårhund stöds i skärgården och i fågelsjöarna med målet att permanent åstadkomma och utvidga områden som är fria från dessa arter. (123/1) • Forststyrelsen, LOS, viltvårdsdistrikten, jaktföreningarna, Jägarernas centralorganisation	Kontinuerlig
	Kartläggs utbredningen av jättelokan och görs upp plan för att bekämpa den. Vid behov inleds bekämpningsåtgärder. (123/2) • LOS, medborgarorganisationerna, SYKE	2007 - 50 000 €
NATURLANDSKAPET OCH KULTURMILJÖN BETONAS SOM FÖRSTÄRKARE AV DEN LOKALA IDENTITETEN (Strat. 8.2) (se också Livsmiljön s. 34, Primärproduktionen s. 65 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 90)		
Landskapsskyddet i enlighet med naturvårdslagen främjas. (124)	Man verkar aktivt för att inrätta nya riksomfattande landskapsområden i landskapen. (124/1) • Landskapsförbunden, LOS, kommunerna, markägarna	2007 -
KONSEKVENSERNA AV KLIMATFÖRÄNDRINGEN IDENTIFIERAS OCH MAN FÖRBEREDER SIG FÖR DEM (Strat. 5.4) (se också Livsmiljön s. 41, Primärproduktionen s. 62 och Miljöforskningen och –uppföljningen s. 88)		
Man förbereder sig för de konsekvenser som klimatförändringen medför i naturen. (125)	I de vård- och användningsplaner som görs upp beaktas konsekvenserna av klimatförändringen i synnerhet på kustområdena. (125/1) • SYKE, LOS, Forststyrelsen, universitetet och högskolorna	2007 -
	Information om de konsekvenser som klimatförändringen medför och som riktas mot arterna och naturtyperna insamlas. (125/2) • SYKE, LOS, Forststyrelsen, universitetet och högskolorna	2007 - 20 000 €
	Konsekvenserna av klimatförändringen granskas i synnerhet med tanke på spridningen av främmande arter. (125/3) • SYKE, LOS, Forststyrelsen, universitetet och högskolorna	2007 -

3.6 Miljöfostran och -medvetenheten

Nuläget

Det finns många sådana som i Sydvästra Finland arbetar med miljöfostran för barn och ungdom och som är intresserade av att utveckla saken. Många daghem och skolor ger miljöfostran som en del av sin verksamhet, en del har t.ex. Grön flagg-miljöfostringsprogrammet eller Metsämörri-utbildningen som sitt rättesnöre.

Ett av tyngdpunktsområdena för Egentliga Finlands Agendakontor är miljöfostran, vars mål bl.a. är att öka och förstärka det lokala miljöfostringsarbetet. I Egentliga Finland verkar Haavi - Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys ry, som är en lokalförening för Sällskapet för miljöfostran i Finland.

I Egentliga Finland verkar också permanentt fyra naturskolor: naturskolan Lumikko i Reso, Tammenterho naturskola på Runsala i Åbo, Skärgårdshavets naturskola som ambulerande i Åbolands skärgård samt naturskolan Aquila i Yläne. I Satakunta finns det klart mindre organiserad verksamhet, fastän behovet av sådan har uppmärksamats i många sammanhang och framförts i offentligheten.

Med miljöfostran för vuxna avses ökad miljökunskap och -medvetenhet. Behovet av att lära sig frågorna om en hållbar utveckling kan betraktas som livslångt. Otaliga organisationer och samfund tillhandahåller för sina kund-, medlems- och intressegrupper information om en hållbar utveckling samt om miljö- och naturskydd, rådgivning och material. Som exempel kan nämnas kommunernas miljömyndigheter, Sydvästra Finlands miljöcentral, programmen Pro Skärgårdshavet och SATAVESI, Sydvästra Finlands Skogscentral, Pro Agria -landsbygdscentralerna MTK:s landskapsbyråer, naturvårdsorganisationerna jämte medlemsföreningar, vattenskyddsföreningarna, föreningarna Maa- ja kotitalousnaiset, Marthorna, Mannerheims Barnskyddsförbund.

Vid olika läroanstalter inom naturbrukssektorn, högskolorna och inom det fria bildningsarbetet meddelas undervisning, med fast anknytning till tematiken för en hållbar utveckling. Mediernas ökade intresse för miljöfrågor innebär mycket för ett främjande av medvetenheten. Aktörernas skara är omfattande och mångsidig.

På det allmänna planet är aktörernas mål gemensamt: ökat medvetande om vår livsmiljö och om frågorna om villkoren för dess bevarande och en inriktning av verksamheten mot en linje enligt principerna för en hållbar utveckling.

Fördelen med en mångfasetterad verksamhet är att varje aktör bäst når just den egna intresse- och målgruppen. Som en svaghet kan betraktas att det utförs mycket överlappande arbete på området, och att vissa centrala delområden för främjandet av fostran och medvetenhet kan bli uppmärksammade i brist på koordinering. Genom att inrikta verksamheten och resurserna, på vissa, gemensamt som viktiga bedömda sakhelheter, kan man sannolikt få synligare och effektivare verkan och ändring till stånd.

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

- Miljöansvariga val och handlingssätt främjas i arbetsgemenskaperna och organisationerna genom att tillhandahålla utbildning och rådgivning.
- Kunskap och material som stöder miljöfostran samlas till ett gemensamt forum.
- Den regionala täckningen för miljöfostran för barn, ungdomar och vuxna förbättras.
- Samarbete utförs, resurserna förenas och utvecklingsprojekt genomförs.
- Verksamhetskulturen och attityderna påverkas genom att utöka kontakt, utbildning och rådgivning.
- En förutseende bedömning av miljökonsekvenserna tas som en naturlig del av planering och beslutsfattande genom att utöka beslutsfattarnas, myndigheters och andra aktörers miljömedvetenhet, så att man kan ta miljökonsekvenserna i betraktande inom all verksamhet.

Finansiering

Utgångspunkten för finansieringen av främjandet av miljöfostran och -medvetenhet är att regionens alla aktörer i sin egen verksamhet beaktar principerna för en hållbar utveckling och planerar sin verksamhet samt utvecklar den på ett sätt som tjänar detta syfte. Utifrån projekt kan saken främjas i synnerhet av Egentliga Finlands Agendakontor och den byrå för hållbar utveckling som skall inrättas i Satakunta. Därutöver kan de olika aktörerna ansöka om stöd från EU-programmen för regional konkurrenskraft och sysselsättning samt programmen Central Baltic och Botnia Atlantic under finansieringsperioden 2007 – 2013.

Vid genomförandet av projektens finansiering har de kommande regeringarnas regeringsprogram och de i statsbudgetarna anvisade anslag en viktig roll. Det behövs mera av dessa anslag, för att utvecklingsarbetet de facto skall vara möjligt både regionalt och lokalt.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
MILJÖANSVARIGA OCH EKOEFFEKTIVA HANDLINGSSÄTT INFÖRS SAMT UTVECKLANDET OCH IBRUKTAGANDET AV MILJÖINNOVATIONER FRÄMJAS (Strat. 1.1) (se också Industri, service och trafik s. 45 och Primärproduktionen s. 63)		
Konkurrenskraften för ekoeffektiva tjänster är god, återvinningen fungerar och utlåningstjänster och möjlighet till gemensamt bruk av sådana erbjuds i alla kommuner. Beslutsfattarna och konsumenterna är mera medvetna än tidigare om konsumtionens miljökonsekvenser. (126)	Kommunerna har samlad lokalinformation om återvinning av varor, möjligheterna till att låna, gemensamt bruka eller hyra varor osv. tillsammans med informationen om avfallshanteringen. Modellen genomförs som ett lärdomsprov. (126/1) • <i>Kommunerna, LOS</i>	2008 - 2012 10 000 € (som lärdomsprov)
	Man arbetar aktivt för att marknadsföra och öka synligheten för den redan existerande kunskapen om en hållbar utveckling samt för att få positiv publicitet i medierna för dessa frågor. (126/2) • <i>Alla organisationer i regionen</i>	2007 - 2012
Miljöbelastningen av arbets- och fritidstrafiken har minskat. Människorna är medvetna om de skadliga miljöverknningar som orsakas av transporterna och trafiken. (127)	En hållbar arbetstrafik och trafik under fritiden främjas - genom att uppmuntra till ett miljövänligt fritidsfirande (bl. a. genom att öka betydelsen av närrekreationsområden) och genom att årligen ordna kampanjer för att öka uppskattningen av nyttomotion (veckan Med cykel till jobbet, Motionärsveckan, Bilfri dag), - genom att visa goda exempel, - genom att dela ut lokal information om trafikens olägenheter och olika trafikmöjligheter, - genom att uppmuntra arbetsgivarna att främja det ekologiska inom arbetet: möjligheter till distansarbete, busskort och cykel som arbetsförmån. (127/1) • <i>Egentliga Finlands Agendakontor, byrån för hållbar utveckling som skall inrättas i Satakunta, kommunerna, energibyråerna, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, medborgarorganisationerna, trafikbolagen</i>	2007 - 2012
Hushållens, kommunernas, företagens och andra organisationers kunskap om energialternativen och medlen att spara energi har förbättrats och inbesparingsmöjligheterna har tagits i bruk. (128)	Skötseln av energirådgivningen i kommunerna stöds. Kommunernas verksamhet inom energirådgivningen förenhetligas. Miljökunskapen kopplas till kostnadsmedvetandet. Användningen av bioenergi främjas. (128/1) • <i>Energibyråerna, utvecklingscentralerna, landskapsförbunden, kommunerna, byggnadstillsynen, konsumentorganisationerna, producentorganisationerna, Sydvästra Finlands skogscentral, LOS</i>	2008 - 10 000 € (projekt)
	Utbildning ordnas och material om energieffektiva lösningar produceras för medborgarna och speciellt för studerande och kommunens anställda. (128/2) • <i>Energibyråerna, läroanstalterna</i>	

*) Kostnaderna för aktörernas eget arbete ingår ej.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
MILJÖFOSTRAN UTÖKAS OCH MILJÖMEDVETENHETEN FRÄMJAS SAMT MILJÖKUNSKAP FÖRÄDLAS TILL FÖRFOGANDE FÖR REGIONENS AKTÖRER (Strat. 1.2) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 31, Industri, service och trafik s.46 och Primärproduktionen s. 63)		
De skadliga miljökonsekvenserna i arbetslivet har minskat och miljömedvetenheten på arbetsplatserna har ökat. (129)	Arbetsplatserna erbjuds utbildning inom hållbar utveckling, där det erbjuds rådgivning om hur program bereds och handledning i användningen av redan existerande verktyg. (129/1) <ul style="list-style-type: none"> Egentliga Finlands Agendakontor, [byrån för hållbar utveckling som skall inrättas i Satakunta], läroanstalterna inom branschen 	Egentliga Finland 2007 - 2012 Satakunta 2009 - 2012
	Organisationerna på den offentliga sektorn gör för sig upp ett program för hållbar utveckling och ett därmed förknippat uppföljningssystem. (129/2) <ul style="list-style-type: none"> LOS, övriga regionala och lokala offentliga organisationer, läroanstalterna 	2008 - 2012
	SM-företagen gör för sig upp ett miljösystem och ett program för hållbar utveckling. (129/3) <ul style="list-style-type: none"> SM-företagen 	2007 - 2012
Knowhow och sakkunskapen hos miljöbranschens organisationer betjänar aktörerna och medborgarna inom regionen väl. (130)	Organisationerna i miljöbranschen reserverar resurser för en tillräcklig kundbetjäning: handledning, rådgivning, utdelning av information, miljöutbildning. (130/1) <ul style="list-style-type: none"> LOS, kommunerna, läroanstalterna inom branschen, skogscentralerna, forststyrelsens kontor 	2007 - 2012
	Organisationerna i miljöbranschen deltar årligen i firandet av Världens miljödag. (130/2) <ul style="list-style-type: none"> LOS, kommunerna 	2008 -
	För landskapen produceras och utvecklas databanker för miljöfostran, i vilka kunskapen om landskapens miljöfostran sammanställs, t.ex. sakkunniga inom branschen, utbildningsutbudet, verktyg, material och andra verksamhetsmöjligheter. Upprätthållandet av databanken tryggas och den marknadsförs genom nätverk och medierna. (130/3) <ul style="list-style-type: none"> Egentliga Finlands Agendakontor, (byrån för hållbar utveckling som skall inrättas i Satakunta) 	2008 - 10 000 € (projektmedel)
Kommunernas beslutsfattande är i enlighet med kraven för en hållbar utveckling. (131)	Kommunens förtroendevalda utbildas i frågor om en hållbar utveckling. (131/1) <ul style="list-style-type: none"> Kommunerna, LOS 	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
Dagvårdens, skolornas och läroanstaltnas verksamhet är utvecklad inom arbetet med att främja en hållbar utveckling. Före år 2012 har 20 % av ovan nämnda anstalter ett miljöcertifikat av något slag. (132)	Daghemmen, skolorna och läroanstalterna gör upp ett miljöprogram för sig. Som stöd för detta gör man upp och erbjuder modeller och utbildning samt handleder i att utnyttja de redan befintliga modellerna: a) Grön flagg-programmet för miljöfostran, b) skolornas och läroanstaltnas miljöcertifikat. Dessutom främjas lägerskoleverksamhet och daghemmens Metsämörri-verksamhet. (132/1) • <i>Egentliga Finlands Agendakontor, [byrån för hållbar utveckling som skall inrättas i Satakunta], kommunerna, Skärgårdshavets naturskola, naturskolan Lumikko, naturskolan Tammenterho, Suomen Latu</i>	2007 - 2012
	Miljöskoleutbudet ökas: i Satakunta verkar minst en miljöskola. Det samlas ett naturskolematerial för utlåning. (132/2) • <i>Naturskolorna, Egentliga Finlands Agendakontor, (byrån för hållbar utveckling som skall inrättas i Satakunta), kommunerna, Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys ry</i>	2008 - 2012
	Utbildningspaket för en hållbar utveckling tas fram bl.a. som en del av lärarnas vesö-utbildning. Utbildningen för en hållbar utveckling ökas för lärarna vid yrkesskolorna. (132/3) • <i>Egentliga Finlands Agendakontor, Länsstyrelsen i Västra Finlands län, naturbruksläroanstalterna</i>	2010
INTERAKTIONEN OCH SAMARBETET I MILJÖFRÅGOR UTÖKAS (Strat. I.4) (se också Industri, service och trafik s. 47)		
I Satakunta och i Egentliga Finland verkar en byrå för hållbar utveckling (jfr Egentliga Finlands Agendakontor). (133)	I Satakunta-området sammanställs ett nätverk för miljöfostran som grundar en miljöskola inom regionen. Samma nätverk söker en organisation, under vars förvaltning Satakunta-byrån för hållbar utveckling inrättas (jfr Egentliga Finlands Agendakontor). (133/1) • <i>TY kulttuurin ja maisemantutkimuslaitos, TY/OKL Raumo, kommunerna, Satakuntaförbundet, LOS</i>	2007 - 2012
En fri tillgång till och rörlighet av miljöinformationen främjas. (134)	Samarbetet mellan olika skolstadier och läroinrättningar i kommunerna förbättras, för att undervisningen i en hållbar utveckling skall bilda en fortlöpande verksamhet liittyvä opetus muodostaa jatkumon. (134/1) • <i>Skolorna, yrkesläroanstalterna, läroanstalterna för det fria bildningsarbetet</i>	2007 - 2012
	Omfattande programavtal förlängs och utvecklas, med vilka man har fått medborgarna aktiverade att komma med i verksamheten. Sådana program är: programavtalen för Lumomaa-, Satavesi-, Pro Skärgårdshavets- och Egentliga Finlands Agenda 21-verksamhet. (134/2) • <i>Programparterna, övriga parter som förbundet sig till verksamheten</i>	2007 - 2012

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och beräknade kostnader*)
	<p>Olika medborgarorganisationer och invånarverksamheten tas med och binds till miljösamarbetet. (134/3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Olika regionala organisationer och samarbetsprogram, verksamhetsgrupperna, invånarföreningarna, medborgarorganisationerna, församlingarna, intresseorganisationernas lokalföreningar, Varsinais-Suomen ympäristökasvatusyhdistys ry 	2007 - 2012
	<p>Representanterna för medierna och kommunikationsenheterna vid olika organisationer orienteras i delfaktorerna av en hållbar utveckling. Kontakter skapas till bl.a. kommunernas informationsväsen. Man informerar aktivt om evenemang som hänför sig till en hållbar utveckling. (134/4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunerna, organisationerna och sammanslutningarna inom miljö- och naturbranschen, alla ordnande parter på olika branscher inom förvaltningen, medierna 	2007 - 2012
	<p>Till villkoren för finansiering som beviljas från allmänna medel kopplas en stark skyldighet att sprida information. (134/5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskapsförbunden, TE-centralerna, Forststyrelsen, skogscentralerna, kommunerna, föreningarna och andra sammanslutningar, LOS 	2007 - 2012
<p>MILJÖKONSEKVENSERNA BEAKTAS I ALL VERKSAMHET (Strat. 2.3) (se också Industri, service och trafik s. 50)</p>		
En preventiv bedömning av miljökonsekvenserna har tagits som en naturlig del av planeringen och beslutsfattandet. (135)	<p>Beslutsfattarnas, myndigheternas och de övriga aktörernas miljömedvetenhet ökas för att miljökonsekvenserna bättre kan beaktas i all verksamhet. (135/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionens alla aktörer 	2007 - 2012

3.7 Miljöforskningen och -uppföljningen

Nuläget

Uppnåendet av nästan alla mål i miljöstrategin förutsätter produktion av kunskap samt behandling och distribution av den inhämtade kunskapen. Utgångspunkterna för produktionen av miljökunskap i Sydvästra Finland är ypperliga i en riksomfattande bedömning. Urvalet av läroämnen vid regionens högskolor täcker nästan allt som hänför sig till miljöområdet med allt från miljöhistoria till miljöteknik, miljösociologi till nationalekonomi och från miljö rätt till naturvetenskaperna. Sydvästra Finlands mångsidiga produktionsstruktur och det mångsidiga näringslivet i anslutning därtill ger därtill en möjlighet till ett betydande utvecklingsarbete inom miljösektorn. Finlands mest intensiva lantbruksområde och placeringen av Forskningsinstitutet för lantbruk och livsmedelsproduktion (MTT) i Sydvästra Finland ger ett bra underlag för forsknings- och utvecklingsverksamhet (F&U) i anslutning till primärproduktionens miljöfrågor.

I Sydvästra Finland har redan länge utförts F&U-samarbete inom miljöområdet. Exempel på detta är flera gemensamma F&U-projekt för högskolorna och forskningsinstituterna, miljömyndigheterna och andra aktörer speciellt inom områdena vattendragens övergödning, naturens mångfald, de geografiska informationssystemen samt användningen och vården av kustområdena. Arbetet har finansierats av Finlands Akademi, stiftelser som stöder miljöforskning, ministerierna samt EU:s strukturfondsprogram. Som slutprodukter av projekten har tillkommit bl.a. över 130 forskningspublikationer och 20 examensarbeten.

Avvikande från programmets andra delar har kostnaderna för forskningsprojekten inte inkluderats i mål- och åtgärdsdelen. Detta beror på att det är synnerligen svårt att på förhand beräkna kostnaderna för F&U-projekten på grund av det stora antalet deltagande parter och den mångsidiga finansieringsstrukturen. Däremot anges eventuella finansieringskällor för projekten.

De centrala målen och åtgärderna 2007-2012

- Tekniker som begränsar miljöbelastningen utvecklas genom att intensifiera samarbetet mellan näringslivet, primärproduktionen, miljömyndigheterna och forskarna.
- Det internationella samarbetet mellan forskare och myndigheter utökas i synnerhet i havs- och skärgårdsfrågor.
- Miljöforsknings- och utvecklingsfrågorna beaktas bättre i EU-programmen samt deltagandet i EU:s 7:e ramprogram för forskning.
- Metoderna för miljöuppföljningen utvecklas.
- Gemensamma system för lagring, behandling och distribution av miljöinformation utvecklas.
- Insamlingen av frivillig miljökunskap främjas.

Finansiering

Uppnåendet av programmets mål kan försvåras av avsaknaden av finansiering. Den nationella konkurrensen om F&U-finansiering är hård och för att få tillräcklig finansiering bör man kunna bilda sammanslutningar på hög nivå. Skillnaderna i finansieringssystemet för forskningsverksamheten jämfört med finansieringspraxis för andra delområden i detta program bör beaktas vid projektberedningen. Forskningsfinansieringen består ofta av flera olika källor och i synnerhet inom den akademiska forskningsfinansieringen (Finlands Akademi, stiftelserna) utgörs ett viktigt kriterium för beslutsfattandet, förutom av själva projektplanen, av bl.a. de vetenskapliga meriterna för forskningsgruppen och dess ledare samt hur denne går framåt i forskarkarriären. Å andra sidan täcker den finansiering som dessa källor beviljar ofta projektet i sin helhet, varvid egen finansiering inte behövs. EU-programmen (bl.a. EU:s sjunde ramprogram för forskning) kommer att vara viktiga finansieringskällor för F&U-projekten.

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringskällors
FORSKNINGEN OCH KOMPETENSEN PÅ MILJÖOMRÅDET FRÄMJAS MÅNGSIDIGT OCH UPPFÖLJNINGEN AV UPPNÅENDET AV MILJÖMÅLEN UTVECKLAS (Strat. 1.3)		
Miljöförvaltningen, forskningsorganisationerna och näringslivet verkar i intim interaktion via de gemensamma F&U-projekten. (136)	Av samarbetsnätverket för miljöforskning bildas en regionalt och nationellt betydande sammanslutning. (136/1) • <i>Miljöförvaltningen, forskningsorganisationerna och näringslivet verkar i intim interaktion via de gemensamma F&U-projekten. (136/1)</i>	Kontinuerlig Finlands Akademi, EU-programmen, TEKES, ministerierna, stiftelserna
	Miljöteknologiprojekt bildas, vilka producerar metoder som förbättrar miljöns tillstånd. (136/2) • <i>LOS, SYKE, forskningsinstituten, universiteten och högskolorna, andra forskningsinstanser inom regionen, kommunerna</i>	Kontinuerligt TEKES, ministerierna, EU-programmen, Finlands Akademi, stiftelserna
	En riksomfattande enhet som utför marin miljöforskning inrättas i Åbo (främjande av centraliseringsbesluten i samarbete mellan högskolorna, landskapsförbundet och miljöcentralen). (136/3) • <i>Egentliga Finlands förbund, universiteten och högskolorna, SYKE, LOS, Åbo stad</i>	Före 2009 SYKE, universiteten och högskolorna, LOS, Åbo stad
En mångsidig och tillförlitlig miljökunskap finns lätt tillgänglig för alla. (137)	Samarbetet mellan forskningsorganisationerna och myndigheterna ökas inom inhämtandet, behandlingen och distributionen av miljökunskap. - Främjande av en fri användning av materialet - Gemensamt lagringssystem för projektmaterial (t.ex. Lounaispaikka) - Ett utlåningskontor för geografisk information och experimentverksamhet för andra geografiska informationslösningar på miljöområdet - Utveckling och användning av Internet-karttjänster och sådana innovativa tekniker för informationsförmedling som stöder dessa vid informationsförmedlingen - Publicering, seminarier (137/1) • <i>LOS, forskningsinstituten, landskapsförbunden, universiteten och högskolorna, andra forskningsinstanser inom regionen</i>	Kontinuerlig Forskningsinstituten, universiteten och högskolorna, LOS, landskapsförbunden, EU-programmen
ETT BRA TILLSTÅND FÖR YTTVATTNEN HAR UPPNÅTTS (Strat. 3) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 25-28, Industri, service och trafik s. 50 och Primärproduktionen s. 58)		
Bättre kunskap om hur näringsämnen rör sig i ekosystemen. (138)	Kunskapen om belastningskällorna för vattnen ökas. - Andelen och betydelsen av olika belastningskällor i olika delar av havsområdet - Mängd och betydelsen av nedfall från luften för vattendragens övergödning - Den interna belastningens betydelse som övergödande faktor i av Skärgårdshavet och sjöarna - Verknigen av glesbebyggelsens avloppsvatten för vattendragen - Mängden och verkningarna av belastningen som vållas av torvproduktionen (138/1) • <i>Forskningsinstituten (i synnerhet SYKE, MTT), LOS, universiteten och högskolorna, Pyhäjärvi-instituutti</i>	3-5 projekt årligen, 2007 - 2012 Finlands Akademi, MM, JSM, EU-programmen, stiftelserna, SYKE

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
	<p>Kunskapen om vattendragens näringsprocesser ökas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Matematiska modeller som beskriver hur näringsämnen transporteras - Kvävet betydelse i strandekosystemet - Förbindelsen mellan fiskbeståndets struktur och vattendragens innehåll av näringsämnen (den biomanipulationens kostnadseffektivitet och genomförbarhet) - Hur näringsämnen transporteras i marken - De socioekonomiska verkningarna av vattendragens övergödning (I38/2) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forskningsinstitutet (i synnerhet SYKE, MTT), LOS, universiteten och högskolorna, Pyhäjärvi-instituutti</i> <p>Ett flervetenskapligt Kumo älv-forskningsprojekt grundas för att förbättra kunskapen om älvens näringsdynamik. (I38/3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Universiteten och högskolorna, forskningsinstitutet, LOS, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys</i> 	<p>3-5 projekt årligen, 2007 - 2012</p> <p>Finlands Akademi, MM, JSM, EU-programmen, stiftelserna, SYKE</p> <p>Beredning 2007 - 2008, genomförande 2009 - 2012</p> <p>Finlands Akademi, EU-programmen, stiftelserna</p>
<p>Bättre kunskap om skadliga ämnen och deras verkningar. (I39)</p>	<p>Kunskapen om förekomsten av organiska tennföreningar, dioxiner och andra miljögifter och de miljökonsekvenser som dessa medför ökas. (I39/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>LOS, forskningsinstitutet (i synnerhet SYKE)</i> <p>Användbarheten om strömningsmodeller i händelse av olje- och kemikalieskador på havsområden förbättras. (I39/2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>SYKE, LOS, universiteten och högskolorna</i> <p>Kunskapen om utsläppskällorna för och mängderna av hormoner och liknande ämnen i avloppsvattnen samt om deras verkningar för de levande organismerna ökas. (I39/3) (jfr 3.1 Vattendragen och vattentjänsterna 23/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>TY, SYKE</i> 	<p>1-2 projekt, 2007</p> <p>MM, Finlands Akademi, stiftelserna</p> <p>Beredning 2007 - 2008, genomförande 2009 - 2012</p> <p>SYKE, LOS, EU-programmen</p> <p>1 projekt 2009 - 2011</p> <p>Finlands Akademi, stiftelserna</p>
<p>Bättre metoder i bruk för att förbättra vattnets tillstånd och för att förhindra förorening. (I40)</p>	<p>Kostnadseffektiva metoder för att hantera urlakningen för att minska belastningen från lant- och skogsbruket.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reglerande täckdikning - Skyddszoner - Våtmarker - Sedimenteringsbassänger - För odlingen mindre skadliga odlingsmetoder - Särdragen hos de erosionsbenägna lerjordarna i Sydvästra Finland - Miljöproblem som hänför sig till specialodling - Användningsmöjligheterna för spillning - Metoder för att minska trädgårds- och växthusodlingens miljöproblem (I40/1) <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forskningsinstitutet, LOS, Pyhäjärvi-instituutti</i> 	<p>Beredning 2007 - 2008, genomförande 2009 - 2012</p> <p>JSM, MM, EU-programmen, stiftelserna</p>

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
	<p>Vattenskyddsmetoder för lantbruket som grundar sig på näringsbalansanalytik och skiftesspecifika åtgärder utvecklas. (I40/2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forskningsinstitutet (i synnerhet JSM), LOS, Pyhäjärvi-instituutti</i> 	<p>Beredning 2007 - 2008, genomförande 2009 - 2012</p> <p>JSM, MM, EU-programmen, stiftelserna</p>
	<p>Kostnadseffektiva tekniker för att begränsa den belastning som orsakas av fiskodlingen utvecklas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styrning av placeringen - Foder - Förädling, de arter som odlas - Anläggningsteknik: utfodring, tillvaratagande av utsläppen, slutna kassar, slutna anläggningar - Behandling av avloppsvattnen från fiskhanteringsanläggningarna (I40/3) • <i>Forskningsinstitutet (i synnerhet RKTL), LOS</i> 	<p>3-4 projekt, 2007</p> <p>JSM, MM, EU-programmen, stiftelserna</p>
	<p>Kostnadseffektiva metoder för att sanera vattendrag utvecklas och funktionen hos dem som är i bruk förbättras.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Medel att begränsa den interna belastningen - För miljön mindre skadliga muddringsmetoder - Sedimentering av näringsämnen och annan kemisk behandling - Muddringar, avlägsnande av förorenat bottensediment - Höjning av sjöarnas vattenyta - Avlägsnande av vattenvegetation - Åtgärder som hänför sig till fiskbeståndet (I40/4) • <i>SYKE, LOS, Pyhäjärvi-instituutti, universiteten och högskolorna, företagen</i> 	<p>2-3 projekt, 2007</p> <p>TEKES, JSM, EU-programmen, SITRA, SYKE, LOS</p>
	<p>Metoderna för forskning och övervakning av vattendragen utvecklas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strömnings- och vattenkvalitetsmodeller som verktyg för planering, uppföljning och övervakning - Medel att styra belastningen, deras betydelse och socioekonomiska verkningar - De biologiska övervakningsmetoderna - Fjärrkartläggningsmetoder för övervakning av vattendragen - Automatiska metoder för provtagning och analys - Metoder för övervakning av den diffusa belastningen och nedfallet - Kostnadseffektiva metoder för analys av vattenskyddet - Fartygstrafikens andel i havsområdenas miljöförändringar (I40/5) • <i>SYKE, LOS, universiteten och högskolorna, företagen, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys</i> 	<p>2-3 projekt, 2008</p> <p>MM, TEKES, EU-programmen, stiftelserna, SYKE, LOS</p>

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
	<p>De tekniska metoderna för vattenskydd utvecklas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sammansättningen av slam från avloppsvatten och minskning av skadliga ämnen - Metoderna för behandling och slutdeponering av slam från avloppsvatten - Metoderna för behandling av glesbebyggelsens avloppsvatten - Utveckling av miljövänliga fartygstyper (140/6) <ul style="list-style-type: none"> • SYKE, universiteten och högskolorna, företagen 	<p>I-2 projekt 2008</p> <p>JSM, MM, TEKES, SYKE</p>
<p>ETT BRA TILLSTÅND FÖR GRUNDVATTNET OCH MARKEN HAR TRYGGATS (Strat. 4) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 28-30, Industri, service och trafik s. 50 och Primärproduktionen s. 61)</p>		
<p>Man känner bättre till grundvattnets och markens tillstånd samt de faktorer som påverkar dem. (141)</p>	<p>Riskbedömningen och riskhanteringen för marken, reningsmetoder samt kostnad-nytta-analyser för saneringsåtgärder utvecklas. (141/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • SYKE 	<p>I-2 projekt 2007 - 2012</p> <p>JSM, SYKE</p>
	<p>Kunskapen om grundvattnets strömningar ökas med hjälp av typer för matematiska modeller. (141/2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • SYKE 	<p>I-2 projekt 2007 -</p> <p>JSM, SYKE</p>
	<p>Uppkomsten och strukturen av grundvattenförekomsterna utreds. (141/3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • GTK, universiteten och högskolorna 	<p>Kontinuerlig</p> <p>JSM, SYKE</p>
	<p>Kunskapen om lant- och skogsbrukets verkningar på grundvattnen ökas. (141/4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • SYKE 	<p>I-2 projekt, 2007 -</p> <p>JSM, SYKE</p>
	<p>Kunskapen om de risker gamla underjordiska oljecisterner orsakar för grundvattnen ökas samt om möjligheterna att minska riskerna. (141/5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS, SYKE 	<p>I-2 projekt 2007 -</p> <p>MM, SYKE</p>
	<p>Den automatiska grundvattenuppföljningen utvecklas. (141/6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • SYKE 	<p>Kontinuerlig</p> <p>SYKE</p>
	<p>Hanteringen och analysen av kunskapen om grundvattnet utvecklas. (141/7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • SYKE 	<p>Kontinuerlig</p> <p>SYKE</p>
	<p>Gränserna för de viktiga grundvattenområdena granskas. (141/8) (jfr Vattendragen och vattentjänsterna 20/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOS 	<p>2007 - 2012</p> <p>LOS</p>
	<p>Metoder för att avvärja erosion och bevara markens odlingsbarhet utvecklas. (141/9)</p> <ul style="list-style-type: none"> • MTT, SYKE, LOS, universiteten och högskolorna 	<p>2009 - 2012</p> <p>JSM, Finlands Akademi</p>

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
ÅTGÄRDER SOM HEJDAR KLIMATFÖRÄNDRINGEN OCH FRÄMJAR ANPASSNINGEN TILL DEN HAR GENOMFÖRTS (Strat. 5) (se också Livsmiljön s. 40-42, Industri, service och trafik s. 51-53, Primärproduktionen s. 62 och Naturen s. 75)		
Förståelsen av den belastning som orsakas av klimatförändringen och möjligheterna att minska en sådan har ökat. (142)	Möjligheterna i praktiken för en miljövänlig produktion av energi i Sydvästra Finland utreds. - Produktionsmöjligheterna i Sydvästra Finland för energi som odlas på åkern - Möjligheterna att använda vass till energi - Möjligheterna att utveckla alternativa energikällor i Sydvästra Finland - Vindkraftens MKB och SMB inom Sydvästra Finlands område (142/1) (jfr 3.2 Livsmiljön 46/2, 3.3 Industri, service och trafik 75/2, 3.4 Primärproduktionen 98/1) • <i>Forskningsinstitutet, universiteten och högskolorna, LOS, landskapsförbunden, TE-centralen</i>	I-2 projekt, 2007 - TE-centralerna, landskapsförbunden, ministerierna, TEKES, EU-programmen
	Kunskapen om torvproduktionens andel i utsläppen av föreningar som medför en klimatförändring ökas. (142/2) • <i>SYKE, LOS</i>	I projekt, 2008 - JSM, SYKE
	Användning av växttäcket för att mildra verkningarna av ökad nederbörd undersöks. (142/3) • <i>Universiteten och högskolorna, SYKE</i>	I-2 projekt, 2007 - Finlands Akademi, EU-ohjelmat
Man känner bättre till verkningarna av klimatförändringen. (143)	Kunskapen om de klimatförändringsfaktorer som påverkar strömning, utrinning och urlakning ökas. (143/1) • <i>Universiteten och högskolorna, SYKE, Pyhäjärvi-instituutti</i>	Beredning 2007 - 2008, genomföring 2009 - 2012 Finlands Akademi, stiftelserna, EU-programmen
	De klimatförändringsfaktorer som hänför sig till de levande organismerna undersöks. (143/2) • <i>Universiteten och högskolorna, SYKE, Pyhäjärvi-instituutti</i>	Beredning 2007 - 2008, genomföring 2009 - 2012 Finlands Akademi, stiftelserna, EU-programmen
	De socioekonomiska verkningarna av klimatförändringen undersöks. (143/3) • <i>Universiteten och högskolorna, SYKE, Pyhäjärvi-instituutti</i>	Beredning 2007 - 2008, genomföring 2009 - 2012 Finlands Akademi, stiftelserna, EU-programmen
	Klimatförändringens verkan på vattenskyddets mål utreds. (143/4) • <i>SYKE, LOS, Pyhäjärvi-instituutti, universiteten och högskolorna</i>	I projekt 2008 - 2009 SYKE, MM, JSM

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
Man kan reservera sig bättre än i dag inför klimatförändringen. (144)	Medlen för lant- och skogsbrukets beredskap för klimatförändringen utreds. (144/1) • <i>Forskningsinstitutet (i synnerhet MTT)</i>	Beredning 2007 - 2008, genomföring 2009 - 2012 JSM
	Möjligheterna att förutse verkningarna av en klimatförändring (översvämningar, blåst) i konstruktionerna och samhällets processer utreds. (144/2) • <i>Forskningsinstitutet, universiteten och högskolorna</i>	Beredning 2007 - 2008, genomföring 2009 - 2012 Finlands Akademi, stiftelserna, EU-programmen
NATURENS MÅNGFALD TRYGGAD (Strat. 6) (se också Naturen s. 70-75 och Primärproduktionen s. 64)		
Uppföljningen av naturens mångfald ordnad i enlighet med de riksomfattande målen. (145)	Uppföljning av vattennaturens mångfald genomförs. - Etablering av inventeringsprogrammet för den marina undervattensmiljön (VELMU) i hela Sydvästra Finland (jfr 3.5 Naturen 121/1) - Fiskarnas artförhållanden inom havsområdet (provfiske, fångststatistik) - Användbarheten av vattendragens biodiversitets uppföljning inom övervakningen av vattendragens ekologiska tillstånd, vilken åläggs av ramdirektivet för vattenpolitik (VPD) (145/1) • <i>SYKE, LOS, Forststyrelsen, universiteten och högskolorna, RKTL</i>	Kontinuerlig MM, JSM
	Andra biodiversitetsuppföljningar genomförs. - Uppföljningen av skärgårdsfåglarna som en del av det riksomfattande övervakningssystemet - Biodiversitetsuppföljningen av lantbruksmiljöerna - Bildande av nätverket Long Term Ecological Research (LTER) för forskning och uppföljning av skärgårdens ekologiska tillstånd - Uppfyllande av uppföljningsskyldigheterna för Natura 2000- och Ramsar-områdena för Sydvästra Finland (145/2) • <i>SYKE, LOS, universiteten och högskolorna, forskningsinstitutet, Naturhistoriska centralmuseet</i>	Kontinuerlig JSM, MM, EU-programmen, Finlands Akademi
Bättre metoder är i bruk för skyddet, vården och ett hållbart utnyttjande av naturens mångfald. (146)	Bedömningsmetoder för naturens mångfald utvecklas. - Uppföljning av naturtyperna med fjärrkartläggningsmetoder - Mätningmetoder för naturens mångfald, vilka lämpar sig för Sydvästra Finland - Internetbaserade registreringsnätverk för observationer - Undersökning av de splittrade livsmiljöerna i Sydvästra Finland - Riskerna för att livsmiljöerna förstörs i Sydvästra Finland - Undersökning av utrotningshotade arter och naturtyper i Sydvästra Finland - Kännedom om de små vattendragens mångfald (146/1) • <i>SYKE, LOS, universiteten och högskolorna</i>	1 - 2 projekt, 2007 - MM, Finlands Akademi, stiftelserna, EU-programmen

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
	<p>Kunskapen om betydelsen av en mångfald natur för människans verksamhet ökas.</p> <ul style="list-style-type: none"> - En konsekvensundersökning av användningen, vården, saneringen och återställandet av värdefulla naturobjekt i Sydvästra Finland - Betydelsen av en mångfald natur för naturturismen - Undersökning av naturens mångfald på de byggda områdena - Samarbetet mellan myndigheterna, verksamhetsutövarna och högskolorna i frågor om främmande arter - Existerande och potentiella främmande arter och de skador som dessa orsakar i Sydvästra Finland - Möjligheterna att använda medel för att hindra att främmande arter för Östersjön sprids i Sydvästra Finland (jfr 3.5 Naturen 123) - Olägenheterna av fridlysta arter som kraftigt blivit rikligare (t.ex. gråsäl, storskarv) (146/2) <p>(jfr 3.4 Primärproduktionen 105/6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Universiteten och högskolorna, forskningsinstituten, LOS</i> 	<p>Beredning 2007 - 2008, genomföring 2009 - 2012</p> <p>MM, landskapsförbunden, TE-centralen, Finlands Akademi, stiftelserna, EU-programmen</p>
EN HÅLLBAR OCH BEHÄRSKAD ANVÄNDNING AV NATURRESURSERNA TRYGGAD (Strat. 7) (se också Livsmiljön s. 42 och Primärproduktionen s. 65)		
Samarbete har utvecklats inom forskningen och uppföljningen av naturtillgångarna. (147)	<p>Samarbetet mellan myndigheterna i naturtillgångsfrågor (i synnerhet förvaltningsområdena för JSM och MM) utvecklas. (147/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>MM, JSM, forskningsinstituten</i> 	Kontinuerlig MM, JSM
	<p>Tillgången på kunskap om användningen och tillräckligheten i fråga om naturtillgångar förbättras. (147/2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forskningsinstituten</i> 	I projekt, 2007 - JSM, MM
Kunskapen har ökat för att trygga en hållbar användning av naturtillgångarna. (148)	<p>Livscykelgranskningar om användningen av naturtillgångar inleds i Sydvästra Finland. (148/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forskningsinstituten, LOS</i> 	I - 2 projekt, 2007 - TE-centralerna
	<p>Undersökningarna av metoderna för en hållbar användning av fisk- och viltbestånden fortsätts. (148/2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>RKTL</i> 	Kontinuerlig JSM, RKTL
	<p>Uppföljningen av viltstammarna och ekonomiskt betydande fiskbestånd fortsätts. (148/3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>RKTL</i> 	I - 2 projekt, 2007 - JSM, RKTL
	<p>En kartläggning av områdets ekosystemtjänster i Sydvästra Finland inleds. (148/4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>SYKE, LOS</i> 	I - 2 projekt, 2007 - MM, JSM, TE-centralen
	<p>Riskerna som är förenade med ändringarna i ekosystemtjänsterna bedöms. (148/5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forskningsinstituten, LOS</i> 	
SÄRDRAGEN I NATURLANDSKAPET OCH KULTURMILJÖN TRYGGADE (Strat. 8) (se också Livsmiljön s. 34, Primärproduktionen s. 65 och Naturen s. 75)		
Bättre metoder i bruk inom landskapsvården och saneringen. (149)	<p>Metoder för vården och saneringen av ängs- och hagmarker utvecklas. (149/1)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>SYKE, LOS</i> 	I - 2 projekt, 2007 - MM, JSM, EU-programmen

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
	Förbindelsen av lantbrukets ändrade produktionsinriktningar med vården och saneringen av vårdbiotoperna utreds. (149/2) • <i>Forskningsinstitutet (i synnerhet MTT), LOS</i>	I projekt, 2007 - JSM
	Konsekvenserna av byggandet av vindkraftsparker på natur- och kulturmiljön utreds. (149/3) • <i>Forskningsinstitutet, LOS</i>	I projekt, 2007 - MM
	Verkningarna av en överflyttning av produktionen, nedskuren förvaltning och befolkningsförändringar på kulturmiljön (t.ex. gamla fabriksbyggnader och -områden, tomma garnisoner, byskolor, stationsbyggnader, förenings- och ungdomsgårdar, mejerier, prästgårdar, boendebehoven för den äldre befolkningen). (149/4) • <i>Forskningsinstitutet, LOS, universiteten och högskolorna</i>	I projekt, 2008 - MM
EN HÅLLBAR ANVÄNDNING AV OMRÅDENA OCH EN BÄRKRAFTIG SAMHÄLLSSTRUKTUR HAR TRYGGATS (Strat. 9) (se också Livsmiljön s. 35-37 och Primärproduktionen s. 66)		
Samarbetet och kunskapen ökad för att trygga en hållbar samhällsstruktur. (150)	Informationsutbytet mellan forskarna inom områdesplaneringen och planläggnings- och miljömyndigheterna förbättras. (150/1) • <i>LOS, landskapsförbunden, universiteten och högskolorna</i>	Kontinuerlig MM, LOS, landskapsförbunden
	Utvecklingsprojekt för planering av markanvändningen bildas i samarbete mellan högskolorna och myndigheterna (t.ex. ICZM, stadsplanering, urban ekologi, användningen av lantbruksjord). (150/2) • <i>LOS, landskapsförbunden, universiteten och högskolorna</i>	Beredning 2007-2008, genomförande 2009-2012 EU-programmen, landskapsförbunden, stiftelserna
	Metodutvecklingen för Integrated Coastal Zone Management (ICZM)-planeringen intensifieras. (150/3) • <i>SYKE, LOS, universiteten och högskolorna</i>	I projekt, 2008 - EU-programmen, Egentliga Finlands förbund, stiftelserna
	Kunskapen ökas om förbindelsen av utsikterna för förändrade produktionsinriktningar inom lantbruket med ett ekologiskt hållbart boende. (150/4) • <i>Forskningsinstitutet (i synnerhet MTT), LOS</i>	I projekt, 2008 - JSM, stiftelserna, EU-programmen
MILJÖANSVARIGA OCH EKOEFFEKTIVA HANDLINGSSÄTT INFÖRS SAMT UTVECKLANDET OCH IBRUKTAGANDET AV MILJÖINNOVATIONER FRÄMJAS (Strat. 1.1) (se också Industri, service och trafik s. 45, Primärproduktionen s. 63 och Miljöfostran och -medvetenheten s. 78)		
Miljöansvariga verksamhetsmetoder har utvecklats. (151)	Användningen av de material för uppföljning av miljön vilket upprätthålls av myndigheterna intensifieras och dess tillgänglighet för utomstående förbättras. (151/1) • <i>SYKE, LOS, landskapsförbunden, universiteten och högskolorna</i>	Kontinuerlig SYKE, LOS, landskapsförbunden, EU-programmen
	Energi- och materialsparande metoder utvecklas för samhällena och industrin. (151/2) • <i>SYKE, LOS, kommunerna, företagen</i>	Beredning 2007-2008, genomförande 2009-2012 TEKES, stiftelserna

Målen 2007 - 2012	Åtgärder och aktörer 2007 - 2012	Tidtabell och finansieringsskällors
	Möjligheterna att återanvända industrins biprodukter och avfall kartläggs i Sydvästra Finland. (151/3) • SYKE, LOS	1 projekt, 2008 - SYKE, EU-programmen, TEKES, stiftelserna
	Metoder utvecklas för att minska de miljöolägenheter som orsakas av hamnarna och fartygen. (151/4) • SYKE, LOS, kommunerna	1 - 2 projekt, 2007 MM, EU-programmen
EN LIVSMILJÖ MED KVALITET SOM FRÄMJAR VÄLSTÅNDET HAR UPPNÅTT (Strat. 10) (se också Vattendragen och vattentjänsterna s. 30-31, Livsmiljön s. 37-40, Industri, service och trafik s. 53-54 och Primärproduktionen s. 67)		
Bättre metoder är i bruk för att uppnå en livsmiljö av hög kvalitet. (152)	Socialekonomiska forsknings- och utredningsprojekt bildas angående miljöns kvalitet. - Som hurdan en livsmiljö av hög kvalitet upplevs - Identifiering av en livsmiljö av hög kvalitet - Markanvändningen och en livsmiljö av hög kvalitet - Kartläggningen av regionala luktölagheter för tillståndsförfarandet (152/1) • Universiteten och högskolorna, SYKE, LOS, Arbetshälsoinstitutet	1 - 2 projekt, 2008 - Finlands Akademi, stiftelserna, MM, EU-programmen
	Utvecklingsprojekt för avfallshanteringen bildas i samarbete mellan verksamhetsutövarna, högskolorna och myndigheterna. - Förhindrande av uppkomsten av avfall - Frågorna om avstjäpningsplatsernas konstruktion - Teknikerna för hantering av avloppsslam - Problemafällshanteringen - Tekniker för återvinning av avfall (152/2) • LOS, SYKE, kommunerna, företagen	3 - 4 projekt, 2007 - 2012 TEKES, EU-programmen, kommunerna, företagen
	En framtidsworkshop arrangeras. (152/3) • Universiteten och högskolorna (i synnerhet TuKKK), LOS	1 projekt, 2008 TuKKK, LOS, Egentliga Finlands förbund

4 Bedömningen av betydande konsekvenser

Lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheternas planer och program som trädde i kraft i juni 2005 har frivilligt tillämpats inom arbetet på miljöstrategin och -programmet. Denna s.k. SMB-lag och den statsrådets förordning som kompletterar lagen förutsätter en bedömning av miljökonsekvenserna vid beredningen av myndigheternas vissa planer och program. I lagen ingår också en förpliktelse om att öppet informera om hur arbetet framskrider och dessutom skall allmänheten ges ett tillfälle att ta del i och påverka den plan eller det program som bereds.

Verkningarna av miljöprogrammets mål och åtgärder har bedömts delområdesvis så de täcker de ekologiska, ekonomiska, kulturella och sociala effekterna. Utöver den skriftliga konsekvensbedömningen har konsekvensernas betydelse bedömts med skalan +/- . De av temagrupperna uppgjorda mer exakta konsekvensbedömningarna har sammanställts till tabeller, vilka finns på projektets webbsidor (www.miljo.fi/los > Sydvästra Finlands miljöstrategi och -program) och därutöver har konsekvensbedömningen sammanställts som ett sammandrag i miljöstrategins och programarbetets Miljörapport.

Sydvästra Finlands miljöprogram är till utgångspunkten positivt till sina verkningar. Det finns dock åtgärder, såsom sanering av vattendrag och arbeten med sanering av marken, som åtminstone tillfälligt kan medföra att miljöns tillstånd försämras.

De social-ekonomiska verkningarna av programmet (både positiva och negativa) kan vara betydande. Genomförandet av Miljöprogrammet betyder att en sundare, tryggare och trivsammare livsmiljö blir verklighet. En del av programmets åtgärder skapar också en möjlighet till förbättrad sysselsättning.

På kort sikt förusätter genomförandet av miljöprogrammet en ekonomisk satsning, men på lång sikt kommer effekterna sannolikt att vara positiva med tanke på total-ekonomin. Åtgärderna för att minska belastningen kommer att medföra kostnader och eventuellt också begränsningar för verksamhetsutövarna eller också kan genomförandet av miljövärdens mål stå i konflikt med den övriga markanvändningens eller näringsverksamhetens mål. Å andra sidan, om man inte i tid satsar på att minska belastningen, kommer problemen i framtiden att vara ännu större och likaså kommer behovet av ekonomiska satsningar att öka.

Miljöprogrammets konsekvensbedömningar skall beaktas och utnyttjas som ett verktyg även då programmet genomförs och vid bedömningen av hur lämpliga projekten är och projektens eventuella miljökonsekvenser. Ett uppnående av de positiva verkningarna förutsätter att genomförandet av åtgärderna och projekten är planenligt och behärskat. Ifall verkningarna inte tillräckligt beaktas i realiseringskedet finns det en risk för att de eventuella negativa verkningarna blir faktiska och att de framhävs på bekostnad av de positiva verkningarna i synnerhet på lång sikt.

Vid genomförande av programmet skall man i fråga om varje enskild åtgärd bedöma projektets miljökonsekvenser redan i planeringskedet och säkerställa att de negativa konsekvenserna undviks eller minimeras.

5 Genomförande av programmet

Genomförande parter

För genomförandet av miljöprogrammet bildas inte någon särskild organisation, utan det genomförs genom åtgärd av de olika parterna i enlighet med de nuvarande förfarandena. Utöver den offentliga förvaltningens organisationer och verksamhetsutövarna spelar den s.k. tredje sektorn och givetvis också de enskilda medborgarna en viktig roll då programmet genomförs. Samarbetet mellan de olika aktörerna kommer att vara allt viktigare – således kommer betydelsen av sådana samarbetsformer som Pro Skärgårdshavet- och SATAVESI-programmen att framhävas.

De genomförande parter som angetts i samband med de i Miljöprogrammet inskrivna målen (kapitel 3) är preliminära och inte nödvändigtvis täckande, och i de flesta fallen skall mellan aktörerna överenskommas om ansvaren för att föra åtgärderna vidare i dess olika skeden. Ingen aktör kommer att avgränsas bort för att denne inte finns upptagen på listan. Vid genomförandet av projekten utnyttjas, utöver aktörernas egna personalresurser, rikligt med externa tjänster.

Miljöprogrammet och medborgarna

För att miljöprogrammets mål skall uppnås, har var och en egen viktig roll. Miljöprogrammet innehåller endast få åtgärder som är direkt avsedda för den enskilda medborgaren. En princip vid uppgörandet av programmet har varit att de inskrivna målen inriktas närmast på de parter som har deltagit i uppgörandet av programmet. Således är det möjligt att utfästa sig till målen och genomförandet av åtgärderna. En satsning av alla invånarna i Egentliga Finland och Satakunta behövs dock för att föra miljöfrågorna framåt. Vad kan den enskilda medborgaren då göra för miljön?

Vi påverkar miljön genom vår konsumtion samt våra sätt att bo och färdas. Genom att undvika onödig konsumtion och genom att preferera produkter av hög kvalitet som förbrukar mindre energi har vi en positiv inverkan på vår egen livsmiljö. Då vi handlar lönar det sig att välja miljömärkta, nära och ekologiskt producerade produkter samt Rejäl handel-produkter. Vi kan minska våra miljökonsekvenser också genom att minska andelen animalisk föda i våra matvanor. Miljökonsekvenserna av produktionen av animalisk föda är tio gånger så stora som av produktionen av vegetarisk föda.

Genom våra konsumtionsval påverkar vi också uppkomsten av avfall. Genom att välja hållbara anordningar som vid behov kan repareras och återvinnas samt produkter i mindre och miljövänligare förpackningar kan vi minska avfallsmängden. Det är också viktigt att återvinna, sortera och kompostera avfall.

När det gäller korta avstånd är det rekommenderat att färdas till fots, med cykel, kollektiva trafikmedel eller samåkning. Då det är fråga om långa sträckor lönar det sig att undvika att flyga, eftersom energiförbrukningen och koldioxidutsläppen för flygplan är höga. I boendet kan man spara i elförbrukningen och preferera förnybara energikällor. I småhus lönar det sig att fästa uppmärksamhet på en miljövänligare uppvärmningsmetod och inom glesbebyggelsen på ett effektivt system för behandling av avloppsvattnen. På stugan är en torrklosett fortfarande den bästa lösningen.

Vi kan också inta en aktiv roll i vården av naturen och kulturmiljön, t.ex. genom att delta i den lokala föreningsverksamheten, olika talkon, genom att aktivt ta ställning för miljön eller genom att värna om traditionellt byggande och genom att undvika nedskräpning. Flera tips om goda miljögärningar erhålls i olika handböcker, broschyrer och på webbsidor.

Finansiering

I de flesta fall har det varit svårt eller omöjligt att bedöma kostnaderna för programmet projekt. Allt som allt kan man grovt uppskatta att storleksklassen av kostnaderna för att genomföra programmet är 1 - 2 mrd €, och av detta utgör investeringarnas andel cirka 70 % och värdet av de olika aktörernas arbetsinsats 30 %. På årsnivå innebär detta en satsning på cirka 200 milj. €. Kostnaden är synnerligen stor, men avviker inte från nuvarande nivå i fråga om storleksklass.

Finansieringen för investeringarna kommer från den offentliga sektorn, företagen och verksamhetsutövarna samt från enskilda medborgare. Det förväntas inte att finansieringen från statsbudgeten skall öka, snarare har trenden de senaste åren varit sjunkande. För kommunernas del begränsar ökningen av kostnaderna för social- och hälsovårdssektorn möjligheterna till miljöinvesteringar. Tyngdpunkten för de regionutvecklingsprogram som stöds av EU är under den kommande programperioden 2007-2013 på förbättrandet av konkurrenskraften och sysselsättningen, dessutom minskar deras totalvolym. Samarbetsprogrammen för Östersjöområdet ("Interreg") har en stark miljöbetoning. Nivån för EU:s program för landsbygdens utveckling bevaras i stora drag på nuvarande nivå, likaså kvarstår möjligheterna att via det stöda miljöåtgärderna för lantbruket och landsbygden.

För den privata sektorns del är punktbelastarna skyldiga att svara för de kostnader som de allt strängare tillståndsvillkoren medför, dock kan inte den minskning av miljöbelastningen som sker därigenom vara särdeles stor på grund av att utsläppsgrensarna redan i de nuvarande tillstånden är rätt stränga. Till följd av de skärpta bestämmelserna kommer glesbebyggelsen under kommande år att i betydande mån vara tvungen att investera i behandlingen av fastigheternas avloppsvatten. De frivilliga miljöinvesteringarna, speciellt investeringarna i vattenvård, kan motses bli ökade, visserligen har utvecklingen av den allmänna ekonomiska situationen en avgörande betydelse för storleken av en sådan finansiering.

6 Användningen av miljöprogrammet

Miljöstrategin och -programmet lämpar sig som arbetsverktyg och stöd för regionens aktörer då de gör upp egna strategier, program och utvecklingsplaner. Miljöprogrammet har gjorts upp i ett omfattande samarbete med områdets aktörer och de olika parterna har haft möjlighet att påverka innehållet i åtgärdsförslagen och hur de tidsmässigt skall förläggas. Sålunda har regionens aktörer erbjudits möjlighet att förutse genomförandet av åtgärderna i sin egen verksamhet och således beakta dem i sina planer och strategier för programperioden. Miljöprogrammets åtgärder genomförs alltså som en del av aktörernas egna program. Exempel på sådana är verksamhets- och ekonomiplanerna, landskapsprogrammen, landskapsprogrammets genomförandeplaner, regionutvecklingsprogrammen, investeringsprogrammen och resultatplanerna.

Programmet är synnerligen utmanande och kan anses vara t.o.m. för optimistiskt åtminstone i förhållande till de för närvarande tillgängliga resurserna. Även så är programmet en användbar förteckning över nödvändiga och ändamålsenliga åtgärder, bland vilka varje enskild aktör och intressent allt efter sina egna resurser och prioriteter kan välja de åtgärder som man vill satsa på.

Programmet fungerar som ett starkt underlag då man för projekt och verksamheter ansöker om finansiering hos olika finansieringskällor.

Utnyttjandet av miljöprogrammet främjas genom en mångsidig kommunikation. Varje intressent som varit med om att bearbeta programmet önskas ta upp programets mål och åtgärder vid olika sammanhang både inom sin egen organisation och i samarbetet med andra instanser. Således sprids medvetenheten om programmet och dess innehåll på ett omfattande sätt i regionen. Om miljöprogrammet informeras på ett omfattande sätt i samband med dess publicering och årligen efter att uppföljningsrapporten blivit färdig.

7 Riskanalys

Vid genomförandet av de åtgärder som åtgärdsprogrammet innehåller och hela programmet, och således även för att även målen i miljöstrategin skall uppnås, kan det finnas risker - interna och externa. Genom att identifiera dessa risker är det möjligt att sträva efter att bättre undvika dem eller bereda sig på att de blir verklighet.

Den största av riskerna är bristen på resurser, speciellt finansiering. Finansieringen av miljöprojekten måste konkurrera på både den offentliga och privata sektorn med många andra behov av finansiering. Nationalekonomins goda tillstånd är den viktigaste förutsättningen för en tillräcklig finansiering, under en eventuell recession inriktas tyngdpunkten på att upprätthålla nödvändighetsfunktionerna och att ta hand om sysselsättningen. Då skulle de "icke-produktiva" miljöinvesteringarna uppenbarligen bli små. För att säkra finansieringen av finansieringen av miljöprojekten är det viktigt att finansieringen utreds då de bereds redan i begynnelseskedet och att de nödvändiga investeringsreserveringarna så tidigt som möjligt tas med i de olika organisationernas investeringsprogram.

Bristen på personalresurser kan i framtiden utgöra ett hinder för att genomföra miljöprogrammets åtgärder. En stor del av åtgärderna förmodas ske genom en arbetsinsats av den offentliga sektorn, många tecken tyder dock på att dessa personalresurser inte ökar, utan de kommer sannolikt att minska. Det statliga produktivhetsprogram som pågår, de stora åldersklassernas pensionering, behovet av att stoppa tillväxten för kommunernas utgifter och en eventuellt hotande brist på arbetskraft kan orsaka att det inte kan anvisas tillräckligt med resurser för åtgärder av typen utvecklande och främjande och ej heller för beredning av projekt. Det är viktigt att de olika organisationerna i sina personalplaner beaktar de behov av resurser som ett genomförande av miljöprogrammet förutsätter.

Det långsamma beslutsfattandet och dröjsmålet med nödvändiga tillstånd kan i synnerhet i investeringsprojekt fördröja ett genomförande. Dessa risker kan minskas genom en omsorgsfull beredning, vilken sker i form av ett omfattande samarbete mellan projektets olika parter och som stöds av en öppen information.

En risk för genomförandet av projektet är att programmet inte används eller genomförs på förutsett sätt. Om det inte hos de olika aktörerna tas som utgångspunkt vid planeringen, genomförandet och skötseln av miljöfrågorna, minskar dess betydelse och småningom blir programmet odugligt att genomföra. Samma slutresultat kan man komma till, om programmet till exempel i avsaknad av resurser visar sig vara överoptimistiskt till sin omfattning. Denna risk kan reduceras genom tillräcklig kontroll och utifrån denna med revideringar av programmet efter behov.

Externa risker som äventyrar ett genomförande av miljöprogrammet kan vara bl.a. en global recession, en politisk störning eller en naturkatastrof. Inom det närliggande området, speciellt inom Östersjöregionen, kan en stor miljöolycka medföra att resurserna omriktas, likaså kan en allmän försämring av Östersjöns tillstånd ominnetgöra verkningarna av de åtgärder som företagits för att minska belastningen av vattendragen. Därtill kan klimatförändringen medföra oförutsägbara verkningar på vår miljö (t.ex. stora förändringar i väderförhållandena, stormar, översvämningar, ökning av antalet skadedjur).

8 Uppföljning

Uppföljningssystem

Det är nödvändigt att följa upp miljöprogrammet, så att man kan se hur väl det genomförs och hur väl de vidtagna åtgärderna medverkar till att miljöstrategins mål uppnås och att programmet vid behov kan revideras för att åstadkomma bästa möjliga verkan.

Uppföljningen av miljöprogrammet skall inriktas på följande delområden:

- hur programmet har beaktats på avsett sätt i de olika aktörernas program, budgetar och övriga verksamhet,
- om åtgärderna har genomförts på planerat sätt,
- om målen i miljöstrategin har uppnåtts och i vilken mån: miljöns tillstånd, utsläppen (indikatorerna).

Uppföljningen sker årligen och den sammanställs till en årsrapport. Vidare görs i slutet av år 2009 upp en mellanutvärdering, på grundval av vilken man bedömer behovet av att revidera programmet och eventuellt hela miljöstrategin. Uppföljningen grundar sig i fråga om programmets åtgärder på aktörernas rapportering och i fråga om målen på uppföljningsindikatorerna.

För uppföljningen inrättas ett kontrollsystem som består av följande organ:

En kontrollgrupp med de viktiga aktörerna representerade. Gruppen

- följer med hur miljöprogrammet och miljöstrategin genomförs.
- diskuterar och vidtar vid behov åtgärder för att stödja ett genomförande av programmet.
- bereder och inleder en mellanutvärdering och bedömer utifrån dess resultat behovet av att revidera programmet och strategin.
- bereder och inleder uppgörandet av ett nytt miljöprogram 2013-2016 och en revidering av miljöstrategin.

Ett sekretariat: av miljöcentralen och landskapsförbunden utsedda tjänstemän

- samlar in uppföljningsinformation från aktörerna.
- bereder de årliga uppföljningsrapporterna
- bereder och sammankallar kontrollgruppens möten.

Indikatorerna

Med uppföljningsindikatorerna kontrolleras hur miljöstrategins mål uppnås. Som indikatorer brukas främst de parametrar som produceras av den redan nu pågående uppföljningen. De saker som kontrolleras är:

- Vattendragens tillstånd och vattendragsbelastningen
- Grundvattnens och markens tillstånd
- Utsläppen i luften, luftkvaliteten och faktorer som påverkar klimatförändringen
- Naturens mångfald
- Användningen av naturtillgångarna
- Kulturmiljön och landskapet
- Samhällsstrukturen
- Avfallen
- Miljömedvetenhet och -fostran

Mer om uppföljningen i en särskilt uppgjord uppföljningsplan, som blir färdig under våren 2007 och som kan erhållas under adressen (www.miljo.fi/los > Sydvästra Finlands miljöstrategi och -program). I fortsättningen kommer också uppföljningsrapporterna och uppföljningsindikatorerna för strategin att finnas på ovan nämnda webbsida.

Medlemmarna i arbetsgrupperna

Styrgruppen

- Risto Timonen, (ordf) Sydvästra Finlands miljöcentral
- Nina Myllykoski/Juulia Tuominen, (sekr.) Sydvästra Finlands miljöcentral
- Eeva-Liisa Arén/Niina Jääskeläinen, Vägförvaltningen
- Mirja Auranen, Satakunta TE-central
- Jorma Hanhiala, Finlands Näringsliv EK, Åbo
- Hannu Heikkilä, Sydvästra Finlands skogscentral
- Timo Juvonen, Egentliga Finlands förbund
- Tiina Katila, Egentliga Finlands TE-central
- Hannu Klemola, Sydvästra Finlands naturskyddsdistrikt rf
- Maija Lammi/Terhi Rajala, Satakunta naturskyddsdistrikt rf
- Matti Lankiniemi, Björneborgs stad
- Elina Liinaharja, MTK-Satakunta
- Paavo Myllymäki, MTK-Egentliga Finland
- Liisa Nummelin, Satakunnan Museo
- Osmo Purhonen, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Anne Savola, Satakuntaförbundet
- Maarit Talamo-Kemiläinen, Åbo landskapsmuseum
- Markku Toivonen, Åbo stad

Ersättare

- Raimo Hakila, Satakunta naturskyddsdistrikt rf
- Auvo Heikkilä, MTK-Egentliga Finland
- Eira Jokinen, Finlands Näringsliv EK, Åbo
- Mikko Jokinen/Olli-Pekka Mäki, Åbo stad
- Hanna Kari, Vägförvaltningen
- Sirkka Lehto, Satakuntaförbundet
- Harri Livén, Egentliga Finlands TE-central
- Eero Löytönen, Egentliga Finlands förbund
- Tapio Nummi, Sydvästra Finlands skogscentral
- Markku Pärssinen, MTK-Satakunta
- Teija Rinne, Satakunta TE-central
- Seppo Salonen, Björneborgs stad
- Eija Suna, Åbo landskapsmuseum
- Carita Tulkki, Satakunnan Museo

Arbetsutskottet

- Risto Timonen, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Anne Savola, Satakuntaförbundet
- Hannu Aavikko, Egentliga Finlands förbund
- Mikko Jokinen/Olli-Pekka Mäki, Åbo stad
- Matti Lankiniemi, Björneborgs stad
- Osmo Purhonen, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Nina Myllykoski/Juulia Tuominen, Sydvästra Finlands miljöcentral

Temagrupperna

Samhällen: Vattendragen och vattentjänsterna

- Teija Kirkkala, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys, ordf.
- Sanna Kipinä, Sydvästra Finlands miljöcentral, sekr.
- Paavo Myllymäki, MTK-Egentliga Finland
- Juha Virto, Egentliga Finlands räddningsverk
- Jukka Kotiniemi, Björneborg, Tekniska servicecentret
- Kristina Karppi/Helena Nikkanen, Egentliga Finlands Agendakontor
- Hannu Aavikko, Egentliga Finlands förbund
- Pirkko Paranko, Salo
- Jukka Reko, Pyhäjärvisseudun ympäristötoimisto
- Olli-Pekka Mäki, Åbo stad
- Elina Joensuu, Sydvästra Finlands miljöcentral (SATAVESI)
- Risto Lehtoranta, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Jyrki Lammila/Antti Ryyänen, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Heli Perttula, Sydvästra Finlands miljöcentral (Björneborg)
- Olli Madekivi, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Samu Numminen, Sydvästra Finlands miljöcentral (Pro Skärgårdshavet)

Samhällern: Livsmiljön

- Kari Ylikoski, Nakkila, ordf.
- Lassi Liippo, Sydvästra Finlands miljöcentral, sekr.
- Virpi Vuojärvi-Torhamo, Nystad
- Liisa Harjula, Egentliga Finlands Energikontor
- Antti Jaatinen, Egentliga Finlands TE-central
- Raija Hakanen, Raumo
- Sirkka Lehto, Satakuntaförbundet
- Liisa Nummelin, Satakunnan Museo
- Maija Anttila, Kankaanpää
- Eija Kannisto, Ulvsby
- Markku Lehtokari, Åbonejdens Avfallsservice
- Rolf Karrento, Håll skärgården ren rf
- Kirsi Kärpijoki, Sydvästra Finlands miljöcentral

Näringsverksamhet: Industri, service och trafik

- Seija Vatka, UPM-kymmene, ordf.
- Pasi Saario, Sydvästra Finlands miljöcentral, sekr.
- Kimmo Puolitaival, Egentliga Finlands TE-central
- Jyrki Liimatainen, Satakuntaförbundet
- Olli-Pekka Luhta, Teollisuuden voima
- Anne Erkkilä, Sjöfartsbranschens utbildnings- och forskningscentral
- Pekka Lammi, Kemira Pigments
- Caj Karlsson, Neste Oil Oy, Nådendal
- Matti Niemi, Åbo hamn
- Vesa Törölä, Boliden Harjavalta Oy
- Jorma Hanhiala, Finlands Näringsliv EK, Åbo
- Minna Niemelä, Åbo Energi
- Eeva-Liisa Aren/Niina Jääskeläinen, Vägförvaltningen
- Jaakko Kuisma, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Esa Hoffren, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Harri Helminen, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Mikko Anttalainen, Sydvästra Finlands miljöcentral

Näringsverksamhet: Primärproduktionen

- Kari Ranta-Aho, Egentliga Finlands TE-central, ordf.
- Mikko Jaakkola, Sydvästra Finlands miljöcentral, sekr.
- Tiina Katila, Egentliga Finlands TE-central
- Elina Liinaharja, MTK-Satakunta/Aino Launto-Tiuttu, MTK-Egentliga Finland
- Hannu Heikkilä/Tapio Nummi, Sydvästra Finlands skogscentral
- Lauri Ijäs, VAPO
- Pasi Välimaa, Satakunnan Yrittäjät
- Esa Ala-Karvia, Jämijärvi
- Jörgen Hermansson/Heikki Uotila, Jaktvårdsdistriktet
- Kari Penttinen, Finlands fiskeri- och miljöinstitut
- Erkki Salomaa/Mika Mäkelä, Pyhäjärvi-institutet
- Timo Junnila, ProAgria Satakunta
- Jussi Somerpalo, Salon seudun kehittämiskeskus
- Erkki Kaukoranta, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Tapio Mikkola, Loimaan ympäristöpalvelukeskus
- Pirkko Valpasvuo-Jaatinen, Sydvästra Finlands miljöcentral

Naturen

- Jouko Högmander, Forststyrelsen, naturtjänsterna, ordf.
- Leena Lehtomaa, Sydvästra Finlands miljöcentral, sekr.
- Auvo Heikkilä, Skogsägarnas förbund Västra-Finland rf
- Hannu Klemola, Egentliga Finlands naturskyddsdistrikt
- Mikael Nordström, Region Åboland
- Anne Savola, Satakuntaförbundet
- Seppo Salonen, Björneborg, miljöbyrån
- Janne Lampolahti, Porin metsäopisto
- Mikko Hietapakka, Kankaanpää
- Timo Juvonen, Egentliga Finlands förbund
- Juha Manninen, Sydvästra Finlands miljöcentral (Björneborg)
- Esko Gustafsson, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Anni Karhunen, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Pasi Rantala, Sydvästra Finlands miljöcentral

Miljöfostran och -medvetenheten

- Jaana Itälä-Laine, Egentliga Finlands Agendakontor, ordf.
- Merja Haliseva-Soila, Sydvästra Finlands miljöcentral, sekr.
- Airi Kulmala, MTK-Egentliga Finland
- Tero Lehtonen, Porin metsäopisto
- Martti Komulainen, Åbo yrkeshögskola
- Helena Särkijärvi, Finlands fiskeri- och miljöinstitut
- Jukka Tamminen, Porin tyväenopisto
- Päivi Granö, Åbo universitet, institutionen för kultur- och landskapsforskning
- Minna Uusiniitty-Kivimäki, Sydvästra Finlands miljöcentral (SATAVESI)
- Pirjo Uusi-Uola, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Catrine Huhta, Sydvästra Finlands miljöcentral (Pro Skärgårdshavet)
- Nina Söderlund, Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi

Miljöforskningen och -uppföljningen

- Osmo Purhonen, Sydvästra Finlands miljöcentral, ordf.
- Pasi Laihonen, Sydvästra Finlands miljöcentral, sekr.
- Mari Walls, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi
- Anne-Mari Ventelä/Marjo Tarvainen, Pyhäjärvi-institutet
- Jari Raitaniemi, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- Ilppo Vuorinen, Åbo universitet
- Jukka Salo, Åbo universitet
- Juha Kääriä, Åbo yrkeshögskola
- Erik Bonsdorff, Åbo Akademi
- Riikka Saarimaa, Åbo handelshögskola, Forskningscentralen för framtidsforskning
- Reijo Oravainen, Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdistys
- Mikko Ojanen, Satakunnan ympäristöntutkimuskeskus
- Pauli Saarenketo, Egentliga Finlands TE-central
- Janne Suomela, Sydvästra Finlands miljöcentral
- Mikko Seppälä, Sydvästra Finlands miljöcentral

Ansvarig för programarbetet

- Osmo Purhonen, Sydvästra Finlands miljöcentral

Planerare av programarbetet

- Nina Myllykoski/Juulia Tuominen, Sydvästra Finlands miljöcentral

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Sydvästra Finlands miljöcentral			Datum Mars 2007
Författare				
Publikationens titel	Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2007 - 2012 Ympäristöstrategian toteuttamiseksi Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa (Sydvästra Finlands miljöprogram 2007-2012 för genomförande av miljöstrategin i Satakunta och Egentliga Finland)			
Publikationsserie och nummer	Sydvästra Finlands rapporter 2sv/2007			
Publikationens tema				
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt				
Sammandrag	<p>Sydvästra Finlands miljöprogram har gjorts upp för att på kort sikt verkställa Sydvästra Finlands miljöstrategi fram till 2020. Programmet omfattar de nödvändiga målen och åtgärderna 2007-2012 för att strategins mål skall uppnås. Miljöprogrammet har beretts som ett omfattande samarbetsprojekt, i vilket regionens centrala aktörer har deltagit. Också allmänheten har haft möjlighet att framföra sina synpunkter i de olika skedena av programarbetet.</p> <p>Miljöprogrammet genomförs av de olika parterna inom regionen i enlighet med de nuvarande tillvägagångssätten. Åtgärderna verkställs av kommunerna och andra organisationer inom den offentliga förvaltningen, verksamhetsutövare, den s.k. tredje sektorn samt av enskilda medborgare. Samarbetet mellan de olika aktörerna är synnerligen viktigt med tanke på programmets genomförande.</p> <p>Miljöprogrammet lämpar sig som ett verktyg och stöd då områdets aktörer bereder sina egna strategier, program och utvecklingsplaner. Programmet fungerar också som en stark motivering då man från olika finansieringskällor ansöker om finansiering för projekt och verksamheter.</p> <p>Miljöprogrammets genomförande följs upp och rapporteras årligen. Vid behov granskas programmet för att bästa möjliga effektivitet skall nås. I uppföljningssystemet ingår en av de centrala aktörerna sammanställd uppföljningsgrupp och ett sekretariat.</p>			
Nyckelord	miljöprogram, mål, åtgärder, miljöskydd, vattenskydd, naturskydd, miljöfostran, miljömedvetenhet, miljöuppföljning, Sydvästra Finland, Egentliga Finland, Satakunta			
Finansiär/ uppdragsgivare	Sydvästra Finlands miljöcentral			
	ISBN (hft.) 978-952-11-2610-9	ISBN (PDF) 978-952-11-2611-6	ISSN (print) 1796-1750	ISSN (online) 1796-1769
	Sidantal 104	Språk finska	Offentlighet offentlig	Pris (inneh. moms 8 %) -
Beställningar/ distribution	Sydvästra Finlands miljöcentral, PB 47, 20801 Åbo, tel. (02)525 3500			
Förläggare	Sydvästra Finlands miljöcentral			
Tryckeri/tryckningsort och -år	Karhukopio Oy, Åbo 2007			

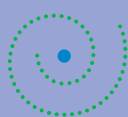
Julkaisija	Lounais-Suomen ympäristökeskus			Julkaisu-aika Maaliskuu 2007
Tekijä(t)				
Julkaisun nimi	Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2007 - 2012 Ympäristöstrategian toteuttamiseksi Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa (Sydvästra Finlands miljöprogram 2007-2012 för genomförande av miljöstrategin i Satakunta och Egentliga Finland)			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2sv/2007			
Julkaisun tema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut				
Tiivistelmä	<p>Lounais-Suomen ympäristöohjelma on laadittu toteuttamaan lyhyellä tähtämellä Lounais-Suomen ympäristöstrategiaa vuoteen 2020. Ohjelma sisältää strategian tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeelliset tavoitteet ja toimet vuosina 2007-2012. Ympäristöohjelma on valmisteltu laajana yhteistyöhankkeena, johon ovat osallistuneet alueen keskeiset toimijat ja myös suurella yleisöllä on ollut mahdollisuus tuoda esiin näkemyksiään ohjelmityön eri vaiheissa.</p> <p>Ympäristöohjelmaa toteutetaan alueen eri osapuolten toimesta nykyisten menettelyjen mukaisesti. Toimenpiteiden toteuttajina ovat kunnat ja muut julkishallinnon organisaatiot, toiminnanharjoittajat, nk. kolmas sektori sekä yksittäiset kansalaiset. Eri toimijoiden yhteistyö on ohjelman toteuttamisessa erityisen tärkeää.</p> <p>Ympäristöohjelma soveltuu työvälineeksi ja tueksi alueen toimijoiden laatiessa omia strategioita, ohjelmia ja kehittämissuunnitelmia. Ohjelma toimii myös vahvana perusteena, kun haetaan hankkeille ja toiminnoille rahoitusta eri rahoituslähteistä.</p> <p>Ympäristöohjelman toteutumista seurataan ja raportoidaan vuosittain. Tarvittaessa ohjelmaa tarkistetaan parhaan mahdollisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi. Seurantajärjestelmään kuuluu keskeisistä toimijoista koottu seurantar ryhmä ja sihteeristö.</p>			
Asiasanat	ympäristöohjelma, tavoitteet, toimenpiteet, ympäristönsuojelu, vesiensuojelu, luonnonsuojelu, ympäristökasvatus, ympäristötietoisuus, ympäristötutkimus, ympäristöseuranta, Lounais-Suomi, Varsinais-Suomi, Satakunta			
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Lounais-Suomen ympäristökeskus			
	ISBN (nid.) 978-952-11-2610-9	ISBN (PDF) 978-952-11-2611-6	ISSN (pain.) 1796-1750	ISSN (verkkoj.) 1796-1769
	Sivuja 104	Kieli suomi	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta (sis.alv 8 %) -
Julkaisun myynti/ jakaja	Lounais-Suomen ympäristökeskus, PL 47, 20801 Turku, puh. (02) 525 3500			
Julkaisun kustantaja	Lounais-Suomen ympäristökeskus			
Painopaikka ja -aika	Karhukopio Oy, Turku 2007			

Kontaktuppgifter

Sydvästra Finlands miljöcentral
tel. (02) 525 3500
www.ymparisto.fi/los

Satakuntaliitto
tel. (02) 620 4300
www.satakunta.fi

Egentliga Finlands förbund
tel. (02) 2100 900
www.varsinais-suomi.fi

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

ISBN 978-952-11-2610-9 (nid.)

ISBN 978-952-11-2611-6 (PDF)

ISSN 1796-1750 (pain.)

ISSN 1796-1769 (verkkokj.)